

ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ

ΤΙ ΜΑΣ ΔΙΑΚΡΙΝΕΙ:

- Η διεκδίκηση της γραμμής που πάει από τον Μάρξ στον Λένιν, στην ίδρυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς και του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ιταλίας (Λι-βόρνο 1921).
- Ο αγώνας της Κομμουνιστικής Αριστεράς ενάντια στον εκφυλισμό της Διεθνούς, ενάντια στη θεωρία του «σοσιαλισμού» σε μία μόνο χώρα» και τη σταλινική άντεπανάσταση.
- Η άρνηση των Λαϊκών Μετώπων και των μπλόκ της Αντίστασης.
- Το δύσκολο έργο αποκατάστασης της επαναστατικής θεωρίας και οργάνωσης, σε σύνθεση με την εργατική τάξη, ενάντια στην προσωπική και κοινοβουλευ-τική πολιτική.

ΜΑΡΤΗΣ 1979

ΑΡΙΘ.

2

ΔΡΧ. 25

ΕΚΔΟΣΗ:

“ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ,”

• **τί μας διακρίνει**

• **ο κομμουνισμός είναι η επαναστατική καταστροφή της δημοκρατίας και του εμπορευματισμού**

• **επανάσταση και άντεπανάσταση στη Ρωσία**

Τα κείμενα που ακολουθούν δεν προέρχονται από μία καινούργια ομάδα ή κόμμα από αυτά που κυνηγάνε να εντυπωσιάσουν τη κοινή γνώμη με τον ισχυρισμό ότι έχουν ανακαλύψει νέους δρόμους για τη χειραφέτηση της εργατικής τάξης. Τα κείμενα αυτά προ-σαρμοσμένα στις “έθνικές” ιδιορρυθμίες του ελληνικού προλεταριάτου και πιο σύμφωνα με τις συγκυριακές ανά-γκες απρόβλεπτων καταστάσεων. Αντίθετα προέρχονται από ένα διεθνές κόμμα που διεκδικεί στην ολότητά τους τη θεωρία, το πρόγραμμα και την τακτική του επανάστα-τικού μαρξισμού. Έτσι όπως ο Λένιν και το μπολσέβι-κο κόμμα τ’ αποκατέστησαν βάζοντας τα σαν βάση της IIIης Διεθνούς. Τήν θεωρία, το πρόγραμμα και τη τακ-τική που μόνα έκαναν δυνατή την παγκόσμια νίκη του κόμμινου Οχτώβρη, που ο σταλινισμός παραμόρφωσε και κατέστρεψε στη διάρκεια της πιο σκληρής άντεπανάστα-σης της σύγχρονης ιστορίας, κατεβαίνοντας στο ίδιο έ-πιπδο με τη σοσιαλδημοκρατία, ενάντια στην οποία, στη 1η μεταπολεμική περίοδο, ορθώθηκε το προλεταρικό και κομμουνιστικό κίνημα.

Η θεωρία του είναι ο μαρξισμός διεκδικούμενος ενάντια σε κάθε “νεωτερισμό” ή “διόρθωση”. Το πρό-γραμμά του είναι η επαναστατική κατάληψη της εξουσί-ας και η εγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριά-του από το ταξικό κόμμα, σαν το μοναδικό και υποχρεω-τικό πέρασμα στην κοινωνία χωρίς τάξεις, στον κομμου-νισμό. Η τακτική του είναι η αδιάλλακτη δράση της εργατικής τάξης ενάντια στην πολύχρωμη συμπαράταξη των αστικών κομμάτων. Ενάντια στα ομπορτοκρατικά εργατικά κόμματα και τους συνοδοιπόρους τους. Ενάν-τια σε κάθε μορφή κυριαρχίας του κεφάλαιου πάνω στη εργασία είτε μά μανδύα δημοκρατικό, είτε φασιστικό. Η οργάνωση του είναι διεθνής όπως διεθνές είναι το προλεταριάτο και τ’ άμεσα και τελικά συμφέροντα του και συγκεντρωτική όπως έτσι μόνο μπορεί να είναι το όργανο ενός επαναστατικού κινήματος που θά χτυπήσει στην καρδιά, τον αστό και ιμπεριαλιστή αντίπαλο, δη-

λαδή το Κράτος του.

Αυτό το κόμμα δεν εφευρίσκει τίποτε το καινούρι - για σχετικά με αυτά που, για τον Μάρξ, τον Ένγκελς, και τον Λένιν, ήταν οι αμετάβλητες κατακτήσεις θεωρη-τικές και πολιτικές του εργατικού κινήματος. Παλεύει αντίθετα για να τις επιβεβαιώνει ενάντια στις απόπει-ρες που όλο και ανασταίνονται για να τις αλλοιώνουν. Ακόμα και σε ένα μόνο σημείο, με τη δικαιολογία “ση-μερινών” και “απρόβλεπτων” γεγονότων που τους υποχρε-ώνουν στην αναθεώρηση. Πολεμάει με την ακλόνητη συ-νειδίδηση ότι αλλάζοντάς τις καταστρέφει και κατα-στρέφοντας τις στερεί το προλεταριάτο από τ’ άπλοτου που μπορούν να του εξασφαλίσουν τη νίκη. Αποκρούει κάθε μετριασμό του επανάστατικού και δικτατορικού προγράμματος του μαρξισμού. Απορρίπτει συνεπώς κάθε δημοκρατικό, ρεφορμιστικό και νόμιμο δρόμο σαν πιθα-νή εναλλακτική λύση σ’ αυτό. Καί έξ αίτίας της διε-ονοῦς καταγωγής του και του σκοπού του αποκρούει κά-θε ομοσπονδιακό σύστημα, κάθε αυτονομισμό, κάθε πλου-ραλισμό. Γεννημένη από ένα μόνο κορμό, η Ιταλική Α-ριστερά, μοναδική πτέρυγα αληθινής επαναστατικής ά-ντιπολίτευσης στο σταλινισμό και στις πρώτες του άφι-μαχίες μέσα στη IIIη Διεθνή, απόβλεπε να ξεπεράσει α-κόμα κι αυτό το τελευταίο υπόλειμμα των συγχωνεύσεων μεταξύ έτερογενών ομάδων ή κομμάτων και τη σύγχιση που απόρρεε. Από την επιβίωση αυτής της σύγχισης έ-μελλε να υποφέρει το κομμουνιστικό κίνημα μετά το 2ο παγκόσμιο πόλεμο, που ήταν εξάλλου και μία από τις αίτιες της καταστροφής του.

Η απαίτηση για την υπαρξη ενός τέτοιου κόμματος δεν είναι διανοουμενίστικη, αλλά ιδιαιτέρως πραχτική. Η εργατική τάξη μάχεται αλλά διασκορπισμένα και μέ-σα στην πιο πλήρη σύγχιση προγραμμάτων. Μπορεί να κυ-κλώσει τις γραμμές της μόνο πάνω στη βάση μιας μονα-δικής διεύθυνσης και μιας αντίστοιχης συγκεντρωτικ-κής οργάνωσης. Έχει απέναντί της την Ιερά Συμμαχία των δημοκρατιών που μπορεί να την κατανικήσει μονάχα

Ξαναπαίρνοντας τό δρόμο τῆς ταξικῆς πάλης καί τῆς ἐπαναστατικῆς προετοιμασίας πού ἀπορρίπτουν κάθε αὐταπάτη εἰρηνικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, μεταρρύθμισης τοῦ καπιταλιστικοῦ κράτους, περάσματος στό σοσιαλισμό μέσα ἀπό τή δημοκρατία. Ἡ κυρίαρχη τάξη βαστάει τήν ἐργατική τάξη σέ ὑποταγή κλείνοντάς την στόν περίφραχτο χώρο τοῦ ἐργοστάσιου, τῆς ἐπαγγελματικῆς κατηγορίας, τοῦ ἔθνους. Ἡ ἐργατική τάξη πρέπει νά ξαναγυρίσει στό "Μανιφέστο τῶν κομμουνιστῶν": "Οἱ προλετάριοι δέν ἔχουν πατρίδα!", καί στό Καταστατικό τῆς 1ης Διεθνούς: "Ἡ χειραφέτηση τῶν ἐργαζόμενων δέν εἶναι ἓνα πρόβλημα τοπικό οὔτε ἀθνικό, ἀλλά ἓνα πρόβλημα κοινωνικό πού ἀγκαλιάζει ὅλες τίς χώρες στίς ὁποῖες ὑπάρχει ἡ σύγχρονη κοινωνία." Αὐτό τό σαφές καί ἄμεσο δρόμο διαστρεβλώνουν ὄχι μόνο τά σοσιαλδημοκρατικά, σταλινικά καί εὐρωκομμουνιστικά κόμματα πού ἀντικατέστησαν τήν ἐπανάσταση μέ μεταρρυθμίσεις καί τήν προλεταριακή δικτατορία μέ τή λαϊκή δημοκρατία, ἀλλά ἀκόμα καί οἱ ὁμάδες ἢ τάξεις πού καλοῦν "γά τόν κάνει ὁ καθένας μό-

νος του" χωρίς τήν ὁργανωμένη καθοδήγηση τοῦ κόμμα - τος. "Στήν πάλη του ἐνάντια στήν ἐνωποιημένη ἐξουσία τῶν προνομιούχων τάξεων διακηρύσσουν Μάρξ καί Ἐνγκελς στό καταστατικό τῆς 1ης Διεθνούς, τό προλεταριάτο δέν μπορεῖ νά δρᾷ σάν τάξη ΠΑΡΑ ΑΝ συσταθεῖ σέ αὐτόνομο πολιτικό κόμμα, πού ἀντιτίθεται σ' ὅλα τά ἀλλά κόμματα πού ἔχουν συσταθεῖ ἀπό τίς προνομιοῦχες τάξεις. Αὕτῃ ἡ ὁργάνωση τοῦ προλεταριάτου σέ πολιτικό κόμμα εἶναι ἀπαραίτητη ὥστε νά ἐξασφαλίσαι τή νίκη τῆς ἐπανάστασης καί τήν ἐπίτευξη τοῦ τελικοῦ σκοποῦ της, τήν ἐξαφάνιση τῶν τάξεων!"

Τό Διεθνές Κομμουνιστικό Κόμμα, ἐνάντια σ' ὅλους ὑπερασπίζεται αὐτές τίς ἴδιες βάσεις τοῦ μαρξισμού. Ἐνάντια σ' ὅλους καλεῖ τοὺς μαχητικούς προλετάρους, πού ἔχουν συνειδητοποιήσει τά συμφέροντα τῆς τάξης τους νά πυκνώσουν τίς γραμμές μιᾶς μεγάλης μάχης: "Τρέμουν οἱ κυρίαρχες τάξεις ἀπέναντι σέ μιὰ κομμουνιστική ἐπανάσταση. Οἱ προλετάριοι δέν ἔχουν τίποτα νά χάσουν σ' αὐτήν παρά τίς ἀλυσίδες τους. Καί ἔχουν ἓναν κόσμο νά κερδίσουν!"

ΤΙ ΜΑΣ ΔΙΑΚΡΙΝΕΙ

Ἡ διεκδίκηση τῆς γραμμῆς πού πάει ἀπό τόν Μάρξ στόν Λένιν, στήν ἵδρυση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς καί τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Ἰταλίας (Λιβόρνο 1921).

Ὁ ἀγῶνας τῆς Κομμουνιστικῆς Ἀριστερᾶς ἐνάντια στόν ἐκφυλισμό τῆς Διεθνούς, ἐνάντια στή θεωρία τοῦ "σοσιαλισμοῦ σέ μία μόνο χώρα" καί τή σταλινική ἀνεπανάσταση.

Ἡ ἄρνηση τῶν Λαϊκῶν Μετώπων καί τῶν μπλόκ τῆς Ἀντίστασης.

Τό δύσκολο ἔργο ἀποκατάστασης τῆς ἐπαναστατικῆς θεωρίας καί ὁργάνωσης, σέ σύνδεση μέ τήν ἐργατική τάξη, ἐνάντια στήν προσωπική καί κοινοβουλευτικίστικη πολιτική.

ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΑΞΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ

Οἱ παραπάνω συνθετικές διακηρύξεις δίνουν ἓναν προσανατολισμό καί δέν ἔχουν τήν ἀξίωση νά δώσουν μιὰ ολοκληρωτική εἰκόνα. Πα' ὅλα αὐτά μιὰ χαρακτηριστική γραμμή τοῦ κινήματός μας γίνεται ἀμέσως ὀλοφάνερη στά μάτια τοῦ ἀναγνώστη. Ἀντίθετα μ' αὐτοὺς πού θέλουν νά κάνουν τό μαρξισμό "ἐπίκαιρο", ὑπάρχει μιὰ συνεχῆς καί ἀμετάβλητη γραμμή πού ὀρίζει τό κομμουνιστικό κόμμα, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ξεπερνάει τά σκαμπανεβάσματα, τίς ὑποχωρήσεις καί τίς ἐπιτυχίες, τίς σπάνιες ἀλλά ἔνδοξες νίκες καί τίς πολυάριθμες καί καταστροφικές ἡττες τῆς ἐργατικῆς τάξης στό δύσκολο δρόμο τοῦ ἀγῶνα χειραφέτησης της. Μονάχα χάρι στήν ἀδιάκοπη συνέχεια αὐτῆς τῆς γραμμῆς τό προλεταριάτο ὑπάρχει σάν τάξη. Ἡ γραμμή αὐτή δέν ἀντικατοπτρίζει τή συγκυριακή καί συχνά ἀντιφατική κατάσταση τοῦ προλεταριάτου στό κάθε στάδιο τῆς πορείας του, στό χώρο καί στό χρόνο, ἀλλά τή κατεύθυνση πού ὀφείλει ὑποχρεωτικά νά πάρει ξεκινώντας ἀπό τήν κατάσταση του σάν ἐκμεταλευόμενη καί ὑποχείρια τάξη, γιὰ νά φτάσει σ' ἐκείνη τῆς κυρίαρχης τάξης, καί μετά, σ' ὅλες τίς χώρες, στήν κατάργηση ὅλων τῶν τάξεων, στόν κομμουνισμό. Ἡ μαρξιστική θεωρία προσδιορίζει τίς ἀναγκαῖες φάσεις καί τ' ἀπαραίτητα μέσα, ὅπως καί τόν τελικό σκοπό αὐτοῦ τοῦ δρόμου, πού ὁ καπιταλιστικός τρόπος παραγωγῆς δημιουργεῖ ἀπό μόνος του τίς ὕλκες προϋποθέσεις καί πού πρέπει νά διανυθεῖ ἀγωνιστικά. Αὐτό παραφράζοντας ἓνα περίφημο κείμενο τοῦ Μάρξ, ὁ Λένιν λέει ὅτι δέν εἶναι μαρξιστής ἐκεῖνος πού δέν ὀθεῖ τήν ἀναγνώριση τῆς πάλης τῶν τάξεων, μέχρι τήν ἀναγνώριση τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου σάν ἀναγκαῖο προϊόν αὐτῆς τῆς πάλης καί σάν ἀναγκαστικό σημεῖο μετάβασης "γιὰ τήν κατάργηση ὅλων τῶν τάξεων καί τήν κοινωνία χωρίς τάξεις".

Τό νά περιοριζόμαστε στήν ἀναγνώριση τῆς πάλης τῶν τάξεων καί στόν ἀνταγωνισμό τῶν συμφερόντων ἀνάμεσα στό κεφάλαιο καί στήν ἐργασία σημαίνει στήν πραγ-

ματικότητα ὅτι καταγράφουμε ἀπλᾶ ἓνα γεγονός, δηλαδή τήν κατάσταση πού βρίσκεται τό προλεταριάτο μέσα στήν ἀστική κοινωνία. Ἀλλά ἔτσι ἀποκλείουμε ἐκεῖνο πού ἡ ὑπαρξη τοῦ προλεταριάτου καί ἡ θέση πού κατέχει στήν καπιταλιστική κοινωνία, τό ὕποχρεώνει νά γίνει δηλ. 1) τό ὄπλο τῆς βίαιας καταστροφῆς τῆς ἀστικῆς κρατικῆς ἐξουσίας πού προστατεύει καί ὑπερασπίζεται τίς καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγῆς, 2) τό ὄπλο ἐγκαθίδρυσης τῆς δικτατορίας, "πολιτικῆς φάσης μετάβασης" σύμφωνα μέ τόν Μάρξ, μέσα στή διαδικασία τοῦ "ἐπαναστατικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας σέ κομμουνιστική κοινωνία". Ἡ ἀποδοχή λοιπόν τῆς κατάστασης ὑποταγῆς τοῦ προλεταριάτου μέσα στό πλαίσιο τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ἀκόμα κι ὅταν παλεύει γιὰ τήν υπεράσπιση τῶν ἁμεσῶν συμφερόντων του ἐνάντια στό ζυγό τοῦ κεφαλαίου, σημαίνει τήν ἄρνηση νά τοῦ ἀναγνωριστεῖ τό ἱστορικό καθῆκον τοῦ ἀπελευθερωτῆ τῆς ἀνθρωπότητας ὅπως καί τοῦ ἑαυτοῦ του, ἓνα καθῆκον πού κάνει τό προλεταριάτο μιὰ τάξη, αὕτῃ πού θά γεννήσει μιὰ καινούργια κοινωνία.

Αὕτῃ ἡ γραμμή πού ἐνώνει τό παρελθόν καί τό παρόν τῆς ἐργατικῆς τάξης μέ τό μέλλον της δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἡ θεωρία, τό πρόγραμμα καί οἱ ἀρχές τοῦ ἐπαναστατικοῦ κομμουνισμοῦ. Καί διατηρεῖται ἀμετάβλητη ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ἀντιξοότητες τῆς πάλης τῶν τάξεων, ἐφόσον ἐνσαρκώνεται μέσα σ' ἓνα κόμμα πού τήν ἔκανε δικιά του χωρίς ἀμφισβήτηση. Μέσα σέ μιὰ ὁργάνωση πού τήν ὑπερασπίζεται, πού πολεμᾷ γι' αὐτήν καί πού τή μεταφράζει σέ πράξη. Γι' αὐτό ὁ Μάρξ γράφει στό Μανιφέστο τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ὅτι "οἱ κομμουνιστές πολεμοῦν γιὰ τά συμφέροντα καί τοὺς ἁμεσούς σκοπούς τῆς ἐργατικῆς τάξης, ἀλλά στό σημερινό κίνημα ὑπερασπίζονται καί ἀντιπροσωπεύουν τήν ἴδια στιγμή τό μέλλον τοῦ κινήματος".

Κι ὅπως τό προλεταριάτο "δέν ἔχει πατρίδα" καί ἀκολουθεῖ σάν τάξη σκοπούς πού ξεπερνᾶν ὅλα τά ὅρια κατηγοριῶν, τόπων, ἐπιχειρήσεων, ἐργαστηρίων κλπ. .

αυτό που διακρίνει τούς κομμουνιστές, προσθέτει ο Μάρξ, είναι ότι "από τη μία μεριά, στους διάφορους έθνικούς αγώνες των προλεταρίων, βάζουν μπροστά και διακηρύσσουν τα συμφέροντα ανεξάρτητα από την έθνικότητα και κοινά σ' όλο το προλεταριάτο, από την άλλη μεριά, στις διάφορες φάσεις της ανάπτυξης που περνάει ο αγώνας ανάμεσα στο προλεταριάτο και στη μπουρζουαζία, αντιπροσωπεύουν πάντοτε τα συμφέροντα του κινήματος στην ολότητα του". Αυτό είναι το σύνολο των θέσεων που διακρίνει τούς κομμουνιστές: αυτό που απαγορεύει να θεωρούνται κομμουνιστές αυτοί που απαρνιούνται το διεθνή χαρακτήρα του σκοπού στον οποίο τείνει το προλεταριακό κίνημα και του αγώνα για να φτάσουμε σ' αυτό το σκοπό, αυτοί που αρνιούνται ότι αυτός ο σκοπός κι αυτός ο αγώνας συμπίπτουν με τα συμφέροντα του κινήματος στην ολότητα του και του μέλλοντός του, αυτοί που απαρνιούνται την αναγκαιότητα της βίαιης επανάστασης και της διχτατορίας του προλεταριάτου σαν υποχρεωτικό δρόμο περάσματος στο σοσιαλισμό, αυτοί που απαρνιούνται τον απαραίτητα χαρακτήρα του κόμματος σαν όργανο αυτής της γιγαντιαίας πάλης όπλισμένου μ' αυτή την μοναδική έπιστήμη που είναι ο μαρξισμός. "Ενας μόνο κρίκος αυτής της αλυσίδας αρκεί να σπάσει για να διαλυθεί ολόκληρη η αλυσίδα, για να πέσει το προλεταριάτο σε μια καρτερική αποδοχή της κατάστασής του σαν αιώνια έκμεταλευόμενη τάξη.

Αυτή είναι η θεωρία που, γεννημένη σαν ένα μόνο λιθικό μπλόκ έδω κι ενάμιση αιώνα και κοινοποιημένη από τον Μάρξ και τον Έγκελς, σε κείμενα όπου δεν υπάρχει τίποτε να προστεθεί ή να "επικαιροποιηθεί", αποκαταστάθηκε στην ολότητα της από τον Λένιν ενάντια στη σοσιαλδημοκρατική προδοσία, ενάντια σε κάθε συνθηκολόγηση του προλεταριακού κινήματος στο "παρόν" και από κάθε παραίτηση στο "μέλλον", ενάντια σε κάθε υποταγή των σκοπών του και των γενικών συμφερόντων του σε σκοπούς δήθεν έθνικους και συμφέροντα δήθεν άμεσα, ενάντια σε κάθε εγκατάλειψη των αρχών της επαναστατικής κατάκτησης της εξουσίας και άσκησης της με το μέσο της διχτατορίας, για χαρή όρων δήθεν πιο σίγουρων και λιγότερο δύσκολων όπως του δημοκρατικού, του κοινοβουλευτικού και του δρόμου της σταδιακής κατάκτησης της εξουσίας μέσα σε νόμιμα πλαίσια.

Η ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ, ΜΑΧΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Οι κομμουνιστές αγωνίστηκαν όχι μόνο για να διατηρήσουν ανέπαφη τη γραμμή αυτή ενάντια στις υλικές, πολιτικές, κι ιδεολογικές πιέσεις της αστικής κοινωνίας, αλλά και για να χαράξουν με τη μεγαλύτερη σαφήνεια τούς ουσιώδεις χαρακτήρες της, διαμέσου των τρομερών αλλά και σωτηρίων επιβεβαιώσεων της ιστορίας, για να οργανώσουν γύρω απ' αυτή τη κόκκινη γραμμή, (επανασυνδέοντάς τη όποτε κοβόταν), τίς μαχητικές πρωτοπορείες της εργατικής τάξης και για να οδηγήσουν την επίθεση ενάντια στα φρούρια των καπιταλιστικών κρατών. Αυτός ο αγώνας έγινε ταυτόχρονα στο επίπεδο της θεωρίας, του προγράμματος, της πολιτικής, της τακτικής και της οργάνωσης, διότι οι κομμουνιστές δεν είναι απόστολοι ενός καινούργιου "πιστεύω" ή άσκητες που περιμένουν ένα Μεσσία, αλλά οι μαχητές ενός γιγαντιαίου κοινωνικού πολέμου.

Αυτός ήταν ο αγώνας του Μάρξ και του Έγκελς στα πλαίσια της 1ης Διεθνούς για να καταστρέψουν το "προυντονισμό" που αρνιόταν την διεκδικητική πάλη, τίς απεργίες και την οικονομική οργάνωση του προλεταριάτου, το "μπακουνισμό" που αρνιόταν το κόμμα και τη διχτατορία που άσκει συγκεντρωτικά στο όνομα της εργατικής τάξης και για το συμφέρον της, τη "κοινοβουλευτική ήλιθιότητα" που είχε διειδύσει στις τάξεις του προλεταριάτου από το τριγύρω κοινωνικό πε-

ριβάλλον. Αυτός ήταν ο αγώνας του Λένιν στη Ρωσία ενάντια στο λαϊκισμό, στον οικονομισμό, στη δράση μέσα σε νόμιμα πλαίσια, στο μενσεβικισμό. Αυτός ήταν ο αγώνας του Λένιν σε διεθνή κλίμακα, πρώτα ενάντια στο σοσιαλδημοκρατικό ρεβιζιονισμό του Μπέρν-στάϊν και κατόπιν ενάντια στη συνθηκολόγηση μπροστά στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, αγώνας που έγινε, όχι μόνο για την άρνηση των πολεμικών πιστώσεων και της κοινωνικής ανακωχής στη διάρκεια της σύρραξης, αλλά ακόμα για την επαναστατική ήττοπάθεια και το μετασχηματικό του ιμπεριαλιστικού πολέμου σε εμφύλιο πόλεμο. Αυτός ήταν ο αγώνας που έγινε για να νικηθούν όλες οι αμφιβολίες, οι αδράνειες που πηγάζουν από την πολιτική αναμονής και την προσήλωση στην νομιμότητα, οι καθυστερήσεις που οφείλονται στο σεβασμό των "κανόνων του δημοκρατικού παιχνιδιού", και για να κατακτηθεί με διχτατορικό τρόπο η εξουσία μέσα από το λαμπρό φως του Οκτώβρη 1917, βάζοντας έτσι την ίδια στιγμή τίς βάσεις της κομμουνιστικής Διεθνούς που επιτέλους ανοικοδομήθηκε.

"Η Κ.Δ. έχει σαν σκοπό να πολεμήσει μ' όλα τα μέσα συμπεριλαμβανομένου και του ένοπλου αγώνα, για την ανάτροπή της διεθνούς μπουρζουαζίας και για τη δημιουργία της διεθνούς δημοκρατίας των σοβιέτ, πρώτο στάδιο του δρόμου για την ολοκληρωτική κατάργηση του κράτους", διακήρυξαν πανηγυρικά οι κομμουνιστές όλων των χωρών συγκεντρωμένοι στη Μόσχα τον Ιούλη του 1920, ξαναπαίρνοντας και ξαναεπιβεβαιώνοντας τη γραμμή που πάει από τον Μάρξ στο Λένιν. "Η Κ.Δ. θεωρεί τη διχτατορία του προλεταριάτου σαν το μόνο διαθέσιμο μέσο για να αποσπάσει την ανθρωπότητα από τη φρίκη του καπιταλισμού (...). Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος συνέδεσε στενά τίς τύχες των εργαζομένων μιας χώρας μ' αυτές του προλεταριάτου όλων των άλλων χωρών. Ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος επιβεβαίωσε ακόμα μια φορά αυτά που λέγανε τα καταστατικά της 1ης Διεθνούς: η χειραφέτηση των εργαζομένων δεν είναι ένα καθήκον τοπικό, ούτε έθνικό, αλλά ένα καθήκον διεθνές (...). Η Κ.Δ. δεν αγνοεί ότι για να επιταχυνθεί η νίκη, η Ένωση των εργαζομένων, που πολεμά για τη κατάργηση του καπιταλισμού και την εγκαθίδρυση του κομμουνισμού πρέπει να έχει μια οργάνωση απόλυτα συγκεντρωτική. Αυτή η οργάνωση πρέπει να αντιπροσωπεύει στην πραγματικότητα, ένα ενιαίο παγκόσμιο κομμουνιστικό κόμμα του οποίου τα κόμματα που δρούν στις διάφορες χώρες δεν είναι παρά τα τμήματά του. Ο οργανωμένος μηχανισμός της Κ.Δ. πρέπει να έξασφαλίσει στους εργαζομένους κάθε χώρας τη δυνατότητα να δέχονται, σε κάθε στιγμή, από μέρους των οργανωμένων εργαζομένων άλλων χωρών, όλη τη δυνατή βοήθεια".

Αυτή είναι η γραμμή που πάει από τον Μάρξ στον Λένιν και στην ίδρυση της Κ.Δ.: αρνιέται κάθε δικαιώμα να είναι μέλη της αυτοί που απορρίπτουν τη διχτατορία του προλεταριάτου σά μοναδικό δρόμο για το σοσιαλισμό, τούς οπαδούς των έθνικών δρόμων για τη χειραφέτηση της εργατικής τάξης.

ΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ 1921 ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ

Πάνω σ' αυτή τη γραμμή σχηματίστηκε το Γενάρη του 1921 το Κομμουνιστικό Κόμμα Ιταλίας που το πρόγραμμά του συνενώνει τη θεωρητική, προγραμματική και τακτική κληρονομιά του κομμουνισμού:

1. Μια αντίφαση που αναπτύσσεται συνέχεια ανάμεσα στις παραγωγικές δυνάμεις και στις σχέσεις παραγωγής όλο και αυξάνεται στη σημερινή καπιταλιστική κοινωνία, με συνέπεια τον ανταγωνισμό των συμφερόντων και την ταξική πάλη ανάμεσα στο προλεταριάτο και στην κυρίαρχη μπουρζουαζία.
2. Οι σημερινές σχέσεις παραγωγής προστατεύονται κι υπερασπίζονται από την εξουσία του αστικού κρά-

τους πού βασιζόμενο στο αντιπροσωπευτικό σύστημα της δημοκρατίας, αποτελεί το όργανο υπεράσπισης των συμφερόντων της καπιταλιστικής τάξης.

3. Το προλεταριάτο δεν μπορεί να σπάσει, ούτε να αλλάξει το σύστημα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, στο οποίο οφείλεται η έμμετάλλευσή του, χωρίς να γκρεμίσει την άστική εξουσία με τη βία.
4. Το απαραίτητο όργανο της επαναστατικής πάλης του προλεταριάτου είναι το ταξικό πολιτικό κόμμα, το Κ.Κ. Συγκεντρώνοντας στις τάξεις του το πιο προχωρημένο και συνειδητοποιημένο μέρος του προλεταριάτου, ενωποιεί τις προσπάθειες των εργαζόμενων μαζών οδηγώντας τις από τον αγώνα για συμφέροντα ομάδων και για συγκυριακά αποτελέσματα, στην πάλη για την επαναστατική χειραφέτηση του προλεταριάτου.
Το κόμμα έχει σαν ρόλο να διαδίδει στις μάζες τη επαναστατική συνείδηση, να οργανώνει τα υλικά μέσα δράσης και να διευθύνει το προλεταριάτο μέσα στην εξέλιξη του αγώνα.
5. Ο παγκόσμιος πόλεμος προκλήθηκε από τις άθερα - πευτες έσωτερικές αντιφάσεις του καπιταλιστικού συστήματος που γέννησαν τον μοντέρνο ιμπεριαλισμό. "Ανοίξε μια κρίση μέσα στην οποία η καπιταλιστική κοινωνία προχωρά αποσυντιθέμενη κι όπου η πάλη των τάξεων δεν μπορεί να καταλήξει παρά σε μια ένοπλη σύγκρουση ανάμεσα στις εργαζόμενες μάζες και στην εξουσία των διαφόρων άστικών κρατών.
6. Μετά την ανατροπή της άστικής εξουσίας, το προλεταριάτο δεν μπορεί να οργανωθεί σε κυρίαρχη τάξη παρά καταστρέφοντας τον παλιό μηχανισμό του κράτους κι εγκαθιδρύοντας τη δικιά του διχτατορία δηλαδή σχηματίζοντας αντιπροσωπευτικούς όργανι - σμούς του κράτους βασιζόμενος πάνω στη μοναδική παραγωγική τάξη κι αποκλείοντας τη μπουρζουαζία από κάθε πολιτικό δικαίωμα.
7. Η μορφή της πολιτικής αντιπροσώπευσης μέσα στο προλεταριακό κράτος είναι το σύστημα των επιτροπών των εργαζόμενων (εργάτες κι αγρότες) που ήδη εφαρμόζεται στη ρώσικη Επανάσταση, αρχή της παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης και πρώτη σταθερή πραγματοποίηση της διχτατορίας του προλεταριάτου.
8. Η αναγκαία υπεράσπιση του προλεταριακού κράτους ενάντια σ' όλες τις αντεπαναστατικές προσπάθειες δεν μπορεί να εξασφαλιστεί παρά αφαιρώντας από τη μπουρζουαζία και τα έχθρικά κόμματα προς την διχτατορία του προλεταριάτου κάθε μέσο ζύμωσης και πολιτικής προπαγάνδας και δίνοντας στο προλεταριάτο μια ένοπλη οργάνωση για να αποκρούσει κάθε έσωτερική ή έξωτερική επίθεση.
9. Μόνο το προλεταριακό κράτος θα μπορεί να επέμβαίνει συστηματικά μέσα στις σχέσεις της κοινωνικής οίκονομίας πραγματοποιώντας όλα τα άλλα μέτρα που θα εξασφαλίσουν την αντικατάσταση του καπιταλιστικού συστήματος από τη συλλογική διαχείριση της παραγωγής και της διανομής.
10. Αυτός ο μετασχηματισμός της οίκονομίας και κατά συνέπεια όλων των δραστηριοτήτων της κοινωνικής ζωής θα έχει σαν αποτέλεσμα, εφόσον θα έχει εξαλειφτεί ο χωρισμός της κοινωνίας σε τάξεις, να εξαλειφτεί επίσης σιγά-σιγά η αναγκαιότητα του πολιτικού κράτους, του οποίου ο μηχανισμός θα καταλήξει προοδευτικά σε κείνο της ορθολογιστικής οίκησης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Η ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΠΑΛΗ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΝ ΕΚΦΥΛΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΛΙΝΙΚΗ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Προϋπόγιο και προχωρημένο φυλάκιο της παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης, η μπολσεβίκικη εξουσία στη Ρωσία, βασιζόταν ωστόσο σε μια οίκονομική βάση τρομερά καθυστερημένη και, σε συντριπτική αναλογία,

προκαπιταλιστική. Η κομμουνιστική ταχτική βασιζόταν λοιπόν στην προσπάθεια σφυρηλάτισης στις διάφορες χώρες του απαραίτητου οργάνου της προλεταριακής επανάστασης, του ταξικού Κόμματος, και στην συγκέντρωσή γύρω απ' αυτό της αποφασιστικής πρωτοπορείας ενός προλεταριάτου πού, σ' όλο τον κόσμο αλλά ιδίως στην δυτική Ευρώπη και γενικά στις χώρες του προχωρημένου καπιταλισμού, βγήκε από το παγκόσμιο μακελειό & το μεταπολεμικό χάος, διαπνεόμενο από μια άτσάλινη θέληση για αγώνα κι ένα πνεύμα ακράτητης αυτοθυσίας. Ήξερε ότι μόνο η νίκη της επανάστασης στις αναπτυγμένες χώρες και ιδίως σε πρώτο λόγο στη Γερμανία θα επέτρεπε στη Μπολσεβίκικη Ρωσία να προχωρήσει οίκο νομικά προς το σοσιαλισμό διατηρώντας γερά και χωρίς μοιρασιά την πολιτική εξουσία, και να υπερπηδήσει τα στάδια του επίπονου περάσματος από μια προ-αστική οίκονομια, ιδίως στην υπαίθρο, ως το άνωτατο όριο του κρατικού καπιταλισμού.

Αυτά τα κόμματα όπλισμένα με τη μαρξιστική θεωρία αποκαταστημένη από το κόμμα του Λένιν, γερά δεμένα στη διεθνή πειθαρχία και στην αυστηρή συγκέντρωση, έπρεπε να χαράξουν τη στρατηγική τους και ν' αναζητήσουν την αίτια της ύπαρξής τους ξεκινώντας από το γεγονός ότι τα ρεφορμιστικά κόμματα, αυτά που ο Λένιν αποκαλούσε "κόμματα έργο-άστικά", όπως η σοσιαλδημοκρατία σ' όλες της τις παραλλαγές, με τους σκοπούς που είχαν βάλει ξεκινώντας με τις βασικές αρχές του μαρξισμού, κι άρα με την άφομοίωσή τους περισσότερο ή λιγώτερο άμεση στά άστικά κράτη, ήταν πια υποχρεωμένα να παίζουν ένα ρόλο όριστικά αντεπαναστατικό.

Το όραμα του παγκόσμιου προλεταριάτου στην άμεσως μεταπολεμική περίοδο, είναι ότι στη γιγαντιαία προσπάθεια των μπολσεβίκων να έλέγξουν και να κυριαρχήσουν στις άστικές και μικροαστικές δυνάμεις που ξεπήδαν από το ρώσικο κοινωνικό κι οίκονομικό ~~υπό-πέδαφος και για να εξαπλώσουν σ' όλο το κόσμο την επαναστατική φλόγα, δεν υπήρξε αντίστοιχα μία διαδικασία οργανικού κι αυστηρού σχηματισμού κομμουνιστικών κομμάτων στον αποφασιστικό χώρο της ανεπτυγμένης καπιταλιστικής Ευρώπης. Οι δημοκρατικές, κοινοβουλευτικές, ναυμάρκονες, παραδόσεις βαρβαρικών~~ πάνω στο δυτικό έργατικό κίνημα κι η διεύθυνση της Διεθνούς - πάνω στην οποία εξέλλου η τάση μας ήτανε η τελευταία να ρίξει τις εθύνες μιας ιστορικής διαδικασίας που είχε τη καταγωγή στον σάπιο άστικό κόσμο της Δύσης - δεν είχε πάντοτε σαφή συνείδηση του γεγονότος ότι η αυστηρότητα με την οποία ο Λένιν & το κόμμα του είχαν παλαίψει επί είκοσι χρόνια ενάντια στον όπιορτουισμό, κι η αποφασιστικότητα με την οποία είχαν κατακτήσει την εξουσία αποκλείοντας όχι μόνο τα άνοιχτά άστικά κόμματα, άλλ' επίσης τα έργατικά κόμματα συμβιβαστικού τύπου, ότι αυτή η αυστηρότητα έπρεπε να εφαρμοστεί με όλο πιο μεγάλη συνέπεια, εκεί όπου η άστική επανάσταση ήταν ένα τετελεσμένο γεγονός έδω και περισσότερο από μισό αιώνα. Κι ενώ ήταν επείγον να γίνουν ενέργειες για μια αυστηρή έπιλογή μέσα στα παλιά σοσιαλιστικά κόμματα απεναντίας έγιναν προσχωρήσεις με τη σκέψη (ιδέα βέβαια γενναιά αλλά πού αποδείχτηκε λαθεμένη), ότι τα συντρίμια του παρελθόντος θα μπορούσαν ν' απορροφηθούν από τη πυρκαγιά που άναψε στο Σαίν-Πιερσμπουργκ και στη Μόσχα. Η έργατική τάξη έπρεπε να υπερασπιστεί το έαυτόν της με τρόπο το ίδιο αποτελεσματικό, ενάντια στην άστική αντεπανάσταση που φορούσε τώρα στολή φασιστική και όσο ήταν δυνατόν να περάσει στην αντεπίθεση. Γι αυτό έπρεπε να προετοιμαστεί επείγοντως μία ταχτική καλά καθορισμένη πού, συγκεντρώνοντας τους προλετάριους γύρω από το επαναστατικό μαρξιστικό κόμμα, θα τους αποσπούσε μέσα απ την πάλη για την υπεράσπιση των συνθηκών ζωής και εργασίας στα πλαίσια της άστικής κοινωνίας, όχι μονάχα από την έπιρροή του ρεφορμισμού, αλλά επίσης ~~από το ίδιο το κράτος~~ από το ίδιο το κράτος ~~έτσι εκάστοτε πούχαν εγκαταλείψει τη γραμμή~~ έτσι εκάστοτε πούχαν εγκαταλείψει τη γραμμή "πού πάει από τον Μάρξ ως τον Λένιν και την

Κ.Δ." μπορούσαν να ξανακερδιθούν στην προλεταριακή επανάσταση. Αντίθετα, ρίχτηκαν συνθήματα άσκημα καθορισμένα πού, έναντια στις προθέσεις των μπολσεβίκων και παρά τη θέλησή τους, άφησαν την πόρτα άνοιχτή σ' αυτή την αὐταπάτη, κι ακόμα περισσότερο όταν είχαν υιοθετηθεί από τις γέριμες άλεπούδες του ρεφορμισμού (πού ξανάρθαν στο προσκήνιο) ή του σοσιαλσβινισμού πού έτρεξαν γύρω από τη σημαία της Διεθνούς: σύνθημα του "ένιαίου μετώπου" πού άφηνε, έπειδή ήτανε καθορισμένο με ανεπάρκεια, άνοιχτή την πόρτα σε διακυμενόμενες έρμηνείες και μάλιστα άντιφατικές, "έργατική κυβέρνηση" πού παρουσιάστηκε άλλοτε μέν σαν ένα "συνώνυμο" της διχτατορίας του προλεταριάτου" άλλοτε δέ σαν ένας διαφορετικός δρόμος, για την έξουσία ακόμα και κοινβουλευτικός, κι ούτω καθεξής μέχρι την "μπολσεβικοποίηση" πού παράμορφωγε τά Κ.Κ. και διακινδύνευε να τή κάνει είδος έργατιστικών κομμάτων, σβήνοντας σιγά-σιγά τη διαχωριστική γραμμή -τόσο καθαρή στην άρχή- ανάμεσα στα Κ.Κ. και τ' άγροτικά κόμματα και κινήματα στις καπιταλιστικές χώρες από τη μιά μεριά και στα έθνικο-επαναστατικά κόμματα και κινήματα στις άποικίες από τη άλλη μεριά, πού ήταν τό προοίμιο της καταστροφικής επανέκδοσης στη Κίνα της μενσεβίκικης ιστορίας της "σταδιακής επανάστασης".

Επίσης έξ αίτίας αυτού του προοδευτικού λασκαρίσματος του όργανωτικού και ταχτικού ύμνα ή Διεθνής αντί να έλέγχει και να διευθύνει τη διαδικασία σχηματοποίησης των κομμουνιστικών κομμάτων πού ξεπήδησαν από τον παραδοσιακό σοσιαλισμό, καταλήγει να είναι έξαρτημένη από τά δυτικά κόμματα πού δέν ήταν κομμουνιστικά παρά σ' όνομα. Τό αποτέλεσμα ήταν καταστροφικό από διπλή άποψη: ή προοπτική της παγκόσμιας επανάστασης, βραχυπρόθεσμα, άπομακρύνθηκε ά ντί να πλησιάζει και παράλληλα, οι άστικές κοινωνικές δυνάμεις πού έξασκοῦσαν πίεση στη μπολσεβίκικη διχτατορία από τό έσωτερικό της Ρωσίας κι ιδίως από έξω, δυνάμωσαν σε τέτοιο σημείο ώστε να σαρώσουν τό κόμμα πού ήταν τό περίφημο όργανο διεύθυνσης της επανάστασης του 'Οκτώβρη και του έμφύλιου πολέμου.

Ο σταλινισμός ήταν ή έκφραση αυτής της ριζικής άλλαγής στο σσχετισμό των δυνάμεων μεταξύ τάξεων σε διεθνή κλίμακα. Έπρεπε να ξεκληρίσει την παλιά Φρουρά για να προχωρήσει χωρίς έμπόδια στο δρόμο της καπιταλιστικής συσσώρευσης. Έπρεπε, πριν ακόμα τό κάνει αυτό, να καμουφλάρει τον άντεπαναστατικό του ρόλο πίσω από τη σημαία του "σοσιαλισμού σε μιά μόνο χώρα", αυτή τη θεωρία πού είναι ή πηγή των "έθνικων εϊρηνικων και δημοκρατικών" δρόμων στο σοσιαλισμό. Υποψήφιος διάδοχος της σοσιαλδημοκρατίας, ο σταλινισμός κάλεσε στο τέλος τους προλετάριους όλων των χωρών να αυτοεξοντωθούν στα μέτωπα της δεύτερης ιμπεριαλιστικής σύρραξης.

Γι αυτό ή γραμμή πού πάει από τον Μάρξ στον Λένιν και στην ίδρυση της III Διεθνούς και στα πρώτα δραστήρια χρόνια της επεκτείνεται μέχρι τη μόχη της Ιταλικής Άριστερας έναντια στα πρώτα συμπτώματα ενός όππορτουνιστικού κινδύνου στις τάξεις του Κομιντέρν, πού στην άρχή ήταν μονάχα κίνδυνος, αλλά έγινε σκληρή ύλική πραγματικότητα άργότερα, στον άγωνα πού δόθηκε στα 1926 παράλληλα με τη ρώσικη άντικολίτευση, έναντια στο σταλινισμό πού θά γινόταν κύριος του σοβιετικού κράτους και της Διεθνούς του Λένιν.

Κυνικά καμουφλαρισμένος μεταξύ 1928 και 1932 κάτω από ένα "άριστερό" βερνίκι, ο σταλινισμός ήταν ο υπεύθυνος του πολιτικού και όργανωτικού άφοπλισμού του προλεταριάτου άπέναντι στη ναζιστική και φασιστική επίθεση. Ήταν υπεύθυνος του άφοπλισμού του -αυτή τη φορά άπέναντι στη δημοκρατία, και με τό πρόσχημα του "άγωνα έναντια στο φασισμό" με τά λαϊκά Μέτωπα στη Γαλλία και ιδίως στην Ισπανία, όπου ο σταλινισμός έσβησε τις φλόγες της πάλης των τάξεων πού ξαναγεννιόνταν, σ' όνομα της υπεράσπισης του

ρεπουμπλικάνικου καθεστώτος και με τό μέσο της κυβερνητικής σύμπραξης με τά άστικά κι όππορτουνιστικά κόμματα. Ήταν υπεύθυνος για την προσχώρηση στο δεύτερο παγκόσμιο μακελειό κάτω από τη σημαία της έλευθερίας και της πατρίδας, για την συμμετοχή των "κομμουνιστικών" κομμάτων στα μέτωπα πού δέν ήταν πλέον μόνο λαϊκά, αλλά μέτωπα έθνικης ένότητας βγαλμένα από την Άντίσταση, για τη συμμετοχή αυτών των κομμάτων σε κυβερνήσεις πού είχαν ρόλο την Άνοιξοδόμηση μετά τον πόλεμο, τέλος για τη λογική άπάρνηση της διχτατορίας του προλεταριάτου και του διεθνισμού ακόμα και τυπικά, για την άνοιχτή ύποψηφιότητά τους στο σώσιμο της έθνικης οίκονομίας πού είναι σε κρίση και των δημοκρατικών θεσμών πού άγωνιούν.

Γι αυτό ή γραμμή πού συνδέει τον Μάρξ και τον Έγκελς με τον Λένιν στο χτίσιμο της Κομμουνιστικής Διεθνούς, στον άγωνα της Άριστερας έναντια στον έκφυλισμό της Διεθνούς, και κατόπιν στο σταλινισμό, είναι άδιαχώριστη για μās με τον ιστορικό άγωνα έναντια στα λαϊκά μέτωπα, στα πολεμικά μέτωπα, στα έθνικά μέτωπα κι όλα τά παράγωγά τους, σαν τά πιο τελευταία συμπτώματα ενός όππορτουνισμού πού ή μολυσματικότητα του δέν έχει προηγούμενο, ακόμα και στις ματωμένες πηγές της παλιάς γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας. Είναι άδιαχώριστη με τη καταγγελία τόσο της πορείας όσο και της φασιστικής προέλευσης με δημοκρατικό μανδύα, του ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού με κέντρο την Ουάσιγκτον, όσο και των ψεύτικων σοσιαλισμών πού βασιλεύουν στη Μόσχα ή τό Πεκίνο, "σοσιαλισμού" βασισμένου πάνω στη παραγωγή έμπορευμάτων, στη μισθωτή εργασία και σ' άλλες τις άλλες οικονομικές άστικές κατηγορίες.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΟΡΓΑΝΟΥ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Η επανάληψη της κόκκινης γραμμής της θεωρίας, του προγράμματος, των άρχων, της ταχτικής, των όργανωτικών μεθόδων του επαναστατικού κομμουνισμού μās επιβάλλει τό ξαναγύρισμα στη παγκόσμια άποψη πού είχε ή Κ.Δ. στα χρόνια του χτισίματος της συμπληρωμένης στο όργανωτικό μέρος (όπως τό κόμμα μας ποτέ δέν σταμάτησε να τό κάνει στη δεύτερη μεταπολεμική περίοδο, αλλά ιδίως μετά τό 1952) με μιά μακριά σειρά κειμένων πού σήμερα έχουν συγκεντρωθεί στο τόμο: Υπεράσπιση της συνέχειας του κομμουνιστικού προγράμματος με τον άπολογισμό της ιστορίας των 50 τελευταίων χρόνων, έπιβεβαιώνοντας τον επίμονο άγωνα της Άριστερας.

Δέν ύπάρχει δυνατό σημείο συνάντησης μεταξύ του κομμουνισμού και της δημοκρατίας. Δέν ύπάρχει δρόμος χειραφέτησης του προλεταριάτου διαφορετικός άπ' εκείνο πού, έξω από τους έπίσημους άστικούς θεσμούς δημοκρατικούς ή φασιστικούς κι έναντια σ' αυτούς, προετοιμάζει ήδη τώρα την προλεταριακή επανάσταση.

Αυτή ή προετοιμασία αποκλείει, ακόμα και σαν μέσο ζύμωσης, την προσφυγή στα έκλογικά βήματα κι ακόμα χειρότερα στα κοινβουλευτικά. Η προετοιμασία γίνεται από τη μιά πλευρά, με τη διαρκή συμμετοχή στους άμεσους άγώνες της έργατικής τάξης για την υπεράσπιση των συνθηκών ζωής, εργασίας κι άγωνα και με την εξάπλωση, τό δυνάμωμα και την ανάπτυξη αυτών των άγώνων πάνω σε βάσεις και με μέσα ταξικά. Από την άλλη πλευρά γίνεται, α) διαμέσου μιās άδιάκοπης προπαγάνδας του τελικού σκοπού του προλεταριακού κινήματος, σχετικά με τον όποιο ή διεκδικητική πάλη είναι ένα σχολικό πόλεμο (άλλά μόνο ένα σχολικό), με την προϋπόθεση ότι αυτή ή πάλη θά γίνεται με συνεπή τρόπο και χωρίς ποτέ να ξεχνιούνται ή να καμουφλάρωνται τά όρια της, β) διαμέσου της όργάνωσης γύρω ά-

τό τό κόμμα, στρωμάτων προλετάρων που ένστικτωδώς τοποθετοῦνται πάνω στό πεδίο τῆς άνοιχτῆς ταξικῆς πάλης καί τήν όργάνωση μέσα στό κόμμα τῆς μειοψηφίας τῶν προλετάρων που συνειδητοποίησαν τούς δρόμους καί τ' άπαράίτητα μέσα γιά τήν τελική νίκη, γ) διαμέσου τοῦ δυναμώματος τῶν όργανισμῶν που γεννιοῦνται άπό τήν οίκονομική καί συνδικαλιστική πάλη ένα ντια στήν προδοσία τῶν συνδικαλιστικῶν όργάνων καί που έμπεριέχουν ένα σπόρο δυναμικοτήτων ανάπτυξης σέ μία πολιτική κατεύθυνση δ) τέλος διαμέσου τοῦ άγώνα στό ύπάρχοντα συνδικάτα μέ τήν προοπτική (που δέν μπορούμε οὔτε ν' άποκλείουμε οὔτε νά τήν καθορίσουμε σάν σίγουρη) τῆς επανακατάλειψης τούς όχι μόνο στή κόκκινη παράδοση, αλλά επίσης στή κομμουνιστική διεύθυνση, σέ μακρινές βέβαια γιά σήμερα καταστάσεις καί σέ κλίμα ύψηλῆς κοινωνικῆς έντασης.

Δέν υπάρχει θέση σ' αυτό τό δρόμο γιά τήν αὐθορμητιστική αὐταπάτη, (που δυστυχώς συνεχώς ξαναγεννιέται) μιᾶς επανάστασης καί μιᾶς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου χωρίς νά έχει προετοιμαστεῖ καί νά διευθύνεται άπό τό κόμμα, οὔτε γιά τήν τροτσκιστική αὐταπάτη γιά μιᾶ μοιραία κρίση τοῦ καπιταλισμοῦ που δέν θάχε ανάγκη παρά άπό τό σκούνημα που θά προκαλοῦσε μιᾶ όργανωμένη πρωτοπορία γιά νά καταρρεῦσει, παίρνωντας άπό τό ένδιάμεσο στάδιο τῶν "έργατικῶν κυβερνήσεων", που άποτελοῦνται άπό κόμματα γιά τά ό ποῦα υποθέτουν, ότι άν καί πέρασαν σῶμα καί ψυχή στήν άντεπανάσταση, θά μπορέσουν νά άναγεννηθοῦν χάρη στήν πίεση τῶν μαζῶν που βράζουν καί στήν ικανό-

τητα τῆς κομμουνιστικῆς μαοῦβρας, Μέ τόν ίδιο τρόπο σύμφωνα μέ τούς τροτσκιστές θά μπορούσαν ν' άνακτηθοῦν γιά τό σκοπό τοῦ επαναστατικοῦ προλεταριάτου τά "έκφυλισμένα έργατικά κράτη", όπως ή Ρωσία, ή Κίνα, Κούβα κι άλλα. Άν στόν έργατικό αὐθορμητισμό, βλέπουμε νά ξαναγεννιέται ένας αἰώνιος αντίπαλος τοῦ μαρξισμοῦ, στήν τροτσκιστική αὐταπάτη ξαναγεννιῶνται τρομερά επιδεινωμένα, τά ταχτικά λάθη τῆς παρακμάζουσας Διεθνούς, καί πάνω σέ τέτοιες βάσεις παρεκλίσεις αρχῆς, σχετικά μέ τή θεωρία που μόνες μπορούν νά έξηγοῦν γιατί μερικοί παίρνουν τίς κρατικοποιήσεις στή βιομηχανία καί τόν οίκονομικό προγραμματισμό γιά σοσιαλισμό.

Τό προλεταριάτο έχει σήμερα ανάγκη περισσότερο άπό ποτέ άλλοτε άπό σαφήνεια: πάνω στοῦς σκοπούς, στοῦς δρόμους, στό μέσα χειραφέτησης του. Σ' αὐτή τή δουλειά, άποσαφήνισης θά δώσουμε τίς δυνάμεις μας χωρίς αλλαζονεία αλλά καί χωρίς ένδοιασμούς μέ τήν συνείδηση ότι βαδίζουμε "μικρή καί συμπαγῆ ομάδα πάνω σ' ένα δρόμο δύσκολο", αλλά πιστοί στό μαθήματα τοῦ Λένιν, άποφασισμένοι νά πολεμήμε "όχι μόνο τή σύγχυση αλλά επίσης κι αὐτούς που κατευθύνονται πρὸς τά εκεί".

Πράγμα που απαιτεῖ τό δύσκολο καθήκον τῆς άποκατάστασης τῆς θεωρίας καί τῆς επαναστατικῆς όργάνωσης, σέ σύνδεση μέ τήν έργατική τάξη, ένα ντια στήν προσωπική καί κοινοβουλευτικίστικη πολιτική.

Ο κομμουνισμός είναι ἡ επαναστατική καταστροφή τοῦ ἐμπορευματισμοῦ καί τῆς δημοκρατίας

Γιά τήν μπουρζουαζία καί τούς όπορτουνιστές, ό Μάρξ είναι άναμφισβήτητα ένας μεγάλος σοφός. Στήν πόλη Τρέβ, τό σπίτι που γεννήθηκε στεγάζει τά γραφεῖα τοῦ σισιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τοῦ κ. Πιράντ, βραβείου Νόμπελ, γιά τήν Είρήνη. Κι ό "Ένγκελς όμως έχει τό μουσεῖο τοῦ. Αὐτοί λοιπόν οἱ μεγάλοι σοφοί έγραψαν μερικές φορές πράγματα κατάλληλα γιά σχολικά έγχειρίδια ιστορίας τοῦ 19ου αἰῶνα καί γιά τίς "φοβερές υπερβολές τοῦ τότε καπιταλισμοῦ".

Αλλά σ' ότι άφορᾶ τά υπόλοιπα, λένε αὐτοί οἱ κύριοι, ό Μάρξ ἦ γιαντί ἦταν αδύνατο γιά τούς πρώτους, ἦ έξ αἰτίας τοῦ μίσους του γιά τό δογματισμό γιά τούς δεύτερους, δέν εἶπε τίποτε τό άκριβές πάνω στόν κομμουνισμό. Ο κομμουνισμός είναι συνεπώς γι αὐτόν τό μικρόκοσμο τῶν καλλιεργημένων ατόμων, ό,τι άκριβῶς είναι ό θεός γιά τούς θεολόγους: κάτι τό μεγάλο καί μυστηριῶδες, που θά μπορούσε νά πεί κανείς πὸ εύκολα τί δέν είναι, παρά τί είναι.

Πέρα άπό τίς άναπόφευκτες διαμάχες κληρονομίως μεταξύ φιλοσόφων, γλωσσολόγων, μαοϊκῶν, έργατιστῶν, άναρχικῶν, άριστερῶν παπάδων, σταλινικῶν τσακαλιῶν καί σοσιαλδημοκρατικῶν ύαινῶν, όλος αὐτός ό κόσμος προσπαθεῖ νά χρησιμοποιήσει τό Μάρξ σύμφωνα μέ τίς άνάγκες του τῆς στιγμῆς. Ο Μάρξ γίνεται τότε ένας ιστορικός μέ στρογγυλά ματογιάλια, ένας μεφαλοφυῆς κοινωνιολόγος, ένας διακεκριμένος οίκονομολόγος, ένας αὐστηρός ἠθικολόγος, ό πρόδρομος νέων μεσσιῶν ἢ άκόμα, όπως ό λυρισμός υποχρεώνει, ό τελευταῖος τῶν προφητῶν τοῦ "Ισραήλ".

Γινόμεστε λοιπόν θεατές αὐτοῦ τοῦ άναπόφευκτου θεάματος που οἱ άνεπανάστατες συνήθισαν τό Κομμουνιστικό Κόμμα. Μιᾶ μπουρζουαζία που φιλολογεῖ μέ τά έκατό τῆς στόματα καί που, τρομοκρατημένη άπό τό μακρινό φάσμα μιᾶς επανάστασης, συμβουλευέται σάν ένα μαντεῖο τήν κομμουνιστική θεωρία, τή ρωτάει, τήν επικαλεῖται καί τήν κάνει νά μιλάει χωρίς σταματημό

γιά νά τήν κάνει νά πεί άκριβῶς τό αντίθετο άπό αὐτό που εἶπε. Έτσι οἱ μορφές άκραίου συγκεντρωτισμοῦ τοῦ κεφαλαίου βαπτίζονται σοσιαλισμός καί ἡ κόκκινη μογιᾶ γίνεται μίνιο προορισμένο νά προστατεύει τίς βιομηχανικές εγκαταστάσεις σέ ταχεῖα ανάπτυξη. Τό μπουλντόγκ Μπρέζνιεφ κι ό μανδαρινός Μάο, κάτω άπό τά φρενήρη χειροκροτήματα τοῦ παγκόσμιου διανοουμενισμοῦ, μέ τό ψεύτικο μαρξιστικό γένι επιβλέπουν τήν ανάπτυξη τοῦ κεφαλαίου στίς καθυστερημένες ἡείρους.

Γνωρίζοντας τή μαρξιστική θεωρία καί τή δύναμη τῶν γεγονότων δέν έκπλησσόμαστε. Αλλά κι οὔτε μοιραζόμαστε τήν ἡλίθια διαφωτιστική καί βολουνταριστική ιδέα σύμφωνα μέ τήν όποία μιᾶ καλή προπαγάνδα θά μπορούσε νά εξαλείψει τή διαθρέβλωση, νά διασκορπίσει τά λάθη καί νά κάνει γνωστό τόν κομμουνισμό ό πως πραγματικά είναι.

Ο ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΣΥΝΤΡΙΒΕΙ ΓΙΑΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΓΝΩ-

ΣΤΟΧ. ΕΙΝΑΙ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΓΙΑΤΙ ΕΧΕΙ ΣΥΝΤΡΙΒΕΙ.

Δυστυχώς για τους απολογητές της δημοκρατικής και βιομηχανικής αιώνιότητας, δεν είναι οι προφητείες που προκαλούν τους κατακλυσμούς. Επιπλέον διαστρεβλώνοντας αυτούς που νομίζουν "προφήτες του αχού" δεν σταματάνε οι σεισμοί. Καμιά μαγική συνταγή - άκόμε κι η δημοκρατική κατάρρα - δεν θα μπορέσει να συννομητίσει ενάντια στην επανάσταση γιατί είναι προϊόν αυστηρών υλικών συνθηκών. Κι όλες οι υποκριτικές και πάνσοφες διαστρεβλώσεις του κομμουνισμού - που βασίζονται στο επιχείρημα ότι ο Μάρξ δεν περιέγραψε τη κοινωνία που θα διαδεχθεί τον καπιταλισμό - δεν θα σταματήσουν περισσότερο την επανάσταση απ' ό,τι ένας μάγος με τις ιεροτελεστιές του, τις θύελλες.

Ο Μάρξ στις θεωρητικές του απόψεις ήταν άκριβής όσο κανείς άλλος. Και είναι ένα χαρακτηριστικό σημείο του κομμουνισμού ότι είναι το πρώτο επαναστατικό κίνημα της ιστορίας ικανό να προβλέπει το μέλλον του. "Αν δεν είχε μιά σκληρή αντίληψη του τελικού σκοπού, το Κόμμα δεν θα μπορούσε να προχωρήσει σε περιόδους επαναστατικής πλημμυρίδας, δεν θα μπορούσε να άγρυπνεί και να προβλέπει σε περιόδους κοιλίας του εργατικού κινήματος. Το Κόμμα δεν θαταν κόμμα χωρίς την αντίληψη του τελικού σκοπού και του δρόμου που οδηγεί σ' αυτόν.

Ο Μάρξ κι ο Ένγκελς έξηγουν από το 1845 ότι δεν πρέπει νάχουμε αμφιβολίες για τη φύση του: "Δεν είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ποιό σκοπό, αυτός ή έ κείνος ο προλετάριος, ή ακόμα ολόκληρο το προλεταριάτο, φαντάζεται κάποια στιγμή. Πρόκειται για αυτό που το προλεταριάτο είναι, και γι' αυτό που ιστορικά θάνα. υποχρεωμένο να κάνει, σύμφωνα μ' αυτήν την ύπαρξή του. Ο σκοπός του και η δράση του είναι χαρακτηρισμένα, με τρόπο χειροπιαστό και όριστικό, στην ίδια την κατάσταση του καθώς και σ' όλη την οργάνωση της σημερινής αστικής κοινωνίας". Η ιστορική αποστολή του προλεταριάτου μπαίνει ολοκάθαρα έδω. Η αστική κοινωνία δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς τους μισθωτούς σκλάβους. Και το προλεταριάτο πρέπει να καταστρέψει τις αστικές σχέσεις παραγωγής για να οδηγήσει την κοινωνία στον κομμουνισμό. Οι προλετάριοι όμως που βρίσκονται κάτω από την κηδεμονία της τεράστιας αστικής προπαγάνδας, μοιραία έπηρεάζονται από αυτήν. Κι οι διαθέσεις εκδηλώνονται ενάντια στα συμφέροντά τους. Χιλιάδες παραδείγματα προλεταρίων που σύρθηκαν στους πολέμους για να σφάξουν αδέρφια τους από άλλες χώρες, για να κερδίσει η αστική τάξη τεράστια κέρδη κι οι προλετάριοι τον θάνατο και τη δυστυχία. Αλλά το "καθήκον του προλεταριακού κόμματος ήταν να αντιδράσει εναντίον της γενικής εργατικής διανοητικότητας και να υπερασπίσει ενάντια σε όλους τα ιστορικά συμφέροντα του προλεταριάτου" (Β' Συνέδριο της Κομ. Διεθνούς).

Ο σκοπός μας λοιπόν είναι όριστικός και χειροπιαστός. Όριστικός γιατί εξαρτάται από τις αντικειμενικές υλικές δυνάμεις. Χειροπιαστός γιατί η αστική κοινωνία γι' αυτόν που ξέρει να την καταλαβαίνει, να την κριτικάρει και να την καταπολεμά δίνει μια άρνητική εικόνα της κομμουνιστικής κοινωνίας.

Τό Μανιφέστο του 1847 προσδιορίζει τις βασικές φάσεις της επαναστατικής διαδικασίας: σύσταση του προλεταριάτου σε Κόμμα, μετά θέ κυρίαρχη τάξη και δεσποτική επέμβαση στις σχέσεις παραγωγής. Η προλεταριακή θέληση κάνει σκόνη τους έμπορευματικούς μηχανισμούς. Τό τέρας του κεφαλαίου, που καταδίκασε την ανθρωπότητα στους πόνους της συσσώρευσης χωρίς όρια, συνθλίβεται.

Στό "Κεφάλαιο" βιβλίο όχι της έπιστήμης, αλλά έπαναστατικής μάχης, που είναι και αυτό επαναστατικό μας πρόγραμμα, ο Μάρξ περιγράφει τον κομμουνισμό. Θα μπορούσαμε ακόμα να πούμε, ότι είναι βιβλίο έπιστημονικό γιατί είναι βιβλίο μάχης. Και για να υπενθυμίσουμε την εικόνα του συγγραφέα του που δηλώνει

ότι αυτό τό βαρύ λιθάρι είναι τό πιο τρομερό χτύπημα που δέχτηκαν ποτέ οι άστοί στό κεφάλι, θάταν καλύτερο να λέγαμε τελικά: βιβλίο της έπιστήμης της μάχης.

Στό 1ο μέρος, τό κεφάλαιο που άσχολείται με τις διαφορετικές μορφές της άξίας εκθέτει τό "φυσικό νόμο της ανθρωπίνης εξέλιξης". Κι αυτή η εξέλιξη (που φαίνεται άφηρημένη γιατί είναι η κοινωνική ιστορία άπαλλαγμένη από τους ιδεαλισμούς, τά φαντάσματα των μεγάλων άνδρων και τά νεκροταφεία άνεκδότων) δεν έχει άλλο σκοπό παρά να ανακοινώσει, διαμέσου των μετασχηματισμών της άξίας, που δεν είναι παρά ο καθρέπτης της εξέλιξης των παραγωγικών δυνάμεων τό τέλος αυτής της ιστορικής παρένθεσης που χωρίζει τις πρώτες πρωτόγονες κοινωνίες από τη "συνειδητή άνασυγκρότηση της ανθρωπίνης κοινωνίας".

Ο Μάρξ ανακοινώνει τό θάνατο του καπιταλισμού, και περιγράφει την κοινωνία που θα γεννηθεί από τά έρείπια του.

"Ας φανταστούμε επιτέλους μία ένωση έλευθέρων ανθρώπων που εργάζονται με μέσα παραγωγής κοινά και που διαθέτουν τις πολυάριθμες άτομικές δυνάμεις τους εργασίας σαν μία μόνη και ίδια δύναμη εργασίας σύμφωνα με ένα σχέδιο έτοιμασμένο από κοινού".

Αλλά ο Μάρξ, επαναστάτης αγωνιστής, δεν φοβόταν νάναί απλός και έσπειρε τό έργο του με μικρές εικόνες της κομμουνιστικής κοινωνίας. Στό βιβλίο II αναφέρει ακόμα:

"Παίρνοντας την υπόθεση μιάς κοινωνικοποιημένης παραγωγής, τό κεφάλαιο χρέμα εξαφανίζεται. Η κοινωνία διανέμει τη δύναμη εργασίας και τά μέσα παραγωγής στους διάφορους τομείς της βιομηχανίας. Σ' αυτή την περίπτωση, οι παραγωγοί θα μπορούσαν να λαμβάνουν κουπόνια εργασίας που έπιτρέπουν να παίρνουν από τις καταναλωτικές έναποθηκεύσεις της κοινωνίας ποσότητες που αντίστοιχούν στο χρόνο εργασίας τους. Αλλά τό κουπόνια δεν είναι χρέμα: δεν κυκλοφορούν".

Και στό βιβλίο III, η ίδια περιγραφή επαναλαμβάνεται:

"...ο κοινωνικοποιημένος άνθρωπος και οι συνεταιρισμένοι παραγωγοί κανονίζουν με όρθολογιστικό τρόπο τις οργανικές τους ανταλλαγές με τη φύση, και τις υποτάσσουν στον κοινό έλεγχο τους, αντί να άφθεούν να κυριαρχηθούν από την τυφλή δύναμη αυτών των ανταλλαγών. Και τις εκπληρώνουν με τις λιγώτερες δυνατές προσπάθειες και σε συνθήκες που πιο πολύ άρμόζουν στην ανθρωπίνη άξιοπρέπειά τους και φύση τους".

Από αυτά τά κλασσικά κομμάτια βγαίνει τό παρακάτω συμπέρασμα: ο κομμουνισμός είναι ένας τρόπος παραγωγής που διέπεται συνειδητά από, τό ανθρωπινό είδος, μέσα στον οποίο ένας μοναδικός οικονομικός οργανισμός παράγει, σύμφωνα με ένα μοναδικό σχέδιο, μονάχα άξίες χρήσης. Στό έσωτερικό αυτού του τρόπου παραγωγής, που δεν γνωρίζει πλέον τό χρέμα, τό κεφάλαιο, την υπεραξία, τό μισθό και τά άτομικά συμφέροντα, ο Μάρξ διακρίνει δύο στάδια: ένα πρώτο όπου η κατανάλωση θα υπόκειται σε κανονισμό και ένα δεύτερο όπου η κατανάλωση δεν θα υπόκειται πιά. Δηλαδή στον κατώτερο κομμουνισμό και στον άνώτερο κομμουνισμό ή ξαναχρησιμοποιώντας την όρολογία του Λένιν στό "Τό Κράτος και η επανάσταση", στό σοσιαλισμό και στον κομμουνισμό.

Ο κομμουνισμός είναι λοιπόν αντιεμπορευματικός κι αυτός ο χαρακτήρας του είναι η καλύτερη άπάντηση στις διακηρύξεις διαφόρων χωρών, που βγαίνοντας σήμερα από τό Μεσαίωνα, κάτω από την καθοδήγηση κάποιου ιδιοφυή άρχηγού και παράγοντας σε άύξανόμενες ποσότητες έμπορεύματα νομίζουν ότι πραγματοποίησαν στή πράξη τό σοσιαλισμό. Όσο γι αυτούς που είναι πιο μετριοφρονες και ίσχυρίζονται ότι βρίσκονται στό "μεταβατικό στάδιο προς τό σοσιαλισμό", σημειώνουμε ότι γι τό Μάρξ, η συνθήκη αυτής της μετάβασης είναι η διχτατορία του προλεταριάτου, που έχει σαν ρό

λο όχι βέβαια την χωρίς όρια αύξηση της παραγωγής εμπορευμάτων, αλλά την συνεχή μείωση της και τελικά την καταστροφή της.

Αν και η σύγχρονη πραγματικότητα είναι η μεγαλύτερη άρνηση του κομμουνισμού στην ιστορία, η πιο βαθειά αντεπαναστάση, ο κομμουνισμός είναι περισσότερο από ποτέ άλλοτε επίκαιρος. Αυτοί οι ίδιοι οι άστοι διανοούμενοι βοήθησαν να γίνει καταληπτό. Μελετώντας την ανάπτυξη, την ολοκλήρωση και τον παροξυσμό της κοινωνίας της ιδιοκτησίας άφαιραν σιγά-σιγά τις βασικές κατηγορίες που δίνουν το κλειδί για να καταλάβει κανείς το ιστορικό κίνημα: τιμή, αξία, υπεραξία, ανταλλαγή, κατανόηση εργασίας. Μετά το Ρικάρντο, ο Μάρξ πρόσθεσε ότι η υπεραξία είχε σαν συνέπεια την εκμετάλλευση κι άρα την επανάσταση. Κι έπειδή ήταν επαναστάτης, έβαλε αυτές τις ιδέες σε τάξη και σε κίνηση. Βρήκε το μυστικό του κοινωνικού μηχανισμού και αποδείκνυε συνάμα το μεταβατικό χαρακτήρα του καπιταλισμού, δείχνοντας στην κοινωνία τη εικόνα του παρελθόντος της και του μέλλοντός της.

Η εξέλιξη των κοινωνιών χρονολογείται από την εμφάνιση του κοινωνικού ανθρώπου, δηλαδή της εργασίας. Η ζωώδης ομάδα εξελίσσεται σε ανθρώπινη παρεμβάλλοντας ανάμεσα σ'αυτήν και τη φύση την εργασία της και τα εργαλεία εργασίας της. Ο ιστορικός προσδιορισμός που αναπτύχθηκε από τον Μάρξ και Ένγκελς μελετά τις κοινωνικές εξελίξεις και επαναστάσεις. Ονομάζει τους ανθρώπους που παλεύουν ενάντια στη φύση με τα εργαλεία εργασίας τους, παραγωγικές δυνάμεις, και τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένοι για να παράγουν σχέσεις παραγωγής. Η κοινωνική παραγωγικότητα της εργασίας μετράει ιστορικά την κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στη φύση. Κι όταν αυξάνεται, όταν μία κοινωνική μορφή δεν μπορεί πλέον να συγκρατεί τις καινούργιες παραγωγικές δυνάμεις που εμφανίστηκαν μέσα της, βρισκόμαστε μπροστά σε μία κοινωνική επανάσταση, που σπάει το περίβλημα της καλιώς κοινωνίας για να ανοίξει το δρόμο σε μία καινούργια κοινωνία.

Στη ρίζα αυτών των ιστορικών ανακατατάξεων υπάρχει το φανταστικό φαινόμενο του κοινωνικού διαχωρισμού της εργασίας, της οποίας η γνώση είναι πολύ πιο σημαντική για την κατανόηση της ανάπτυξης της ανθρωπότητας παρά η γνώση του ανθρώπινου σώματος, στην οποία μερικοί ήλίθιοι επιστήμονες αναζητούν μερικές φορές το κλειδί της ιστορίας. Σε κάθε τύπο κοινωνίας αντιστοιχεί μία ειδική μορφή διαχωρισμού της εργασίας και μία κοινωνία δεν μετασχηματίζεται παρά όταν μετασχηματίζεται ολοκληρωτικά η κατανόηση της εργασίας που αποτελεί τη βάση της.

Στην πρώτη εκδήλωσή της, που βρίσκουμε στα ζώα, ο διαχωρισμός της εργασίας, σαν φυσικό δεδομένο αντιστοιχεί στο διαχωρισμό μεταξύ των φύλων. Στη συνέχεια είναι η αλτρία της διαίρεσης της κοινωνίας σε τάξεις. Τότε δημιουργεί την ιδιοκτησία και την ανταλλαγή. Τα προϊόντα των ιδιωτικών εργασιών μετρούνται στην αρχή τυχαία, μετά με συστηματικό τρόπο, στο τρόχ (ανταλλαγή αντικειμένου με αντικείμενο), & τελικά με τη γενίκευση των ανταλλαγών και την εκλογή ενός ειδικού εμπορεύματος, του χρήματος. Το χρήμα προϋπάρχει σαν ένας καρκίνος στις προκαπιταλιστικές κοινωνίες, από το τέλος του πρωτόγονου κομμουνισμού και την εμφάνιση "ιδιωτικών συμφερόντων". Μετά, στην δυτική Ευρώπη, πάνω στη βάση μιας γρήγορης ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων, καταλαμβάνει αυτή την ίδια την παραγωγή και παρασύρει τα πάντα μέσα στη δύνη του όταν μετασχηματίζεται σε κεφάλαιο. Γίνεται έτσι η ψυχή και το νεύρο της κοινωνίας συναντώντας αυτή την πραγματική περίεργη ύπαρξη, ελεύθερη από κάθε δεσμό: το μισθωτό εργαζόμενο. Τότε μπορούν να αναπτυχθούν πλείρα όλες οι δυνατές μορφές κοινωνικής ζωής, η γοητεία του χρυσού, η αταπίατη του χρηματιστηρίου και τα θαύματα των πιστώσεων. Κι ενώ ο

Προυντόν καλούσε το Δημιουργό σε βοήθεια της πολιτικής οικονομίας του κι ο Μπακούνιν φώναζε το διάβολο για να υποστηρίξει τη θεωρία του του Κράτους, ο Μάρξ συνέδεσε όλα τα κοινωνικά φαινόμενα με αιτίες έντελως φυσικές κι εξήγησε την ίδια στιγμή τη διπλή κίνηση που οδηγεί την κοινωνία του πρωτόγονου κομμουνισμού στον καπιταλισμό, και του καπιταλισμού στον κομμουνισμό. Ο καπιταλισμός βλέπει να αναπτύσσεται ο διαχωρισμός της εργασίας που υποτάσσει τους παραγωγούς και που έχει σαν συνέπεια την εμφάνιση των ανταλλαγών, της αξίας και του κεφαλαίου. Ο κομμουνισμός καταστρέφει συστηματικά το κεφάλαιο, την αξία, την ανταλλαγή και το διαχωρισμό εργασίας με αποτέλεσμα να εξαφανίζονται ταυτόχρονα και οι κοινωνικές τάξεις.

Κι αυτό το περίφημο ιστορικό κίνημα, που άγκαλιάζει δισεκατομμύρια ανθρώπινες υπάρξεις, πλασμένες με τη φύση που διαπλάθουν, δεν εξαρτάται από καμιά ανθρώπινη θέληση. Επιβάλλεται στα άτομα, στις επερχόμενες γενιές, στις υπάρχουσες κοινωνικές τάξεις. Πού δεν μπορούν να επέμβουν παρά σε μερικές περιόδους καλά προσδιορισμένες: στις κρίσεις. Ο Μάρξ το ονομάζει: "sein Naturprozess". Μία φυσική διαδικασία. Σήμερα, όπου το κεφάλαιο έχει καταλάβει όλες ή περίπου όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής στις μεγάλες βιομηχανοποιημένες χώρες, η φυσική εναλλακτική λύση είναι: καπιταλισμός ή κομμουνισμός. Η μαρξιστική θεωρία γνωρίζει σύγχρονα τον καπιταλισμό και τον κομμουνισμό. Ο καπιταλισμός είναι αναγκαία προϋπόθεση για το πέρασμα στον κομμουνισμό. Αυτός που δεν κατάλαβε τον κομμουνισμό δεν γνωρίζει τί είναι το κεφάλαιο. Αλλά εκείνος που γνωρίζει τί είναι το κεφάλαιο, ξέρει επίσης τί είναι ο κομμουνισμός. Ανάμεσα σ'ένα αξιοθρήνητο παρόν και σε ένα θριαμβευτικό μέλλον, κρατάμε τις δύο άκρες της κλωστής του χρόνου. "Ενάντια στις λεγόμενες της "τελειοποίησης της θεωρίας" που δυστυχώς για αυτούς έχει ήδη τελειοποιηθεί, ενάντια σ'αυτούς που σκόπιμα διαδίδουν αμφιβολίες, οι στρατευμένοι κομμουνιστές διακηρύσσουν με σταθερή πίστη ότι, όποιες και νάναι οι μεταβολές του κινήματος της χειραφέτησης του προλεταριάτου, όποιες και νάναι οι προθεσμίες και οι μορφές αγώνιας της παλιάς κοινωνίας, οι έχθροι θανατάνται πάντα οι ίδιοι: προλεταριάτο και κεφάλαιο. Σ' αυτόν το δρόμο που οδηγεί από τον καπιταλισμό στην οριστική κομμουνισμό δεν υπάρχει, δεν μπορεί να υπάρξει, τίποτε το απρόβλεπτο ή κάτι που δεν μπορεί να προβλεφθεί.

Ο μαρξισμός δεν αρκείται μονάχα να εξηγήσει την εξέλιξη των υλικών παραγωγικών δυνάμεων διαμέσου των περιόδων ειρηνικής ανάπτυξης ή επαναστάσεων. Καθορίζει επίσης, όταν εμφανίστηκαν οι τάξεις, ότι σε κάθε τύπο κοινωνικής οργάνωσης αντιστοιχεί μία προσδιορισμένη μορφή συνείδησης και μία αντίστοιχη πολιτική θεωρία. Για παραδείγματα αναφέρουμε ότι στο φεουδαρχικό τρόπο παραγωγής αντιστοιχεί η θεωρία της φεουδαρχικής βασιλείας, ενώ στον καπιταλισμό ή δημοκρατική θεωρία. Κι η δημοκρατική θεωρία παραμένει, όπως έλεγε ο Μάρξ, η κυρίαρχη ιδεολογία της αστικής κοινωνίας. Υποθέτει ότι η κοινωνία είναι σχηματισμένη από μία ένωση ατόμων συνδεδεμένων με ένα "κοινωνικό συμβόλαιο". Τα άτομα είναι όλα φορείς ενός κομματιού της παγκόσμιας λογικής, χάρη στην οποία μπορούν κατόπιν να "εκδηλώνουν" τη θέλησή τους. Αυτά τα άτομα λοιπόν, οδηγούμενα από τη "λογική" που είναι η ίδια για όλα τα "κλίματα" και παροτρυνόμενα από τις προόδους της επιστήμης, που πρέπει να επιτρέπουν στον άνθρωπο να συμπεριφέρεται "σαν κύριος και κάτοχος της φύσης", ενώνονται σε μία κοινωνία στην οποία είναι ελεύθεροι και ίσοι σε δικαιώματα. Η δημοκρατία, ή διαφορετικά η ελευθερία των ατόμων, θά βρει τη φυσική προέκταση της ευημερίας της χάρη στη ελευθερία του εμπορίου. Αυτή ήταν η επαναστατική θε

ωρία των άστων επαναστατών της "φωτισμένης" εποχής, όταν πάλευαν ενάντια στο φεουδαρχικό σκοταδισμό: προσωπική ελευθερία, ελευθερία του εμπορίου, παγκόσμια κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

Σύμφωνα λοιπόν με τό άστικό "πιστεύω"

- Είναι δημοκράτης αυτός που θεωρεί ότι ή θέληση των ατόμων είναι ή βάση του μηχανισμού που δημιουργεί τή γενική θέληση, αυτή ή ίδια δημιουργώντας με τή σειρά της συντάγματα.

- Είναι εμπορευματοστής αυτός που θεωρεί τήν ελευθερία του εμπορίου σαν τή φυσική και άπαραίτητη προέκταση της ελευθερίας των ατόμων.

- "Εξω από τή δημοκρατία και τόν εμπορευματοισμό δέν υπάρχει παρά δεσποτισμός και καταναγκασμός, δηλαδή βιασμός της φυσικής τάξης των πραγμάτων.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ή ιδεολογία του προλεταριάτου και ή ιδεολογία του κεφάλαιου χρησιμοποιούν θεωρητικά εργαλεία έντελώς διαφορετικά. Από τή μιá πλευρά ο πολίτης, ή λογική, ή θέληση, τό σύνταγμα, ή κοινωνία. Από τήν άλλη οι παραγωγικές δυνάμεις, ο καταμερισμός της εργασίας, οι τάξεις, τό κράτος, τά κόμματα. Κι αυτές οι δύο ιδεολογίες δέν έχουν κανένα κοινό μέτρο: ή μία είναι φανταστική, ή άλλη αποκαλύπτει τόν πραγματικό μηχανισμό του ιστορικού κινήματος.

Ο Μάρξ ήξερε καλά ότι ή σύγχρονη δημοκρατική ιδεολογία είναι ένα καθαρό προϊόν του κεφάλαιου. Και αναφέρει στο κεφάλαιο του βιβλίου I: "ο είδωλολατρικός χαρακτήρας του εμπορεύματος και τό μυστικό του".

"Μιά κοινωνία όπου τό προϊόν της εργασίας παίρνει γενικά τή μορφή εμπορεύματος κι όπου συνεπώς ή σχέση, ή πιο γενική, μεταξύ των παραγωγών είναι νά συγκρίνουν οι μέν με τους δέ τις εργασίες τους, λαμβανόμενες υπόψη σαν ίση ανθρώπινη εργασία και, κάτω από αυτό τό περίβλημα των πραγμάτων, νά συγκρίνουν οι μέν με τους δέ τις προσωπικές εργασίες λαμβανόμενες υπόψη σαν ίση ανθρώπινη εργασία, μιά τέτοια κοινωνία βρίσκει στο χριστιανισμό με τή λατρεία του άφηρημένου ανθρώπου κι ιδιαίτερα στους άστικούς τύπους του προτεσταντισμού, θείσμου κτλ. τό θρησκευτικό συμπλήρωμα τό πιο πρόσφορο".

Βλέπουμε ότι ο καπιταλισμός κληρονόμησε από τό παρελθόν τή θρησκευτική ιδεολογία κι έγραψε μέσα στα θεολογικά βιβλία ένα βολικό ρούχο σύμφωνα με τις πολιτικές φιλοδοξίες των εμπορών. Κι ο Μάρξ θά μπορούσε νά προσθέσει: "μιά τέτοια κοινωνία βρίσκει στην δημοκρατία με τή λατρεία του πολίτη, τό θρησκευτικό συμπλήρωμά της, τό πιο συμφέρον". Στις "βάσεις της κριτικής της πολιτικής οικονομίας", αρκετά πριν από τήν εμφάνιση του κεφάλαιου, είχε γράψει:

"Η οικονομική μορφή - ή ανταλλαγή - έχει σαν άπόλυτη συνέπεια τήν ισότητα των υποκειμένων, ενώ τό περιεχόμενο και ή ύλη των ατόμων και των αντικειμένων που προτρέπουν τήν ανταλλαγή έχουν σαν συνέπεια τήν ελευθερία".

Αντίθετα με τους τρόπους παραγωγής που υπήρξαν πριν απ' αυτόν ο καπιταλισμός δέν γνωρίζει προσωπικούς δεσμούς εξάρτησης άπέναντι στον υπέρτατο άρχοντα, τά άτομα είναι στον καπιταλισμό ίσα και ελεύθερα. Αλλά ή επιφανειακή ισότητα τους και ή ελευθερία τους δέν είναι παρά ή συνέπεια της πραγματικής κι άυστηρης υποταγής τους στον καινούργιο άρχοντα της κοινωνίας, που κινά τά νήματα από τό βάθος του διαδρόμου. Του κεφάλαιου, αυτής άόρατης δύναμης, που επιβάλλει στους έκμεταλλευόμενους μισθωτούς και στους εργοδότες που τους έκμεταλλεύονται μιá άναγκαία κίνηση. Αφού κατάχτησε τήν κοινωνία, τό κεφάλαιο τήν σφίγγει μέσα στις χρυσές αλυσίδες τους και ρυθμίζει τήν κίνηση ώστε νά γεννηθεί ή υπεραξία από τήν παγκόσμια κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Αυτή λοιπόν είναι ή πραγματική βάση της σύγχρονης δημοκρατίας: ή κυκλοφορία εμπορευμάτων που είναι ελεύθερα νά ανταλλάγουν συναδελφικά στο άνακάτωμά τους και ίσα άπέναντι στην άξία. Αλλά οι έμποροι βλέπουν τόν

κόσμο ανάποδα. Αποδίδουν στον άνθρωπο γενικά, αυτό που δέν είναι παρά τό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα των εμπορευμάτων. Και θεωρούν τά άτομα σαν υποκειμένα της ιστορίας ενώ δέν είναι παρά οι χλωμές σκιές του πραγματικού κόσμου: του κόσμου της συσσώρευσης του κεφάλαιου.

Ο Μάρξ έλεγε ότι ή δημοκρατία είναι ή κατάλληλη ιδεολογική υπερδομή της κοινωνίας του γενικευμένου εμπορευματοισμού:

"Όχι μόνο ή ισότητα και ή ελευθερία γίνονται σεβαστές στην ανταλλαγή που βασίζεται πάνω στις άξίες, αλλά ή ανταλλαγή άξιων είναι ή παραγωγική βάση όλων των ελευθεριών και της ισότητας. Σαν καθαρές ιδέες δέν είναι παρά οι ιδεαλιστικές εκφράσεις". (της ανταλλαγής Σ.Σ.)

Κι ενώ λοιπόν ή δημοκρατία βλέπει στην κοινωνία τό αποτέλεσμα της δραστηριότητας και της θέλησης των "ανθρώπινων προσώπων", ο Μάρξ αντιστρέφει αυτό τό ιδεαλιστικό οικόδομημα και αποδεικνύει ότι δέν είναι παρά ή αντανάκλαση της κυκλοφορίας των εμπορευμάτων που διέπονται από άυστηρούς και άπρόσωπους νόμους.

Είναι λοιπόν μεγάλης σημασίας για τό κόμμα του προλεταριάτου, που έχει σαν σκοπό τήν καταστροφή του εμπορευματοισμού, νά μή υποκύπτει στα θέλητρα της δημοκρατικής ιδεολογίας. Τά κόμματα που εξαρτιώνονται από τή Μόσχα και τό Πεκίνο (και τώρα τελευταία από τά Τάραννα) εκθειάζουν τή σοσιαλιστική δημοκρατία σαν ένα συνταγματικό ιδεώδες. Στη Ρωσία τό κράτος έπαψε νά είναι θεωρητικά έδω και 55 χρόνια τό κράτος της δικτατορίας του προλεταριάτου για νά γίνει τό κράτος όλου του λαού. Στην Κίνα, διαμέσου της "νέας δημοκρατίας" έγινε μιá τόσο ανεπαίσθητη μετάβαση σε μιá "δικτατορία του προλεταριάτου" που συγχέεται με τή "γραμμή του προέδρου Μάο", που πολλοί δέν μπορούν νά προσδιορίσουν άκριβως σε ποιά στιγμή έγινε αυτό τό επαναστατικό πήδημα.

Απεναντίας όλοι αυτοί που αναφέρονται στα πρώτα συνέδρια της 3ης κομμουνιστικής Διεθνούς, γνήσια μαρξιστικής από πλευράς άρχων, γνωρίζουν ότι στη γενική, γνήσια, προοδευτική, σοσιαλιστική ή οποιαδήποτε άλλη δημοκρατία ο Λένιν αντιπαράθετε τή δικτατορία του προλεταριάτου. Η δημοκρατία δέν είναι παρά ή δικτατορία του κεφάλαιου. Αυτό που πιστεύουν οι κομμουνιστές για τή δημοκρατία σαν μορφή κυβέρνησης είναι τέλεια ξεκαθαρισμένο στις γεωγραφικές περιοχές όπου ή άστική δημοκρατική επανάσταση έχει γίνει έδω και δεκαετίες. Πάνω σ' αυτό τό θέμα ο Ένγκελς έγραφε σ' ένα άρθρο του στις 4 Νοέμβρη 1843:

"Η δημοκρατία είναι μιá αντίφαση στους όρους, ένα φέμμα και, στο βάθος, μιá καθαρή υποκρισία (...)

Η πολιτική ελευθερία είναι ένα είδωλο και ή χειρότερη δυνατή σκλαβιά. Τό ίδιο ισχύει επίσης για τήν πολιτική ισότητα. Γι αυτό πρέπει νά κάνουμε χίλια κομμάτια τή δημοκρατία, όπως και κάθε άλλη μορφή κυβέρνησης. Αυτή ή υποκριτική μορφή δέν πρέπει νά επιζητεί".

Στην Κομμουνιστική Διεθνή του 1919 οι μπολσεβίκοι ξαναπήραν τήν κλασσική κριτική της δημοκρατίας, έξηγώντας ότι ή πολιτική ισότητα δέν είχε κανένα νόημα όταν υπάρχουν μισθωτοί, όταν ή κυρίαρχη τάξη διαθέτει τις έφημερίδες, τά δικαστήρια, τά σχολεία, και τις φυλακές για νά σχηματίζει τους έγκεφάλους στη δουλοπρέπεια και τήν υποταγή κι ότι αν θάλαμε νά περιμένουμε μιá ειρηνική εξέλιξη των νοοτροπιών, ή ώρα της επανάστασης δέν θά χτύπαγε ποτέ.

Δυστυχώς ή 3η Διεθνή δέν προώθησε τήν κριτική της δημοκρατίας σε σημείο ώστε νά αναγνωριστεί ότι ή "δημοκρατική άρχή" δέν σημαίνει τίποτε για τους κομμουνιστές. Χρησιμοποίησε διατυπώσεις όπως εργατική δημοκρατία, δημοκρατία μέσα στο κόμμα, δημοκρατικός συγκεντρωτισμός. Κρίνοντας τή δημοκρατική άρχή ξένη με τόν κομμουνισμό απορρίπτουμε αυτές τις δια-

τυπώσεις, παρ'όλο πού η ουσία δόθηκε σωστά από τον Λένιν. Αυτό πού επιτρέπει τή βαθειά γνώση τής ιστορικής εξέλιξης δέν είναι λίγο ή πολύ ή "έλευθερία έκφρασης" τών προλετάρων μέσα στά συνδικάτα ή στό κόμμα.

Μιά τέτοια αντίληψη είναι άτομικιστική και υποκειμενιστική και οδηγεί στην καταστροφική αντίθεση μεταξύ "γραφειοκρατίας" και "δημοκρατίας".

Μέ τό νά υπάρξει περισσότερη δημοκρατία, δηλαδή συμμετοχή τών εργατών στά συνδικάτα, δέν σημαίνει άναγκαία ότι οι εργάτες θά παίρνουν ταξικές θέσεις.

"Όταν οι "γραφειοκράτες" δηλ. οι πράκτορες τής μπουρζουαζίας, κυριαρχούν στά εργατικό κίνημα, σημαίνει ότι αυτή ή κυριαρχία είναι ή συνέπεια ενός συσχετισμού δυνάμεων μεταξύ τών τάξεων δηλ. ότι ο καπιταλισμός θριαμβεύει ύλικά, έξω από κάθε γεγονός συνείδησης: τά έμπορεύματα πουλιούνται, οι προλεταριοί εκμεταλλεύονται και τά κέρδη αύξάνονται. Σέ μιά τέτοια κατάσταση, οι κομμουνιστές παίρνουν ήπ' όψη τους τό στιγμιαίο συσχετισμό δυνάμεων, συνεχίζοντας όμως νά προωθούν τή διεκδικητική τους και πολιτική τους γραμμή από τήν πιο μικρή διεκδίκηση μέχρι τόν τελικό σκοπό, Γνωρίζουν ότι ή "εργατική δημοκρατία" μέ τή μόνη έννοια πού είναι επιθυμητή, δηλαδή σάν "έπαναστατική δραστηριότητα τών μαζών", θά είναι άποτέλεσμα όχι βέβαια ενός έξυπνου σλόγκαν, αλλά μιας αλλαγής τού συσχετισμού τών δυνάμεων, μιας έμβάθυνσης τής κρίσης τού καπιταλισμού. Καί ότι τό νά φωνάξει κανείς νάρθει ή κρίση δέν σημαίνει άναγκαία ότι θάρθει όποτε τό θελήσουμε, μέ δύο λόγια είναι ζήτημα ιστορικής φάσης.

Αντίθετα ή διεκδίκηση τής "εργατικής δημοκρατίας" όπως τήν έχουν καταντήσει οι όπορτουνιστές μπορεί νά οδηγήσει τούς προλετάρους νά σκεφθούν ότι άποτελούν μιά "δημοκρατία" περιθωριακή, μακριά από τούς άστούς κι ότι δέν υπάρχουν μεταξύ τους παρά "διαφορές" γνώμης πού θά λυνόντουσαν μέ τή συζήτηση.

Αυτή ή γνώμη θάταν πραγματικά καταστροφική. Θά πέρναγε για δευτερεύουσες τίς αντιθέσεις μεταξύ τής πολιτικής κομμουνιστικής γραμμής και τών άλλων και θά έπνιγε μέσα σ'ένα άηδιαστικό ούκουμενισμό τίς έπαναστατικές θέσεις. Θά προετοίμαζε τό άγκάλιασμα μεταξύ δήμιου και θύματος δηλαδή τό πνίξιμο τών έπαναστατών από τούς ρεφορμιστές.

Στίς προλεταριακές συνελεύσεις, ακόμα κι όταν ή άτμόσφαιρα τείνει προς τήν "ένότητα", ή μάλλον όταν επικρατεί ή "ένότητα", οι κομμουνιστές πρέπει νά παίρνουν μιά άγωνιστική θέση άπέναντι στους ρεφορμιστές, καταγγέλοντάς τους άλύπητα. Πρέπει νά δείχνουν έκεί όπου οι εργάτες βλέπουν άκόμα δημοκρατία, τό συσχετισμό τών δυνάμεων, όπου μέσα από τή ταξική πάλη ο δυνατότερος επιβάλλει τή θέλησή του. Πρέπει νά προετοιμαστούν και νά διεκδικούν στό όνομα τών προλεταριακών και κομμουνιστικών διεκδικήσεων, τήν έξόντωση τών πρακτόρων τής μπουρζουαζίας μέσα στό εργατικό κίνημα.

Αυτοί πού επιζητούν τήν "εργατική δημοκρατία" άπό τούς προδότες πούχουν πτή πλάτη τους πενήντα χρόνια άντεπανάστασης, αυτοί πού λένε ότι είναι έπαναστάτες και πού άναζητούν νά συνεργάζονται τίμια μέ σα στό πλαίσιο τής "εργατικής δημοκρατίας" μέ τούς ρεφορμιστές σήμερα πανίσχυρους, δέν κάνουν τίποτε άλλο παρά νά διασκορπουν άυταπάτες και νά άποπροσανατολίζουν τό εργατικό κίνημα.

Αυτοί πού θεωρητικοποιούν τό "σεβασμό τής δημοκρατίας" άνάμεσα στους εργάτες, όπως οι άστοί τόν θεωρητικοποιούν για όλόκληρη τήν κοινωνία, αυτοί ύποκύπτουν μπροστά σ'όλες τίς εργατικές πλειοψηφίες, στό όνομα τού σεβασμού τής "έκφρασης τών άτόμων". Αυτοί είναι γελοία άνδρείκελα τών άστών: θάναθ δηλ. σωβινιστές όταν οι εργάτες είναι σωβινιστές, άντιδραστικοί όταν είναι αντιδραστικοί κ.ο.κ. Στην πραγματικότητα ποτέ οι κομμουνιστές δέν ύποκύπτουν μπρο

στά στή δημοκρατία. Δέν γνωρίζουν παρά συσχετισμούς δυνάμεων και οδηγούν τή δράση τους σύμφωνα μέ τίς άρχές τους.

Γι αυτόν άκριβώς τό λόγο ή όργάνωσή μας ύποκατάστησε τόν όρο "δημοκρατικός συγκεντρωτισμός" (άπο δεκτός όπως διατυπώθηκε άπ'τόν Λένιν και τήν Κ.Δ., αίσχρά παραποιημένος άπό τήν σταλινική γραφειοκρατία), μέ τόν "όργανικό συγκεντρωτισμό", πού έχει τό πλεονέκτημα νά μήν άναφέρεται σέ μιά άστική άρχή.

Η μεγαλύτερη δυνατή έγγύηση τής καλής λειτουργίας τού κόμματος δέν έξαρτάται άπό τό "τυχαίο" γεγονός τής έκλογής άνωτέρων όργάνων άπό κατώτερα όργανα, ή στή σφυγομέτρηση τής βάσης σάν κανονική και συνηθισμένη πραχτική, αλλά στό μοναδικό κι όμοιογενή σύνδεσμο, πού συνδέει διαλεκτικά τό κέντρο και τή "βάση" στό γνωστό άπ'όλους πρόγραμμα και στίς "κλειστές ταχτικές", πού συμπεραίνονται και πού είναι άναγκαστικές για τόν καθένα, πέρα από όρια χώρου και χρόνου. Η "πειθαρχία" κι ή αυθόρμητη "έμπιστοσύνη" τής περιφερειακής όργάνωσης στό κέντρο τού κόμματος προέρχονται άπό τό γεγονός ότι τό κέντρο δέν άποτελεί τό θεματοφύλακα μιας άνώτερης "σοφίας", ούτε έχει τήν ικανότητα νά "άνακαλύπτει" πρωτότυπες λύσεις σέ "καινούργια" προβλήματα, αλλά τό τεχνικό άπαραίτητο όργανο για τήν ένιαία κι άμετάβλητη έφαρμογή σταθερών και γνωστών κανόνων άπό τήν βάση.

Τό κόμμα βασίζεται στή θεωρία του και στίς άρχές του, άποδεκτές άπ'όλα τά μέλη του στήν ολότητα τους. Άπό τίς άρχές του πηγάζει μιά βεντάλια τακτικών πού δέν μπορούν νά άμφισβητηθούν. Δέν ύπάρχει λοιπόν θέση μέσα στό κόμμα για μιά "έλεύθερη έκλογή", για ένα γέτοιο "έλεύθερο διάλογο", ούτε για "προσφυγές στή βάση". Όταν τό Κόμμα είναι ισχυρό δέν πρέπει νά ύπάρχει άμφιβολία μέσα στίς τάξεις του πάνω στό άν πρέπει νά έφαρμοστεί μιά άλφα ταχτική ή βήτα. Τό κάλεσμα τής "προσφυγής στή βάση" είναι μιά όμολογία ήττας για τό κόμμα. Επικυρώνει τό γεγονός ότι ένα θεμα δέν μπορεί νά λυθεί θεωρητικά άφοϋ ύπάρχει διαφωνία για τήν έφαρμογή του στή πράξη. Καί άποδεικνύει ότι ύπάρχουν στρατευμένα μέλη πού δέν έχουν ξεφορτωθεί τήν ιδέα ότι ή σωστή πολιτική τοποθέτηση δέν λύνεται μέ ψηφοφορίες, αλλά είναι άπ'τήν άρχή άποδεκτή σέ όλους. Επί πλέον ή εργατική δημοκρατία, ή δημοκρατία στό κόμμα προσπαθεί νά φέρει σέ πρώτο πλάνο τό όργανωτικό ζήτημα και νά ρίξει τό πολιτικό πρόβλημα σέ δεύτερο πλάνο. Έτσι, οι διαφορές μέ σα στό κόμμα, άν προεκταθούν λίγο, μετασχηματίζονται σέ πάλη μεταξύ κομμουνιστικών ιδεών και άστικών ιδεών. Σ'αυτή τήν περίπτωση, ή "δημοκρατία στό κόμμα" μπορεί νά προτρέπει σέ αξιοθρήνητες αντιδράσεις και νά καθυστερεί τό άναγκαίο σχίσμα μεταξύ κομμουνιστών και άποστατών. Κι είναι τότε άκόμα ένα όπλο τής μπουρζουαζίας.

Ο μαρξισμός θεωρεί ότι ή δημοκρατική σκέψη είναι ο τρόπος πού έκφράζεται ή έμπορευματική κοινωνία. Η έπαναστατική κριτική πού κάνει στήν οικονομική βάση τής έμπορευματικής κοινωνίας είναι άλλη - λένδετη μέ τήν κριτική πού κάνει στους πολιτικούς θεσμούς της.

Τό ΚΚ κατάλαβε ότι οι "αίώνιες άρχές", οι καθарές ιδέες" τής έλευθερίας και τής ισότητας είναι συνδεδεμένες σέ τελευταία άνάλυση μέ τήν καπιταλιστική παραγωγή. Γι αυτό προωθεί έναν συνεχή άγώνα ενάντια στή δημοκρατική ύδρα, γιατί ή δημοκρατία είναι τό φυσικό άρωμα τού καπιταλιστικού πολιτισμού. Δέν είναι τυχαίο πού έξω από τό κομμουνιστικό κόμμα, όλοι τήν άναπνέουν άσυνείδητα. Οι ίμπεριαλιστές άστοί, δολοφόνοι τών λαών αλλά και δημοκράτες, οι σοσιαλισμπεριαλιστές πού κατηγορούν τή κυβέρνηση τών μονοπωλίων ότι καταπατούν τήν γνήσια δημοκρατία, οι μασίκοι κι οι τροτσκυστές πού κατηγορούν τούς "γραφειοκράτες" ότι δέν σέβονται τήν "εργατική δημοκρατία" ή ότι παραβιάζουν τό "δημοκρατικό συγκεντρωτισμό". "Ο-

λοι σέβονται τήν δημοκρατία. "Όλοι είναι οί μοναδικοί δημοκράτες.

Τό μαρξιστικό κόμμα απόλυτα γαντζωμένο στό πρόγραμμα του καί οδηγούμενο από τήν γνώση τής πραγματικότητας πού του δίνει ο άγώνας του, δέν έχει ανάγκη από καμμία προσφυγή στή βάση για νά αποφασίσει σέ οποιαδήποτε στιγμή τήν τακτική του.

Ο μαρξισμός, από τήν κριτική τής δημοκρατίας

ως τήν κριτική του έμπορευματισμού είναι ένα σύνολο συμπαγές καί συνεπές. Στά ξεγελαστικά άστικά συνθήματα τής έλευθερίας τών γνωμών, τών άτόμων, του έμπορίου, αντιθέτει τή σίγουρη θεωρία του, συνδεδεμένη μέ τόν τελικό σκοπό, γερή σά τό άτσάλι χωρίς ούτε ένα άχυρο δημοκρατίας: διχτατορία του προλεταριάτου, διχτατορία του κόμματος, διχτατορία τών άρχών.

Επανάσταση καί άντεπανάσταση στή Ρωσία

μία διπλή επανάσταση

Στίς άρχές του αιώνα ή κατάσταση στή Ρωσία ήταν έξαιρετικά επαναστατική, καί όλοι οί μαρξιστές ήταν σύμφωνοι πάνω σ' αυτό: ή επανάσταση πού ήταν στήν ήμερήσια διάταξη στή Ρωσία ήταν ή άστικοδημοκρατική επανάσταση.

Η τσαρική απόλυτη μοναρχία ήταν άναγκασμένη για νά κρατηθεί στήν έξουσία νά έπιτρέπει, καί μάλιστα νά προωθήσει, μιá σχετική ανάπτυξη του καπιταλισμού μέσα σ' αυτόν τόν ίδιο τόν κρατικό φεουδαρχισμό.

Κι αυτό έπειδή στόν άγροτικό τομέα οί κοινοτικές μορφές του μίρ () είχαν ναρκοθετηθεί μέ τή κατάρρευση τής δουλείας καί τήν ανάπτυξη τής παραγωγής για τήν άγορά καί έπειδή, όπως τό δείχνει ο Λένιν στό 1894, ή είσαγωγή τής ιδιοκτησίας, του έμπορευματισμού καί τής διαφοροποίησης τής άγροτιάς σέ τάξεις ήταν πλέον αναπότρεκτη. Αυτή όμως ή ανάπτυξη παρέμενε κομματιαστή, διότι ένοχλιόταν από τό φεουδαρχικό δίκαιο, από τίς παλιές μορφές ιδιοκτησίας καί ευθύνης, από τόν παρασιτισμό τών ιδιοκτητών γής κλπ. Η ρώσικη άγροτιά είχε ανάγκη νά τινάξει στόν άέρα όλα αυτά τά έμπόδια πού κρατιόντουσαν γερά στή θέση τους από τήν απόλυτη μοναρχία.

Στή βιομηχανία, αυτό τό ίδιο τό τσαρικό κράτος εύνόησε μιá μερική ανάπτυξη μόνο καί μόνο για νά δημιουργήσει τίς ελάχιστες προϋποθέσεις για τήν παραγωγή όπλων. Οί βιομηχανικές εγκαταστάσεις όμως περιοριζόντουσαν σέ μερικά μεγάλα άστικά κέντρα. "Αν λοιπόν ή μπουρζουαζία έπωφελοϋταν από τήν καταπίεση τών έργατών από τό φεουδαρχικό κράτος, απ' τήν άλλη όμως υπέφερε, μέ τή σειρά της, από έλλειψη έλευθερίας κίνησης, από έλλειψη αυτονομίας καί έλέγχου πάνω στήν έξουσία καί στή διοίκηση.

Μέ δύο λόγια ή είσαγωγή του καπιταλισμού είχε ήδη ναρκοθετήσει καί αποσυνθέσει τίς παλιές μορφές παραγωγής καί τίς κοινωνικές δομές, αλλά ή ανάπτυξη καινούργιων, τών άστικών, ήταν μπλοκαρισμένη από τό τσαρισμό. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα μιá κατάσταση κοινωνικής καί πολιτικής κρίσης διαρκείας, σέ σημείο πού σχεδόν όλες οί τάξεις ήθελαν τήν αλλαγή: ακόμα καί οί μεγάλοι -δοϋκες είναι επαναστάτες σήμερα, έλεγε ο Λένιν στό 1905.

"Αν πολλές τάξεις ήταν επαναστατικές, ήταν πάντως σέ διαφορετικό βαθμό καί μέ διαφορετικούς σκοπούς. Μπροστά σέ μιá άστική επανάσταση τό προλεταριάτο παρουσιαζόταν μ' ένα βάρος καί μιá αυτονομία πού δέν είχαν τά αντίστοιχα προλεταριάτα στήν Άγγλία τόν 17ο ή στή Γαλλία τόν 18ο αιώνα, ούτε καί σ' αυτή τή Γερμανία στό 1848. Δέν είναι λοιπόν έκπληκτικό τό γεγονός ότι ή ρώσικη μπουρζουαζία φάνηκε πιο φοβισμένη καί αδύναμη από τή γερμανική.

Από τή μιá πλευρά ήθελε νά απαλλαγεί από τό

τσαρικό κράτος, τούς φεουδάρχες ιδιοκτήτες, τήν παρασιτική γραφειοκρατία κτλ. καί νά κατέχει τήν έξουσία. Από τήν άλλη όμως φοβόταν ότι δέν θά μπορούσε νά έλέγξει τίς άγροτικές μάζες καί ιδίως τό προλεταριάτο. Οπισθοχωρούσε μπροστά στους κινδύνους μιáς επανάστασης πού θά παρέσερνε τίς μάζες σέ δράση. Ουκ ειρωνόταν νά "μετάρρυθμίσει" σταδιακά τό φεουδαρχικό κράτος σέ κράτος μέ άστική ύπόσταση.

Η δειλία τής μπουρζουαζίας καθώς καί ή άρνησή της νά αναλάβει τά δικά της επαναστατικά καθήκοντα, τήν έκαναν άνίκανη νά διοχετεύσει κάτω από τήν διεύθυνσή της τίς ριζοσπαστικές μικροαστικές μάζες, ιδίως τίς άγροτικές πού είχαν ανάγκη νά άπελευθερωθούν από τό ζυγό τών ιδιοκτητών γής καί τίς υπερβολικές φορολογίες τής τσαρικής γραφειοκρατίας, πού ήθελαν νά αποκτήσουν ένα κομμάτι γής για καλλιέργεια καί πού άποζητούσαν τήν λευτεριά καί πού σέ τελική ανάλυση ήταν επαναστατικές, αλλά, αντίθετα μέ τίς αϋταπάτες τών πολιτικών τους ήγετών, δέν ήταν επαναστατικές παρά σχετικά μέ τίς προκαπιταλιστικές δομές καί σχέσεις.

Μπροστά σ' αυτή τή κατάσταση τό σοσιαλοδημοκρατικό ρωσικό κόμμα διασπάστηκε σέ τρεις τάσεις. Λαμβάνοντας υπ' όψη ότι ή Ρωσία δέν ήταν έτοιμη για τόν σοσιαλισμό (άφου ήταν ακόμα χώρα φεουδαρχική), ότι ή επανάσταση πού ήταν στήν ήμερήσια διάταξη έπρεπε ακόμα νά εκπληρώσει τά καθήκοντα μιáς άστικής επανάστασης, οί μενσεβίκοι έβγαζαν τό συμπέρασμα ότι ή διεύθυνση αυτής τής επανάστασης έπρεπε νά δοθεί στή μπουρζουαζία, ότι τό προλεταριάτο έπρεπε νά υποστηρίξει τήν επαναστατική πάλη τής μπουρζουαζίας, νά τή βοηθήσει νά πάρει τήν έξουσία..... καί νά περάσει τότε στήν αντιπολίτευση. "Ός εκείνη τή στιγμή άρνιούταν κάθε αυτόνομη πολιτική δράση του προλεταριάτου μέ τό αίτιολογικό ότι κινδύνευε νά διασπάσει τήν "ένότητα" τών επαναστατών (άστών καί προλεταρίων) καί νά ρίξει τή μπουρζουαζία στήν άγκαλιά του τσάρου.

Ο Τρότσκι είχε δίκιο νά τούς αντιτάξει τήν αδυναμία, τή δειλία καί τελικά, τήν άνικανότητα τής ρώσικης μπουρζουαζίας καί νά διεκδικεί για τό προλεταριάτο, τήν μόνη πραγματικά επαναστατική τάξη, ακόμα καί τή διεύθυνση τής δημοκρατικής άστικής επανάστασης. Απεναντίας πρέπει νά υπογραμμιστεί ότι λάθεβε βγάζοντας τό συμπέρασμα ότι ή άστική τάξη ήταν άνεπανόρθωτα άνίκανη νά καθοδηγεί κάθε άστική επανάσταση.

Εξ άλλου ή συντριβή καί ή καταστροφή του άνεξάρτητου κινήματος του προλεταριάτου τό απέκλεισαν από τήν διεύθυνση τών δημοκρατικών επαναστάσεων, πράγμα πού δέν έμπόδισε τίς άστικές τάξεις νά τίς καθοδηγούν παντού, ακόμα καί μέ τίς αδυναμίες καί τίς ασυνέπειές τους. Επεκτείνοντας τή θέση του Τρότσκι μέχρι τό παράλογο, μερικοί από τούς επίγονούς του όδηγήθηκαν νά άρνούνται κάθε πραγματικότητα στίς ένθιμο-δημοκρατικές άστικές επαναστάσεις του 20ου αιώνα ή νά τούς αποδίδουν αϋταπάγγελτα μιá προλεταρια

κή φύση που δεν μπορούσαν να την έχουν αφού σ' αυτές τις περιπτώσεις το προλεταριάτο (γέννημα και θρέμα της αστικής κοινωνίας) ή δεν υπήρχε ή μόλις άρχιζε να εμφανίζεται και να στέκεται στα πόδια του.

Τό δεύτερο λάθος του Τρότσκι ήταν η αντίληψη που είχε για τη "διαρκή" επανάσταση. "Αν και ήταν σωστό να αποδοθεί στο προλεταριάτο ο καθοδηγητικός ρόλος ακόμα και στην αστική επανάσταση, ήταν όμως έντελως λαθεμένο να βγει το συμπέρασμα ότι αυτή η πολιτική κυριαρχία του επέτρεπε να περάσει άμέσως στο σοσιαλισμό. Πράγματι ο Τρότσκι στα 1905 είχε πέσει σ' ένα λάθος ανάλογο μ' αυτό των μεσεβίκων, που ήταν να θέτει τα προβλήματα της ρώσικης επανάστασης σε έθνικά πλαίσια. Η Ρωσία δεν ήταν ώριμη, έλεγαν οι μέν' άρα το προλεταριάτο πρέπει ν' αφήσει τη διεύθυνση της επανάστασης και την εξουσία στην αστική τάξη. Η ρώσικη αστική τάξη είναι ανίκανη να κάνει την ίδια της την επανάσταση, άπανταγαν οι άλλοι, το προλεταριάτο είναι εκείνο που θα την οδηγήσει κι όταν πάρει την εξουσία δεν θα περιοριστεί σε αστικά μέτρα, αλλά θα περάσει στο σοσιαλισμό.

Οι μπολσεβίκοι, αντίθετα, έβλεπαν την επέμβαση του προλεταριάτου μέσα στη ρώσικη επανάσταση σαν ένα έπεισόδιο της διεθνούς πάλης, όπως ακριβώς την έβλεπαν ο Μάρξ κι ο "Ενγκελς στη Γερμανία στα 1848. Μ' αυτή την έννοια τό έβλεπαν λοιπόν, κι όχι σύμφωνα μ' εκείνη που προγράμματιζε ένα άμεσο πέρας στο σοσιαλισμό, μ' αυτή την έννοια μίλαγαν για τη "διαρκή" επανάσταση: "Είναι για τό συμφέρον μας και τό καθήκον μας να κάνουμε την επανάσταση διαρκή μέχρις ότου τό προλεταριάτο καταλάβει την εξουσία στις σημαντικότερες χώρες σε παγκόσμια κλίμακα" (Μάρξ, Μήνυμα του 1850).

Στη Γερμανία εκείνη την εποχή, όπως και στη Ρωσία του 1917, η επανάσταση έπρεπε να σαρώσει ακόμα προκαπιταλιστικές μέρφες παραγωγής και δεν μπορούσε να περάσει απ' ευθείας στο σοσιαλισμό. Ο Βασικός χαρακτήρας της ήταν τό δυνάμωμα της πάλης κι η νίκη του προλεταριάτου στις πιο προχωρημένες καπιταλιστικές χώρες. Ο Λένιν, όπως ο Μάρξ κι ο "Ενγκελς, έπιμένουν στη διαφορά που υπάρχει μεταξύ τοπικών άμεσων στόχων και γενικών και διεθνών στόχων. Όταν ν' πενθυμίζει ότι "τό κοινωνικό περιεχόμενο" (σημειώστε καλά : κοινωνικό περιεχόμενο) της προσεχούς επανάστασης στη Ρωσία δεν μπορεί να είναι παρά "ή επαναστατική δημοκρατική δικτατορία του προλεταριάτου και της άγροτιάς", διακηρύσσει ταυτόχρονα μέ δύναμη ότι: "τό προλεταριάτο της Ρωσίας έχει σαν καθήκον να φέρει μέχρι τέλους την αστική δημοκρατική επανάσταση στη Ρωσία με σκοπό (σημειώστε καλά: με σκοπό) ν' ανάψει τη σοσιαλιστική επανάσταση στην Εύρωπη (Μερικές θέσεις, όκτ. 1915, Έργα, τόμος 21, σελ. 416).

Δέν άναφέραμε παρά λίγα από τό πολύάριθμα περάσματα (κι υπάρχουν δεκάδες) όπου ο Λένιν έπιμένει στο "μετριοφρόνα" χαρακτήρα κι ιδίως όχι σοσιαλιστικό των άμεσων στόχων στη Ρωσία. Στην 7η Συνδιάσκεψη του κόμματος στην Πετρούπολη, τό Μάη του 1917 έλεγε: "Δέν μπορούμε να είμαστε όπαδοί της "είσαγωγής" του σοσιαλισμού, θά ήταν ο χειρότερος παραλογισμός. Πρέπει να στρώσουμε τό δρόμο για τό σοσιαλισμό.

Νά λοιπόν κάτι που θά σήκωνε τις τρίχες των δ-παδών του άμεσου αποτελέσματος: Ένας ήγέτης του προλεταριάτου να υποστηρίζει την κατάληψη της εξουσίας αλλά όχι για να "είσαγάγει" τό σοσιαλισμό. Τότε λοιπόν ρωτάνε: γιατί να πάρουμε την εξουσία; Κι ο Λένιν άπαντάει: "Τά Σοβιέτ των έργατών και άγροτών άντιπροσώπων πρέπει να καταλάβουν την εξουσία, όχι όμως για να δημιουργήσουν μια αστική δημοκρατία συνηθισμένου τύπου ή για να περάσουν άμέσως στο σοσιαλισμό. Είναι αδύνατο. Τότε γιατί; Πρέπει να καταλάβουν την εξουσία για να μπορέσουν να πάρουν τά πρώτα πρακτικά μέτρα που μπορούν και πρέπει να γίνουν και που τείνουν να προετοιμάσουν (σημειώστε καλά: να προετοιμάσουν) αυτό τό πέραςμα". (Έργα, τόμος 24, σελ.

240). Αυτή η προπαρασκευή δεν είναι έξ' άλλου ένα πρόβλημα έθνικό αλλά διεθνές όπως τό υπογραμμίζει ο Λένιν στο "Αποχαιρετιστήριο γράμμα στους Έλβετούς εργάτες (1917): "Τό ρώσικο προλεταριάτο δεν μπορεί με μόνο τις δικές του δυνάμεις να όλοκληρώσει νικηφόρα τη σοσιαλιστική επανάσταση.

Αλλά μπορεί να δώσει στη ρώσικη επανάσταση μια εύρύτητα που θά δημιουργήσει τις καλύτερες προϋποθέσεις για τη σοσιαλιστική επανάσταση και θά την αρχίσει κατά μία έννοια. Μπορεί να διευκολύνει την επέμ-

βαση στις αποφασιστικές μάχες του κυριώτερου συμμάχου του, του πιο πιστού, του πιο σίγουρου, του εύρωπαικού κι αμερικάνικου σοσιαλιστικού προλεταριάτου ("Έργα, τόμος 23, σελ. 401, υπογραμμισμένα από τόν Λένιν). Πολλά χρόνια πριν, στη διάρκεια της και μετά την επανάσταση, οι μπολσεβίκοι επαναλάμβαναν ότι ήταν αδύνατο να περάσουν στο σοσιαλισμό μονάχα στη Ρωσία. Αλλά τότε ρωτάνε όλοι με μια φωνή μεσεβίκοι άναρχικοί, σταλινικοί, κτλ., έφόσον δεν ήταν δυνατόν να γίνει σοσιαλισμός στη Ρωσία, έπρεπε να πάρουμε την εξουσία. Και γιατί η επανάσταση του Όχτώβρη αξίζει να λέγεται "σοσιαλιστική"; Η άπάντηση είναι απλή: "Ο σοσιαλιστικός χαρακτήρας του Όχτώβρη δεν πρέπει ν' αναζητηθεί στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα, αλλά στον πολιτικό τομέα. Γενικά, κι όχι μονάχα στη Ρωσία, η διάκριση μεταξύ αυτών των δύο έπίπεδων είναι αρκετά σημαντική και αξίζει να σταθούμε λίγο πιο αναλυτικά.

σχέση πολιτικής - οικονομίας

Ο μαρξισμός απέδειξε ότι η βάση όλων των κοινωνικών σχέσεων βρίσκεται στις σχέσεις παραγωγής, και ότι τό κράτος, σαν όργανο της κυριαρχίας μιας τάξης πάνω στις άλλες, βρίσκεται στα χέρια μιας τάξης, που κατέχει επίσης την οικονομική εξουσία. Κι αποτελεί μια μηχανιστική κι αντιδιαλεκτική παραμόρφωση αυτής της εξέγησης να παρουσιάζεται τό Κράτος σαν ένας έπλος "διαιτητής" ή μια "υπερδομή" οικονομικών σχέσεων, με δύο λόγια να νομίζεται ότι τό προλεταριάτο ή σοσιαλιστικό κράτος πρέπει να είναι βασισμένο σε μια σοσιαλιστική οικονομία, όπως τό αστικό κράτος που έχει σαν βάση την καπιταλιστική οικονομία. Ένα τέτοιο σχήμα αποφεύγει απλά τό πρόβλημα της μετάβασης από τόν καπιταλισμό στο σοσιαλισμό και καταργεί την κεντρική θέση του μαρξισμού, τη δικτατορία του προλεταριάτου.

Για να απελευθερωθεί και να απελευθερώσει όλοκληρη την ανθρωπότητα τό προλεταριάτο πρέπει να καταστρέψει τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής. Γι' αυτό πρέπει ν' αρχίσει να καταστρέφει τόν κυρίαρχο & κατασταλτικό μηχανισμό που υπερασπίζεται και προστατεύει αυτές τις σχέσεις παραγωγής, τό αστικό κράτος.

Αλλά αυτό δεν άρκει. Διότι αν αυτή η πολιτική επανάσταση, ή καταστροφή του καπιταλιστικού κράτους μπορεί να γίνει σ' ένα μικρό χρονικό διάστημα, ή κατάργηση των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής θά διαρκέσει μια μακριά χρονική περίοδο. Πράγματι, δεν πρόκειται μόνο για την "άπαλλοτρίωση των ιδιοκτητών". Πρέπει να καταργηθούν όλα τά εμπόδια (έμπορευματικές σχέσεις, κυκλοφορία έμπορικων προϊόντων, μισθωτή εργασία, κυκλοφορία κεφαλαίου και νόμοι του) που έμποδίζουν την κοινωνία στο σύνολό της να διαθέτει άμέσως τις παραγωγικές δυνάμεις, τους παραγωγούς & τά προϊόντα της κοινωνικής δουλειάς. Πρέπει να σπάσει ή αυτονομία των επιχειρήσεων κι ο τρόπος έπικοινωνίας τους διαμέσου της ανταλλαγής, πρέπει να καταργηθεί όχι μόνο τό χρήμα αλλά όλη ή λογιστική που μετράει αξία, πρέπει να σβήσει ή έννοια της "απόδοσης σε αξία" ήστε να φτάσει να συγκεντρωποιήσει και να προγραμματίσει όλη την ανθρώπινη δραστηριότητα σχετικά με την κοινωνική χρησιμότητα. Αυτό θά διαρκέσει δεκάδες και ίσως εκατοντάδες χρόνια.

"Στή διάρκεια της περιόδου μετάβασης του καπιταλισμού στον κομμουνισμό" ή πολιτική οργάνωση της κοινωνίας δεν θα είναι άλλο πράγμα παρά η επαναστατική διχτατορία του προλεταριάτου", λέει ο Μαρξ στη Κριτική του Προγράμματος της Γκότα. Γιατί; "κριβώς γιατί αυτή η περίοδος δεν γνωρίζει σταθερές ή συγκριμένες οικονομικές σχέσεις αλλά αντίθετα χαρακτηρίζεται από μία "αντιφατική" οικονομία όπως λέει το Μανιφέστο, μία οικονομία όπου αντιθετικοί νόμοι συνυπάρχουν, και που δεν στηρίζεται παρά στη δυναμική της τάσης.

Πράγματι σ' αυτή την περίοδο οι καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής ισχύουν ως ένα σημείο, τείνοντας να γενικευτούν κι έχοντας σαν αποτέλεσμα να ξαναγεννιούνται ή να μεγαλώνουν κοινωνικές δυνάμεις που ταυτίζονται με τους καπιταλιστικούς οικονομικούς μηχανισμούς. Το προλεταριάτο θα πρέπει να δίνει κάθε μέρα τη μάχη ενάντια σ' αυτές τις κοινωνικές δυνάμεις "επεμβαίνοντας δεσποτικά" στην οικονομία ώστε να περιορίσει τη δράση των καπιταλιστικών νόμων και να πνίξει στη γέννησή της κάθε κοινωνική τάση που είναι συνδεδεμένη μ' αυτούς.

"Αν λοιπόν το προλεταριάτο έχει ανάγκη μιας κρατικής εξουσίας είναι γιατί η οικονομία δεν είναι ακόμα σοσιαλιστική". Όσο οι παραγωγικές σχέσεις θα αλλάσσονται από τους καπιταλιστικούς νόμους και οι παλιές κοινωνικές συνθήκες θα αλλάζουν, όσο ο καταμερισμός της εργασίας και ο κοινωνικός εξαναγκασμός θα τείνει να σβήσει, το κράτος θα σβήσει με τη σειρά του. "Η προλεταριακή εξουσία όσο υπάρχει, δεν βασίζεται σε μία οικονομία που είναι δικιά της, δηλαδή σοσιαλιστική, με δύο λόγια δεν έχει "οικονομική βάση, εφόσον τείνει να ανατρέψει την οικονομία. Γι' αυτό τον ακριβώς τον λόγο η προλεταριακή εξουσία πρέπει να είναι επαναστατική, γι' αυτό πρέπει να βασίζεται στη δύναμη και στην τρομοκρατία."

Είναι σίγουρο ότι η θέση ενός προλεταριακού κράτους είναι πιο ασφαλής εφόσον επιτεθεί, όσο το δυνατό πιο γρήγορα στις καπιταλιστικές σχέσεις, "ξεριζώνοντας" έτσι όλες τις κοινωνικές δυνάμεις που του αντιτίθενται. Δεν πρέπει όμως να λησμονηθεί ότι το πέρασμα στο σοσιαλισμό, με την πλήρη σημασία της έννοιας, δεν είναι δυνατό, παρά σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η προλεταριακή διχτατορία, περιορισμένη σ' ένα μέρος του κόσμου, δεν θα μπορεί να εισάγει σοσιαλιστικά μέτρα. Αλλά αυτό σημαίνει ότι η πάλη του προλεταριάτου είναι διεθνής και ότι η πραγματική "κατάληψη της εξουσίας" είναι εκείνη που του εξασφαλίζει την εξουσία στις σημαντικότερες χώρες του κόσμου.

Σχετικά μ' αυτόν τον κεντρικό και πρωταρχικό στόχο της ταξικής πάλης, ακόμα και επεισόδια τόσο μεγαλειώδη όσο η κατάληψη της εξουσίας σε μία χώρα, ή σε μία ήπειρο είναι επί μέρους αγώνες, επί μέρους νίκες. "Η πάλη για τέτοιους στόχους, όσο σημαντική και να είναι, δεν πρέπει ποτέ να θεωρείται σαν αυτοσκοπός. Το πραγματικό όφελος τέτοιων νικών είναι το ίδιο μ' αυτό κάθε μερικής πάλης: αυξανόμενη οργάνωση του προλεταριάτου για την επαναστατική πάλη, δυνάμωμα της πάλης για το γενικό σκοπό. Γι' αυτό, ακόμα και σε μία προηγμένη καπιταλιστική χώρα, το πέρασμα σε περισσότερο ή λιγότερο σοσιαλιστικές μορφές στην οικονομία θα παραμένει υποταγμένο στη διεθνή πάλη για την εξουσία: δεν πρέπει ποτέ να εμποδίζει αυτήν την πάλη, πρέπει να την υπηρετεί". Όσο το προλεταριάτο δεν έχει κατακτήσει την εξουσία παρά σε μία χώρα ή ομάδα χωρών, δεν αναζητά να τις κάνει "σοσιαλιστικές παραδείσους", αλλά μοχλούς και προμαχώνες της παγκόσμιας επανάστασης.

Επομένως και σε μία καπιταλιστική προηγμένη χώρα, ο "σοσιαλιστικός" χαρακτήρας ενός κράτους μετριέται λιγότερο με τα άμεσα οικονομικά κατορθώματα και περισσότερο με το ρόλο που παίζει στην προώθηση της διεθνούς ταξικής πάλης. Κι αυτό ισχύει ακόμα πε-

ρισσότερο για μία καθυστερημένη οικονομικά χώρα, και επί πλέον κατεστραμμένη από τον ιμπεριαλιστικό και τον εμφύλιο πόλεμο όπως η Ρωσία. Με ποιά έννοια μπορούμε να πούμε ότι η "Ομοσπονδία των Σοβιετικών Δημοκρατιών είναι Σοσιαλιστική; Στο 10ο Συνέδριο του Κ.Κ.Ρ., στα 1921, ο Λένιν απαντά: "Δεν βρέθηκε ένας κομμουνιστής για να αρνηθεί ότι έκφραση "Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία" σημαίνει ότι η εξουσία των Σοβιέτ έχει σκοπό να πραγματοποιήσει το πέρασμα στο σοσιαλισμό, και διόλου ότι αναγνωρίζει το παρόν καθεστώς σαν ένα σοσιαλιστικό καθεστώς".

Μακριά λοιπόν από την άναζητηση "σοσιαλισμού" μέσα στο ρώσικο οικονομικό καθεστώς, στις έθνικοποιήσεις της γης και της μεγάλης βιομηχανίας, στον κρατικό έλεγχο, ή στο μονοπώλιο του εξωτερικού εμπορίου, ο Λένιν αναγνωρίζει το σοσιαλιστικό χαρακτήρα της Ρωσίας των Σοβιέτ στις προθέσεις της σοβιετικής εξουσίας, στα σχέδιά της, στο πρόγραμμά της, δηλαδή στην πολιτική φύση της.

Γιατί αν το "κοινωνικό περιεχόμενο" του 'Οκτώβρη του 1917 δεν μπορούσε να ταν παρά αυτό της "επαναστατικής δημοκρατικής διχτατορίας του προλεταριάτου και της αγροτιάς", επειδή ήταν προσδιορισμένο από τις συνθήκες της Ρωσίας, το πολιτικό σχήμα πηγαίνει πιο μακριά, ακριβώς επειδή η τάση που κατεύθυνε αυτή την επανάσταση ήταν μία διεθνής τάση, γιατί το προλεταριάτο της Ρωσίας ήταν άμεσα δεμένο στις προθέσεις της διεθνούς επανάστασης. Είναι λοιπόν οι πολιτικοί χαρακτήρες και τα μαθήματα της 'Οκτωβριανής επανάστασης που δείχνουν την προλεταριακή της φύση.

Ο πρώτος καθαρά προλεταριακός χαρακτήρας του 'Οκτώβρη ήταν το σπασίμο του ιμπεριαλιστικού πολέμου μετώπου. Μετά την ανατροπή του τσαρισμού, το θλεβάρη, η ρωσική μπουρζουαζία διατυμπανίζει την "υπεράσπιση της επανάστασης και της δημοκρατίας" για να ριχτεί με τα μούτρα στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο. "Η διεκδίκηση της ειρήνης, που διακηρύχθηκε από τους μπολσεβίκους και που ήταν ένα από τα συνθήματα της κατάληψης της εξουσίας, ανταποκρινόταν επί πλέον στην κόπωση των στρατιωτών, στην πλειοψηφία αγρότες, που δεν ήθελαν πλέον να συνεχίσουν τον πόλεμο.

Αλλά δεν είχε βέβαια καμία σχέση με μία απλή ειρηνιστική πρόθεση. "Η εξουσία των σοβιέτ δεν καταγγέλει τον πόλεμο γενικά, αλλά τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο: αποχωρώντας απ' αυτόν, καλεί τους προλεταριάτους όλου του κόσμου για την επαναστατική ήττοκράτεια, τους καλεί να σπάσουν την 'Ιερή Ένωση και να ξανασηματίσουν το ταξικό διεθνές μέτωπο, τους καλεί να μετατρέψουν το ιμπεριαλιστικό πόλεμο σε εμφύλιο πόλεμο για την ανατροπή της μπουρζουαζίας.

Έτσι φαίνεται καθαρά ποιά τάση διέυθυνε το κράτος των Σοβιέτ. Καμία άλλη τάση εκτός από το προλεταριάτο, όσες και να ταν οι επαναστατικές ικανότητες της, δεν θα μπορούσε να τοποθετηθεί στο επίπεδο του προλεταριακού διεθνισμού. Αρκεί να σκεφθεί κανείς τη Λαϊκή Κίνα που έρριξε το σύνθημα της "ειρηνικής συνύπαρξης", για να μετρηθεί η διαφορά με την εξουσία των σοβιέτ που από την γέννησή της ορθώνεται ενάντια στην υσσιαλοδημοκρατική προδοσία, ενάντια στο υσσιαλοπατριωτισμό, διακηρύσσοντας στους προλεταριάτους όλου του κόσμου τις θέσεις της μαρξιστικής άριστερας: "Ο εχθρός είναι μέσα στη χώρα μας".

Ο Οκτώβρης ήταν σοσιαλιστικός

Ο άλλος σοσιαλιστικός χαρακτήρας του 'Οκτώβρη έγκειται ακριβώς στο γεγονός ότι το προλεταριάτο, ξεπερνώντας όλες τις συμμαχίες, ανέλαβε μόνο του τη διεύθυνση του κράτους, ότι όλα τα άλλα κόμματα αποκλείστηκαν από την πολιτική σκηνή, ότι το κομμουνισ-

στικό κόμμα εξασκούσε μόνο του τη δικτατορία. Η εξέγερση, η καταστροφή του υπάρχοντος κράτους ή δικτατορία κι η τρομοκρατία είναι ασφαλώς απαραίτητα στοιχεία μιας προλεταριακής επανάστασης, αλλά όμως δεν αρκεί για να τη χαρακτηρίσουν έφ'όσον όλες οι επαναστάσεις, ακόμα κι οι αστικές, εμφανίζουν αυτά τα στοιχεία. Αντίθετα ο αποκλεισμός όλων των άλλων κομμάτων, το πολιτικό μονοπώλιο του ταξικού κόμματος του προλεταριάτου, δείχνουν ότι ξεπεράστηκαν τα όρια της αστικής επανάστασης.

Αυτό το μονοπώλιο του προλεταριακού κόμματος επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι είναι ακόμα πιο αξιοσημείωτο διότι το προλεταριάτο δεν είναι η μόνη τάξη στην εξουσία. Γιατί αν το κράτος του 'Οχτώβρη δεν έχει τίποτα το κοινό με μια "αστική δημοκρατία συνηθισμένου τύπου", θάταν όμως λαθεμένο να θεωρηθεί σαν μια καθαρή μορφή δικτατορίας του προλεταριάτου. Η πραγματικότητά του ήταν πιο πολύπλοκη, όπως τό υποσημείωνε ο Λένιν αρκετές φορές.

Αυτό που τό διακρίνει άμέσως από μία αστική δημοκρατία, είναι τό γεγονός ότι εμφανίζεται άνοιχτά σαν ταξικό κράτος. Δεν βασίζεται πάνω σε μία "δήλωση για τή Δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη" αλλά σε μία "δήλωση των δικαιωμάτων του εργαζόμενου λαού και του εκμεταλλευμένου", έφ'όσον ήταν άδύνατον να εξαφανιστεί ή εκμετάλλευση σε σύντομο χρονικό διάστημα. Μακριά από τό να άναγνωρίζει τό "ίδια δικαιώματα σ' όλους τούς "πολίτες", αποκλείει ώρισμένες τάξεις, τίς εκμεταλλεύτριες τάξεις, από κάθε πολιτικό δικαίωμα. Αλλά αντίθετα με τή δικτατορία του προλεταριάτου δεν δίνει πολιτικά δικαιώματα μόνο στο προλεταριάτο. Η εξουσία των σοβιέτ βασίζεται σε δύο τάξεις, που έχουν και οι δύο πολιτικά δικαιώματα & συμμετέχουν κι οι δύο στη ζωή και στη δραστηριότητα του κράτους, τό προλεταριάτο κι ή άγροτιά. Πρέπει πάντως να τονιστεί ότι αυτές οι δύο τάξεις που αντιπροσωπεύονται στο κράτος δεν είναι με ίσους όρους; τό προλεταριάτο υπερέχει τής άγροτιάς. Αύτή ή υπεροχή συγκεκριμενοποιείται με τό διαφορετικό βάρος μεταξύ μιας εργατικής ψήφου και μιας άγροτικής ψήφου στίς εκλογές των σοβιέτ. Υπάρχει επίσης στόν τρόπο στρατολόγησης του Κόκκινου Στρατού, που όχι μόνο αποκλείει τά μέλη των έχθρικών τάξεων αλλά διαλέγει τούς εργάτες και άγρότες κι αυτούς με διαφορετικό τρόπο.

Η επαναστατική συμμαχία του προλεταριάτου και τής άγροτιάς (που μεταφράστηκε στο γεγονός ότι οι άγρότες, που δεν ήταν εκμεταλλευτές, συμμετείχαν στη διοίκηση του κράτους) είχε σαν στόχο τήν φεουδαρχική-μεγαλοαστική-ιμπεριαλιστική άντεπανάσταση, αλλά όμως δεν ήταν ή φόρμουλα που έδειχνε τήν μελλοντική πορεία. Στη διάρκεια του εμφύλιου πολέμου, έξ' άλλου ή εργατική τάξη και οι διάφορες τάξεις τής άγροτιάς ήρθαν σε σύγκρουση και τό προλεταριάτο αναγκάστηκε να καταστείλει σκληρά τούς κουλάκους και να έξουδετερώσει τίς συνεχείς ταλαντεύσεις τής μάζας των μουζίκων, προσπαθώντας να στηριχτεί πάνω στην μισο-προλεταριακή άγροτιά. Καί κατά τό τέλος του εμφύλιου πολέμου, αναγκάστηκε να συντρίψει στο Κρόνστατ τήν άπειλή τής άγροτικής μικροαστικής άντεπανάστασης. Η εργατική τάξη, αν και σύμμαχος τής άγροτιάς έλεγχε τό κράτος γιατί σκόπευε πολύ πιο μακριά από τό άμεσο πρόγραμμα των οικονομικών και κοινωνικών μέτρων του 'Οχτώβρη 1917, δυναμώνοντας τό παγκόσμιο προλεταριάτο και στηριζόμενη σ' αυτό. Η άνοδος τής επανάστασης στην Εύρώπη θά επέτρεπε να αύξήσει ακόμα περισσότερο αυτόν τόν έλεγχο, να δώσει όλο και λιγώτερα πολιτικά δικαιώματα στη ρώσικη άγροτιά, να στηρίζει όλο και πιο άμεσα τό σοβιετικό κράτος στο διεθνές προλεταριάτο και να φτάσει έτσι σε μία γνήσια δικτατορία του προλεταριάτου.

Πρέπει να τονιστεί ότι οι μπολσεβίκοι δεν παρουσάσαν ποτέ τό σύνταγμα των σοβιέτ σαν ένα διαρκές "ιδανικό". Αντίθετα, πάντοτε έπέμεναν στο συγκυρία

και μεταβατικό του χαρακτήρα. Έτσι ο Τρότσκι, π.χ. έξηγεϊ στην "Τρομοκρατία και κομμουνισμός" ότι ή κοινωνική βάση των σοβιέτ, που είναι "ένεργο ύψος σώματος", όπως ή Κομμούνα κι όχι "εργατικά κοινοβούλια", δεν μπορούσε να διοθετηθεί μία για πάντα, αλλά εξαρτιόταν από τήν εξέλιξη τής πάλης των τάξεων, ότι σύμφωνα με τή θέση που παίρνανε σ' αυτούς τούς άγώνες, όλόκληρα στρώματα γινόταναν δεκτά συμμετέχοντας στα σοβιέτ ή αντίθετα, απομακρυνόντουσαν άμέσως. Έίμαστε λοιπόν μακριά, όχι μόνο από τήν αστική δημοκρατία και τή δημοκρατία γενικά, αλλά επίσης από τά τυπικά σχήματα μιας "εργατικής δημοκρατίας" που θά εξασφάλιζε αυτόματα τήν επαναστατική πορεία. Τό γεγονός ότι άργότερα ο ίδιος ο Τρότσκι αναζήτησε σε μία τέτοια τυπική σοβιετική δημοκρατία μία εξασφάλιση ενάντια στο σταλινισμό άποδεικνύει ότι κανένας δεν είναι μπολιασμένος στην πολιτική πείση τής άντεπανάστασης.

Ας αναφέρουμε ακόμα ένα παράδειγμα που δείχνει με ποιό τρόπο οι μπολσεβίκοι νομοθετούσαν. Οι κομμουνιστές τείνουν στην κατάργηση τής οίκογένειας, στη διάλυση τής οίκιακής οικονομίας, στο να αναλάβει ή κοινωνία όλες τίς υλικές και "πνευματικές" ανάγκες των παιδιών. Αυτό ήταν βέβαια άδύνατο στη Ρωσία του 1920. Μή έχοντας τήν υλική δυνατότητα να άπορροφήσουν τήν οίκογενειακή οικονομία μέσα στο σύνολο τής κοινωνικής παραγωγής οι μπολσεβίκοι δεν μπόρεσαν να καταργήσουν τήν οίκογένεια. Μή μπορώντας να άσχοληθούν κοινωνικά με τά παιδιά, ύποχρέωσαν, με νόμο, τούς γονείς, να άνταπεξέρχονται στίς ανάγκες τους. Αλλά κατάργησαν όλη τή μεταφυσική τής "οίκογένειας" σαν βάσης τής κοινωνίας", έλάττωσαν τό γάμο και τό διαζύγιο σε άπλές διοικητικές πράξεις και άνήγγειλαν τό ξεπέραςμα όλων αυτών των μέτρων θαν θά ήταν δυνατό. Επίσης, πήγαν όσο ήταν δυνατό πιο μακριά στο θέμα τής άπελευθέρωσης τής γυναίκας, πραγματοποιώντας τήν όλοκληρωτική νομική ισότητα, επί τρέποντας τίς εκτρώσεις κτλπ. χωρίς να άποκρύψουν ότι ή πραγματική άπελευθέρωση δεν ήταν ζήτημα δικαίου, αλλά άνατροπή των κοινωνικών σχέσεων, δηλαδή χωρίς να προσπαθούν να περάσουν τίς φούσκες τής ρώσικης πραγματικότητας για σοσιαλιστικά φανάρια.

Για να άντιληφθεί κανείς τή διαφορά μεταξύ μιας αστικής επανάστασης και μιας "διπλής" επανάστασης, αρκεί να συγκριθεί ή όργάνωση κι ή συμπεριφορά του κράτους που ξεγέννησε ο 'Οχτώβρης με τό κράτος τής κινεζικής επανάστασης του 1949. Αύτή ή διαφορά γίνεται ακόμα πιο φανερή αν παρατηρηθεί ή διεθνής όραση τής εξουσίας των σοβιέτ. Πράγματι ή επανάσταση κι ή κατάληψη τής εξουσίας στη Ρωσία έδωσαν στους μπολσεβίκους τή δυνατότητα να άνασυγκροτήσουν τό διεθνές κόμμα. Από κεϊ άντλησαν τή δύναμη να ξανασυγκεντρώσουν τίς άριστερές τάσεις των σοσιαλιστικών κομμάτων και να τούς επιβάλουν όλο τό σώμα τής μαρξιστικής θεωρίας και αρχών. Για τούς μπολσεβίκους ο σκοπός τής ρώσικης επανάστασης ήταν "να άνάψει ή σοσιαλιστική επανάσταση στην Εύρώπη". Κι ή ίδια ή ρώσικη επανάσταση βοήθησε πολύ σ' αυτό αλλά όμως αυτό δεν άρκοϋσε πλέον μετά τήν κατάρρευση τής II Διεθνούς. Έπρεπε να άνοικοδομηθούν, να ξαναδιακήρυχτούν όλες οι θεωρητικές, πολιτικές και προγραμματικές θέσεις του κομμουνισμού, να άνασυγκεντρωθούν οι ίκανές δυνάμεις που θά τίς διεκδικούσαν και θά τίς έφάρμοζαν στην πράξη, έπρεπε να κτιστεί από τήν αρχή ή διεύθυνση αύτής τής επανάστασης. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι ή μεγαλύτερη σοσιαλιστική κατάκτηση του 'Οχτώβρη είναι ή Κομμουνιστική Διεθνής.

Από τόν "κομμουνισμό πολέμου" στη ΝΕΠ

Πολιτικά ο 'Οχτώβρης ήταν σοσιαλιστικός: τό προλεταριάτο κατείχε αν όχι τήν αποκλειστικότητα τής έ

ξουσίας τουλάχιστον την πολιτική υπεροχή. Τό μόμμα του και μόνο αυτό διευθύνει τό κράτος, και τό χρησιμοποιοει γιά τούς ταξικούς διεθνείς σκοπούς.

Στόν οικονομικό τομέα, τά σχέδια τών μπολσεβίκων ήταν ακόμα πιο μετριοφρονα. Τό πρώτο μεγάλο οικονομικό μέτρο ήταν ή απαλλοτρίωση τών ιδιοκτητών τής γής, ή εθνικοποίηση τής γής, και ή διανομή τής στους αγρότες. Μά όσο προχωρημένο και ριζοσπαστικό και νάταν αυτό τό μέτρο, δέν είχε ακόμα τίποτε τό σοσιαλιστικό, όπως ο Λένιν δέν σταμάταγε νά τό έπαυαλαμβάνει. Αυτό τό μέτρο μάλιστα είναι μιά από τίς "εύχες" τών καπιταλιστών πού θά ήθελαν πολύ νά ξεφορτωθούν μέ αυτό τό τρόπο τήν παρασιτική τάξη τών ιδιοκτητών γής και νά μαζεύουν συλλογικά τά εισοδήματα. Αλλά αν ή έγγλέζικη μπουρζουαζία π.χ., προέβλεπε αυτό τό μέτρο από τό στόμα του θεωρητικού της Ρικάρτο, καμμία μπουρζουαζία δέν τό πραγματοποιήσε μέχρι σήμερα. Ακόμα και ή κινέζικη επανάσταση δέν μπόρεσε νά φτάσει μέχρι εκεί, έπειδή αυτό έχει σά συνέπεια ένα τεράστιο ξέσπασμα ταξικών αγώνων, πού βάζουν σέ άμφισβήτηση όλα τά δικαιώματα ιδιοκτησίας. Κι αυτό δέν φόβιζε βέβαια τούς μπολσεβίκους.

Μπορεί νά δοθεί ή έντύπωση ότι στά 1918-20 τά οικονομικά μέτρα τών σοβιέτ ξεπέρασαν τά όρια του καπιταλισμού, έφόσον περνούσαν πάνω από τούς νόμους τής καπιταλιστικής άγοράς και παραγωγής. Στην πραγματικότητα δέν έπρόκειτο παρά γιά ένα "κομμουνισμό πολέμου". Αυτά τά μέτρα δέν αντιστοιχοϋσαν σέ ένα οικονομικό σχέδιο αλλά στίς στρατιωτικές ανάγκες, κιό Τρότσκι έξηγοϋσε ότι σέ καταστάσεις επείγουσας ανάγκης οποιοδήποτε κράτος είναι ικανό νά πάρει τέτοια μέτρα. Μέσα σ'ένα "πολιορκημένο φρούριο", πούταν ή Ρωσία εκείνα τά χρόνια, δέν υπάρχουν πλέον "σχέσεις παραγωγής" πού νά στέκονται όρθιες! Διακόπτεται ή λειτουργία όλων τών οικονομικών νόμων, γίνεται προσπάθεια νά διακανονιστεί ή παραγωγή κι ή κατανάλωση σύμφωνα μέ τίς ανάγκες τής ένοπλης άμυνας.

Στή Ρωσία, οι σχέσεις μεταξύ κρατους και άγροτιάς, π.χ., δέν αντιστοιχοϋσαν τότε σέ κανένα "τρόπο παραγωγής": ή έξουσία τών σοβιέτ υπερασπιζόταν τόν άγρότη ένάντια στους λευκούς υποστηριζόμενους από τόν ίμπεριαλισμό πού ήθελε νά του ξαναπάρει τή γή και "σ'αντάλλαγμα" ο άγρότης έπρεπε νά τρέφει τίς πόλεις και τό Κόκκινο Στρατό. Στην ανάγκη τά σοβιέτ επίταξαν σιτάρι γιά τούς εργάτες, τροφή γιά τό κόκκινο ίππικό, ξύλο γιά τά τραίνα και τά εργοστάσια πολεμικού έξοπλισμού κλπ. Η διαμονή τών αγαθών κατανάλωσης γινόταν κι αυτή επίσης όχι σύμφωνα μέ τούς κανόνες τής άγοράς και τής μισθωτής εργασίας, αλλά σύμφωνα μέ στρατιωτικά κριτήρια.

Ακόμα και στή βιομηχανία, οι απαιτήσεις του πολέμου οδηγούν τούς μπολσεβίκους νά πάνε πιο γρήγορα και πιο μακριά παρ'ότι τούς επέτρεπε ο "οικονομικός" όρθολογισμός.

Από αυτής τής πλευράς, θάταν προτιμώτερο νά εξακολουθούν νά διευθύνονται τά εργοστάσια από τούς καπιταλιστές εργολάβους κάτω από εργατικό και κρατικό έλεγχο. Αλλά τό μεγαλύτερο μέρος από αυτά είχαν περάσει μέ τά μέρους τών λευκών κι αυτά πού παρέμειναν σαμπόταραν τήν παραγωγή, προσανατολισμένη βασικά στόν πολεμικό έξοπλισμό. Έπρεπε λοιπόν νά καταργηθούν, νά δημιουργηθεί μέ κάθε θυσία ένας διαχειριστικός μηχανισμός παραγωγής. Αυτός ο συγκεντρωτισμός τής παραγωγής στά χέρια του κράτους αντιστοιχοϋσε λιγώτερο σέ μιά πραγματική συγκεντρωτικοποίηση τής βιομηχανίας παρά σέ μιά κατάσταση έμφύλιου πολέμου και πού θάταν έξάλλου μιά από τίς πηγές τής "γραφειοκρατικοποίησης" τών σοβιέτ.

Αν λοιπόν οι μπολσεβίκοι κατάργησαν ή έλάττωσαν τήν ένταση τών νόμων τής άγοράς σ'αυτή τήν περίοδο, δέν ήταν γιά νά "περάσουν στό σοσιαλισμό" πράγμα πού ήταν άδύνατο γιά τή Ρωσία μόνη της, αλλά γιά τίς ανάγκες του πολέμου. Τό τέλος του έμφυ-

λιου πολέμου, τό στέριωμα του κράτους τών σοβιέτ, ένω ή επανάσταση άλλοϋ προχωράει και άλλοϋ υποχωρεί στην Εύρώπη, βάζει τά σοβιέτ μπροστά στην ανάγκη νά βροϋν ένα τρόπο γιά νά κρατηθούν οικονομικά. Βέβαια, μιά ένδεχόμενη νίκη του προλεταριάτου στή Γερμανία, θάχε αλλάξει τά δεδομένα του προβλήματος. Αλλά στά 1921 ήταν φανερό ότι αυτή ή νίκη δέν ήταν στην ήμερήσια διάταξη, ότι ο παγκόσμιος καπιταλισμός γνώριζε μιά σταθεροποίηση, έντελως σχετική και προσωρινή έξάλλου, ότι ή μπουρζουαζία περνούσε παντού στην άντεπίθεση κι ότι τό προλεταριάτο βρισκόταν στην άμυνα. Περιμένοντας τήν επιθετική επιστροφή του, και δουλεύοντας γιά τήν πραγματοποίηση τών πολιτικών προϋποθέσεων αυτής τής επιστροφής, έπρεπε νά έμποδιστεί μιά ολοκληρωτική διάλυση τής ρώσικης κοινωνίας, πού θά έέφερε τήν πτώση τής έξουσίας τών σοβιέτ. Η επίταξη κι ή αυταρχική διανομή έπρεπε νά παραχωρήσουν τή θέση τους σέ "κανονικές οικονομικές σχέσεις".

Αλλά ή ρώσικη οικονομία, ήδη καθυστερημένη, είχε καταστραφεί από τόν ίμπεριαλιστικό πόλεμο. Τό επίπεδο παραγωγής ήταν έξαιρετικά χαμηλό, γιά νά μή πει κανείς μηδέν. Αυτό τό γεγονός τόνιζε ακόμα περισσότερο τήν υπεροχή τής μικρής παραγωγής, όχι μόνο στο γεωργικό τομέα, αλλά επίσης στή βιομηχανία. Ήταν λοιπόν δυνατό, σ'αυτές τίς συνθήκες, νά επιτευχθεί μιά έλάχιστη ανάπτυξη τής παραγωγής έξω από τό έμπορευματοικό πλαίσιο; Στο 10ο Συνέδριο του Κ.Κ. Ρωσίας, στά 1921, ο Λένιν θέτει τήν έναλλακτική λύση: "Η λοιπόν νά προσπαθήσουμε νά άπαγορεύσουμε, νά μπλοκάρουμε έντελως κάθε ανάπτυξη τών ιδιωτικών άνταλλαγών πού δέν γίνονται από τό κράτος, δηλαδή τό έμπόριο, δηλαδή τόν καπιταλισμό (σημειώστε καλά καπιταλισμό), αναπότρεπτη ανάπτυξη όταν υπάρχουν εκατομμύρια παραγωγοί... Ηλιθιότητα γιατί είναι οικονομικά άδύνατη. Η, νά μή προσπαθήσουμε νά άπαγορεύσουμε ή νά μπλοκάρουμε τήν ανάπτυξη του καπιταλισμού, αλλά νά φροντίσουμε νά τόν προσανατολίσουμε στό όρόμο του κρατικού καπιταλισμού".

Ο Λένιν δείχνει ότι υπάρχουν έντε τύποι παραγωγής πού μπλέκονται στή Ρωσία: ή φυσική άγροτική οικονομία, ή άπλή έμπορική, άγροτική, βιοτεχνική παραγωγή, ο ιδιωτικός καπιταλισμός, ο κρατικός καπιταλισμός, κι ο σοσιαλισμός. Αλλά αυτός ο τελευταίος λέει, δέν υπάρχει στην υλοποίηση οικονομικών σχέσεων, δέν υπάρχει παρά σάν "νομική δυνατότητα" από τό γεγονός ότι έμεις βρισκόμαστε στην έξουσία. Ακόμα μιά φορά, ο σοσιαλισμός υπάρχει στόν πολιτικό τομέα κι όχι στόν οικονομικό. Μ'αυτές τίς συνθήκες ή πάλη στην ήμερήσια διάταξη δέν είναι εκείνη του σοσιαλισμού ένάντια στόν καπιταλισμό, αλλά εκείνη του πολιτικού σοσιαλισμού μαζί μέ τήν πιο προχωρημένη μορφή του κεφαλαίου, τόν κρατικό καπιταλισμό, ένάντια στή μικρή καπιταλιστική παραγωγή και μάλιστα προ-καπιταλιστική. Ο έχθρός είναι ή μικρή παραγωγή πού γεννάει και ξαναγεννάει κάθε μέρα τόν καπιταλισμό, λέει ο Λένιν. Και παρ'όλα αυτά πρέκει νά του άφήσουμε με περιθώρια, πρέκει νά άπελευθερώσουμε τίς ιδιωτικές άνταλλαγές, τήν άγορά, γιατί είναι άδύνατο νά κυκλοφοροϋν διαφορετικά τά προϊόντα εκατομμυρίων μικρών επιχειρήσεων. Μακριά από τό νά έπιτεθούμε στόν καπιταλισμό, πρέκει νά τόν ένθαρρύνουμε, γιατί μονάχα μ'αυτή τή μορφή, όπως είναι τά πράγματα, μπορεί ν'ανάπτυχθεί ή ρώσικη οικονομία. Αλλά πρέκει νά προσπαθήσουμε νά τόν έλέγξουμε, νά τόν προσανατολίσουμε, πρós τόν κρατικό καπιταλισμό, γιά νά διευκολύνουμε τό μετέπειτα πέρασμα στό σοσιαλισμό.

Κι ένω ή ίταλική Άριστερά τό άποδέχτηκε χωρίς δισταγμούς κι έπιφυλάξεις, αυτή ή κατευθυντήρια γραμμή τών μπολσεβίκων δέν συνάντησε τήν κατανόηση αλλά τήν άντίθεση τών "άριστεριστών" στο 111ο Συνέδριο τής Κομμουνιστικής Διεθνούς, "Η αντιπρόσωπος τής ρώσικης "εργατικής άνतिकολίτευσης", ή Κολλοντάι, συν-γωνίστηκε τούς Κααπεντιστές έξηγώντας ότι έπρε-

πε νά περάσουν στο σοσιαλισμό..... ή άλλοιως νά έγκατελείψουν τήν έξουσία. Είναι άξιοσημείωτο τό πώς συνάντησαν μ' αυτή τήν τοποθέτησή τους, τήν καλιά μεν σεβίλικη θέση: άμεσος σοσιαλισμός ή ή έξουσία στή μπουρζουαζία. Καί δέν θά πρέπει νά έκπλαγεϊ κανείς βλέποντας τό Στάλιν νά έπαναλαμβάνει τήν ίδια έναλλακτική λύση στό 1926... γιά νά δικαιολογήσει τήν "οίκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ" μόνο στή Ρωσία.

Καί οί μέν καί οί δέ, δέν καταλάβαιναν τή διαλεκτική σχέση μεταξύ πολιτικής καί οικονομικής έξουσίας, οὔτε τή διεθνή στρατηγική τοῦ κομμουνισμοῦ. Δέν καταλάβαιναν ὅτι ὁ σκοπός τῆς ΝΕΠ ἦταν ἡ διατήρηση τῆς πολιτικῆς έξουσίας καί ὄχι ἡ "ανάπτυξη τῆς ρώσικης παραγωγῆς". Οἱ μπολσεβίκοι δέν ἔκαναν ἕναν αὐτοσκοπό τήν ανάπτυξη τῆς ρώσικης οἰκονομίας. Αὐτό πού τοὺς ἐνδιέφερε ἦταν μιά τέτοια καπιταλιστική ανάπτυξη πού θά στοιχειοθετοῦσε τά "βήματα πρὸς τόν σοσιαλισμό", καί ὅτι μποροῦσαν ἰδίως νά θέσουν τή δύναμη ἑνὸς μεγάλου κράτους στήν ὑπηρεσία τῆς παγκόσμιας επανάστασης πού μέ τή σειρά της θά βοήθαγε.

Οἱ "ἀριστεριστές" ἐπέμειναν στοὺς κινδύνους πού θά ὑπῆρχαν ἀφήνοντας μιά σχετική ἐλευθερία στόν καπιταλισμό στή Ρωσία, ἀλλά τελικά δέν ἀντέτασαν παρά μιά πολιτική αὐτοκτονίας τῆς επανάστασης ἀπέναντι στήν ἡρωϊκή προσπάθεια τῶν μπολσεβίκων. Ὁ Λένιν γινώριζε καλύτερα ἀπὸ ὅποιονδήποτε ἄλλον αὐτοὺς τοὺς κινδύνους. Στό 11ο Συνέδριο, στό 1922, ἀναφέρεται στόν Οὐστριάλωφ, ἕνα ἐμικρὲς ἐκπρόσωπο τῶν καντέ. Αὐτοῦς δήλωνε ὅτι διαμέσου τῆς ΝΕΠ οἱ μπολσεβίκοι, ἤθελαν δέν ἤθελαν, θά οἰκοδομοῦσαν στή Ρωσία ἕνα "κανονικό ἀστικό κράτος", καί ὅτι ἔπρεπε ἄρα νά ὑποστηριχθοῦν. Στά "γλυκά κομμουνιστικά φέμματα" ὁ Λένιν προτιμοῦσε αὐτή τήν "ταξική ἀλήθεια τοῦ ταξικοῦ ἐχθροῦ" καί δήλωνε χωρίς περιστροφές: "Πρέπει νά τό πούμε, αὐτά τά πράγματα εἶναι πιθανά".

Εἶναι σίγουρο ὅτι ἀφήνοντας περιθώρια κίνησης στήν ἀγορά, δηλαδή στόν καπιταλισμό, ἀπελευθερωνόταν ἡ δυναμική διαδικασία τῆς καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης καί τρεφόντουσαν οἱ κοινωνικὲς δυνάμεις πού εἶναι ἡ ἔκφραση καί οἱ ὑπερασπιστές τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἐπρεπε νά γίνει, ἀλλά ἔπρεπε νά προσπαθηθεῖ νά πλαισιωθεῖ καί νά ἐλεγχθεῖ αὐτή ἡ ἀνάπτυξη, νά ἐμποδιστοῦν αὐτές οἱ κοινωνικὲς δυνάμεις νά πάρουν τήν κἀνω βόλτα. Οἱ μπολσεβίκοι ἀποδέχτηκαν τή μάχη τῆς προλεταριακῆς έξουσίας νά πλαισιώνει καί νά προσανατολίζει τήν ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ πού δέν μποροῦσε νά "μπλοκάρει" ὀλοκληρωτικά. Αὐτή τή μάχη δυστυχῶς τή χάσανε, δυστυχῶς τή χάσαμε.

"Ἀν λοιπόν χάθηκε αὐτή ἡ μάχη εἶναι γιὰτί ὁ "κυριώτερος σύμμαχος" τοῦ ρώσικου προλεταριάτου δέν ἐκπλήρωσε τό καθήκον του. Ἡ έξουσία τῶν σοβιέτ δέν ἔπρεπε νά ἀντλήσει τή δύναμη μόνο ἀπὸ τό ρώσικο προλεταριάτο, ἀδύναμο καί αἱματοκυλισμένο καθὼς ἦταν ἀπὸ τόν ἐμφύλιο πόλεμο, γιά νά ἀντισταθεῖ στήν ὥθηση τοῦ ρώσικου καπιταλισμοῦ, ἀλλά ἰδίως στό διεθνές προλεταριάτο. Ἡ τύχη τῶν σοβιέτ καίζότανε λιγώτερο στήν Πετρούπολη καί στή ρώσικη ὑπαιθρο, ἀπὸ ὅτι καίζότανε στό Βερολίνο. "Χωρίς τή βοήθεια τοῦ εὐρωπαϊκοῦ προλεταριάτου, εἴμαστε χαμένοι", δέν σταματοῦσαν νά επαναλαμβάνουν οἱ μπολσεβίκοι.

Ὅμως, ὄχι μόνο τό προλεταριάτο δέν νίκησε, ἀλλά ἡ ὁρμή του ἀνακόπηκε καί ἡ πάλη του ὀπισθοχώρησε καί ἀκόμα πῶς χειρότερα, τό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα δέν εἶχε πλέον τή δύναμη νά δώσει μιά πολιτική βοήθεια στοὺς μπολσεβίκους, πού ἔμειναν μόνοι ἐναντίον στήν πίεση τοῦ διεθνοῦς κεφαλαίου καί τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων πού ἔκφραζαν στή Ρωσία τή δυναμική τοῦ κεφαλαίου.

Αὐτές οἱ δυνάμεις βρῆκαν μιά πολιτική ἔκφραση μέσα σ' αὐτό τό ἴδιο τό ρώσικο κομμουνιστικό κόμμα. Κι ἦταν κατανοητό, ἐφόσον ἡ επανάσταση εἶχε ἀποκλείσει καί καταστρέψει ὅλα τά ἄλλα κόμματα. Κανένα κόμμα, ὅσο γερό καί νῦναι, δέν εἶναι μπολιασμένο ἐναντίον σέ μιά τέτοια διείσδυση καί παραμόρφωσή, καί πρέπει νά τονιστεῖ καλὰ ὅτι τό μπολσεβίκικο κόμμα

τοῦ 1926 δέν ἦταν πλέον ἐκεῖνο πούχε κάνει τόν Ὁκτώβρη. Μετά τή νίκη τῆς επανάστασης καί τοῦ ἐμφύλιου πολέμου, ἕνας σωρὸς ἀνθρώπων πού δέν ἦταν κομμουνιστές παρά μόνο στό ὄνομα διείδυσαν στό κόμμα.

Ἀρριβίστες καί ἐκμεταλλευτές, πού τοὺς τράβαγαν σάν μαγνήτης τά πλεονεκτήματα τῆς έξουσίας προφανῶς, ἀλλά ἐπίσης καί ἕνα σωρὸ ἀνθρώπων πού ὅσο εἰλικρινεῖς καί τίμιοι νῆταν δέν εἶχαν καμμία κατάρτιση οὔτε τό ἀτσάλωμα τῶν παλιῶν στελεχῶν, ἀπὸ τό ὅποια πολλὰ ἔπεσαν γιά τήν επανάσταση. Λίγο πρὶν ἀπὸ τό θάνατό του ὁ Λένιν, ὑποστηριζόμενος ἀπὸ τήν καλιά φρουρά, προέβλεπε ἕνα αὐστηρὸ ξεκαθάρισμα τοῦ κόμματος. Ἐπρεπε νά πεταχτοῦν ἔξω γύρω στά 100.000 μέλη καί "μερικοὶ μιλλᾶνε γιά 200.000, καί αὐτοὶ μέ εὐχαριστοῦν ὁ κόμα καλύτερα", ἔλεγε ὁ Λένιν. Αὐτό τό "ἀδυνατίσμα" τοῦ κόμματος δέν ἔγινε ποτέ. Ἀπενταντίας, μετὰ τόν θάνατο τοῦ Λένιν, ἡ γραμματεία θὰ ἀνοίξει ἀκόμα περισσότερο τίς πόρτες τοῦ κόμματος καί, ἄξια γιά τή μουμιολογία τοῦ Βλαντιμίρ Ἰλίτς θά εἰσαγάγει τήν "προαγωγή Λένιν" πού μεταφράστηκε μέ τήν εἴσοδο στό κόμμα 250.000 καινούργιων μελῶν.

Μέσα σ' αὐτό τό κόμμα οἱ μπολσεβίκοι βρισκόντουσαν ὅλο καί πῶς ἀπομονωμένοι μέ στοιχεῖα χωρίς σοβαρή πολιτική βάση, ἴσα-ἴσα ἱκανά νά καγχάζουν βλακωδῶς ὅταν ὁ Τρότσκι τοὺς ὑπενθύνιζε τίς βασικὲς θέσεις τοῦ μπολσεβιτισμοῦ, ἀνθρώποι χωρίς επαναστατική κατάρτιση καί ὑποταγμένοι στίς συγκυριακὲς πιέσεις τῆς κατάστασης. Αὐτό τό κόμμα, πού ὁ ἔλεγχός του ἐξέφυγε ὅλο καί περισσότερο ἀπὸ τοὺς μπολσεβίκους, μποροῦσε τότε νά ἀποφασίσει μέ τόν πῶς δημοκρατικό τρόπο τοῦ κόμματος νά οἰκοδομήσει "τό σοσιαλισμό" μονάχα στή Ρωσία.

Αὐτή ἡ ἀπόφαση συνεπαγόταν μιά πραγματική ἀντεπανάσταση. Κι αὐτό εἶναι τόσο ἀληθινὸ ὥστε, γιά νά μπορέσει νά ἐπιβληθεῖ, ὁ σταλινισμός δέν θά ἄρκεσται νά ἐξαφανίσει πολιτικά τήν καλιά μπολσεβίκικη φρουρά, ἀλλά θά ἀναγκαστεῖ νά ἐξοντώσει φυσικά μέσα στίς φυλακές, στά στρατόπεδα συγκέντρωσης, μέ θεαματικὲς δίκες καί διακριτικὲς ἐκτελέσεις. Κι αὐτό δέν ἀφοροῦσε μόνο τά διευθύνοντα στελέχη πού ὅλος ὁ κόσμος γινώριζε, ἀλλά ἐπίσης δεκάδες χιλιάδες ἀνώνυμους στρατευμένους ἀγωνιστές πού πετσοκόπησαν στήν οἰαρχία τῶν ἐπόμενων χρόνων.

Αὐτή ἡ ἀπόφαση ἀνέτρεπε ὅλη τή μπολσεβίκικη γραμμή. Γιά τοὺς μπολσεβίκους, ὁ σκοπός τῆς ρώσικης επανάστασης δέν ἦταν ὁ "σοσιαλισμός στή Ρωσία" ἀλλά ἡ παγκόσμια επανάσταση. Κι ἂν καί ἡ πολιτική τους έξουσία ἦταν σοσιαλιστική, ἀποκαλοῦσαν καπιταλισμό τήν ἀνάπτυξη τῆς ρώσικης οἰκονομίας, ἀνάπτυξη πούταν ἔτοιμοι νά ἀναλάβουν ἀρκεῖ νά τοὺς ἐπέτρεπε νά διατηρήσουν τήν πολιτική ἐξουσία στήν ὑπηρεσία τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου.

Ἡ ἄρνηση τῆς ἀναμονῆς τῆς παγκόσμιας επανάστασης καί τό πέρασμα στό σοσιαλισμό στή Ρωσία, τό διάταγμα ὅτι θά χτιζόταν ἀμέσως ἐκεῖ ὁ σοσιαλισμός, μετέβαλε σέ σκοπὸ αὐτό πού ἦταν γιά τοὺς μπολσεβίκους ἕνα μέσο καί μοιραία τό σκοπὸ τους σέ μέσο. Ἐτσι διακηρύχτηκε ἡ ἀνάπτυξη τῆς ρώσικης οἰκονομίας σάν ἕνας αὐτοσκοπός καί ἡ ἐπιρροή πού τό ρώσικο κράτος ἐξασκοῦσε διαμέσου τῆς Διεθνοῦς στό παγκόσμιο προλεταριάτο χρησιμοποιοῦντο γιά τήν ὑποταγή τῶν ἀγόνων του στήν ὑπηρεσία αὐτοῦ τοῦ σκοποῦ.

Δέν πρόκειται, εἶναι ἀλήθεια παρά γιά μιά πολιτική ἀνατροπή. Ἀλλά ἀπὸ τή στιγμή πού αὐτή ἡ ἀνατροπή γινόταν πράξη, ἀρκοῦσε ἀπὸ μόνη της νά ξεσκεπάσει τό πέπλο τοῦ σοσιαλιστικοῦ χαρακτῆρα τῆς ΕΣΣΔ ἐφόσον ὁ "σοσιαλισμός" τῆς δέν ἦταν ἀκριβῶς παρά πολιτικός. Τὸ "κοινωνικό περιεχόμενο" ἦταν ἐκεῖνο μιᾶς ἀστικής επανάστασης πού ἔπρεπε νά φτάσει μέχρι τήν ὀλοκλήρωσή της, δηλαδή τή ριζοσπαστική καταστροφή ὅλων τῶν μορφῶν καί ὅλων τῶν προκαπιταλιστικῶν σχέσεων μέ τή μόνη διαφορά ὅτι, χάρη στό προλεταριακό κράτος ὁδηγημένο ἀπὸ τό Κ.Κ., ἡ κοινωνία κατευθυνόταν διαμέσου τοῦ καπιταλισμοῦ στό σοσιαλισμό.

νίκη της άντεπανάνστασης

Ο σταλινισμός σχετικά με τό άμεσο οικονομικό & κοινωνικό περιεχόμενο της ρώσικης επανάστασης δέν ήταν βέβαια άντεπαναστατικός. Ήταν όμως ή πολιτική του έκφραση ενάντια στη διεθνιστική προλεταριακή πολιτική των μπολσεβίκων. Οί τελευταίοι είχαν καταστρέψει όλα τά φεουδαρχικά εμπόδια που έναντιωνό-ντουσαν στην ανάπτυξη του καπιταλισμού, αλλά ήθελαν νά τουβάλουν δρια, νά τόν ελέγχουν, νά τόν προσανατολίζουν, γιατί ο σκοπός τους ήταν πιο πλατύς. Η πολιτική και φυσική εξαφάνιση των μπολσεβίκων, είναι ή καταστροφή των προλεταριακών εμποδίων στην έκρηξη του καπιταλισμού. Κι όταν αυτά παύουν νά υπάρχουν πιά, ο δρόμος είναι ελεύθερος για τήν φραγή του κοινού. Απόδειξη εκείνη ακριβώς τήν εποχή, είναι ότι πρίν ακόμα τό σχεδιασμένο δαιμόνιο του κράτους επέμβει, ή ρώσικη οικονομία γνωρίζει ένα δείκτη αύξησης της παραγωγής από τούς πιο φηλούς στον κόσμο, δείκτη που ούτε ο σταλινικός "καταναγκασμός", ούτε ή μετασταλινική "άμιλλα" δέν θά μπορέσουν ποτέ πιά νά τόν φτάσουν.

Ο "σοσιαλισμός μόνο στη Ρωσία" είναι ή άστική άντεπανάνσταση στη Ρωσία, γιατί σημαίνει τήν καταστροφή όλων των προλεταριακών έκλογων του κράτους, ότι τό κράτος δέν οδηγείται πλέον από τό προλεταριάτο, δέν υπερασπίζει τά ταξικά του συμφέροντα, αλλά τά συμφέροντα της καπιταλιστικής ανάπτυξης στη Ρωσία.

Είναι φανερό ότι αυτή ή άντεπανάνσταση δέν ήταν ένα στιγμιαίο περιστατικό. Ο αποκλεισμός του μπολσεβικισμού από τήν έξουσία έγινε μέσα από μία πολύ-πλοκή πάλη πατριών, δεμένη με τά σκαμπανεβάσματα της διεθνούς πάλης. Στά 1926, δέν μπορούσαμε νά πούμε ότι τά πάντα είχαν αποφασιστεί: μία πύρινη επίστροφή του ευρωπαϊκού προλεταριάτου μπορούσε ακόμα ν' αλλάξει τό συσχετισμό των δυνάμεων στη Ρωσία. Αυτή ή άντεπανάνσταση δέν ήταν καθόλου έξωπραγματική, κι ή πολιτική της οριοθέτηση έγινε ακριβώς στά 1926. Στη διάρκεια των επόμενων χρόνων θά γίνει τετελεσμένο γεγονός και τότε, έχοντας χάσει τήν έξουσία στη Ρωσία, τό προλεταριάτο δέν θάχει τίποτε πλέον νά υπερασπίζει εκεί.

Ο Τρότσκι υποστήριζε τήν εποχή εκείνη ότι αυτό που έπρεπε νά γίνει στη Ρωσία ήταν μία "πολιτική επανάσταση". Η διατύπωση δέν είναι πράγματι λαθεμένη, αλλά είναι διφορούμενη. Αν έννοείται ότι, οικονομικά ή σοσιαλιστική επανάσταση έχει ήδη γίνει, τότε είναι παράλογη. Είναι σωστή απεναντίας αν έννοεί ότι ακόμα κι αν μπορούσαμε νά πάρουμε τήν πολιτική έξουσία ενάντια στο σταλινισμό, δέν θά είχαμε κάνει περισσότερο σοσιαλισμό απ' αυτόν τόν ίδιο, ακριβώς οίότι τό πέρασμα στο σοσιαλισμό δέν ήταν στην ήμερήσια διάταξη στη Ρωσία. Μ' άλλα λόγια δηλαδή, δέν κατηγορούμε τό σταλινισμό ότι δέν έκανε σοσιαλισμό στη Ρωσία εφόσον οί μπολσεβίκοι τόχαν επαναλάβει σ' όλα τά σημεία ότι ήταν αδύνατο!

Ο θρίαμβος της άστικής άντεπανάνστασης δέν έκανε τό ρώσικο κράτος ένα άστικό κράτος "σαν τά άλλα". Άντεπαναστατικό σχετικά με τό προλεταριάτο και τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, ήταν ή έκφραση τό όργανο της όρμης προς τήν καπιταλιστική ανάπτυξη της άχανούς τσαρικής αυτοκρατορίας, όρμη που τοπικά ήταν ακόμα επαναστατική με τήν άστική έννοια. Αυτή ή αντίφαση του ρώσικου κράτους, ήταν πηγή πολλών λαθών. Μερικοί εύαισθητοποιημένοι από τόν (άστικό) επαναστατισμό της ήθελαν νά δοϋν με κάθε θυσία σοσιαλισμό. Άλλοι, έντυπωσιασμένοι από τήν άντεπαναστατική (προλεταριακή) πρακτική της ήθελαν νά τό ταυτίσουν με τά παλιά άστικά κράτη.

Άλλά, αν είναι λάθος νά δει κανείς σοσιαλισμό στη Ρωσία, είναι τό ίδιο λαθεμένο νά πιστοποιεί απλά ένα "κρατικό καπιταλισμό". Πράγματι, ή ρώσικη

οικονομία ήταν ακόμα πολύ πιο πίσω από τό επίπεδο του κρατικού καπιταλισμού -που είναι μία οικονομική κι όχι νομική έννοια- αν και ή φυγή κι ή άπαλλοτρώση των άστων μεταβίβασε τήν ιδιοκτησία των μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων στο κράτος.

Ο Λένιν τό ήξερε καλά, κι έξηγοϋσε ότι ή πραγματοποίηση ενός πραγματικού κρατικού καπιταλισμού θά αποτελούσε ένα βήμα προς τό σοσιαλισμό, με τήν προϋπόθεση ότι τό προλεταριάτο διατηρεί τήν πολιτική έξουσία. Γιατί αν ο κρατικός καπιταλισμός παραμένει.....καπιταλισμός, δέν είναι τό ίδιο πράγμα σ' ένα κράτος που κυριαρχείται από τό προλεταριάτο και σ' ένα άστικό κράτος.

Μετά τόν αποκλεισμό του προλεταριάτου από τήν έξουσία, ο ρώσικος καπιταλισμός, ξεκινώντας από ένα πολύ χαμηλό και διασκορπισμένο επίπεδο, θά τείνει σέ αναπτυγμένες και συγκεντρωμένες μορφές, τουλάχιστον όσον άφορά τή βιομηχανία. Για νά εξασφαλίσει τήν ουδετερότητα της άγροτιάς, ο σταλινισμός οδηγήθηκε με τά σέ άρκετά καταστροφικά λάθη: στο συμβιβασμό του κολχόζ. Αυτή ή προκαπιταλιστική μορφή που συνδυάζει τόν συνεταιρισμό με τή μικρή οικογενειακή έκμετάλλευση είναι μία σταθερή μορφή και τόσο λίγο κα-τάλληλη για τήν ανάπτυξη της παραγωγικότητας, που ή άγροτική υποπαραγωγή αποτελεί ακόμα και σήμερα ένα φρένο στην ανάπτυξη της βιομηχανίας. "Οχι μόνο αναγκάζει τό κράτος νά εισάγει σιτάρι (αντί για ήλεκτρονικούς υπολογιστές....), αλλά μπλοκάρει ένα σημαντικό μέρος του ένεργου πληθυσμού στην ύπαιθρο. Όλη ή προσπάθεια της καπιταλιστικής συσσώρευσης στη Ρωσία έπεσε πάνω στους ώμους του προλεταριάτου που υποβλήθηκε σέ μία υπερεκμετάλλευση, στην όποία οί χειρότερες μορφές υπαρχαγής υπεραξίας, όπως ο μισθός στο παραγόμενο κομμάτι, παρουσιάστηκαν σαν μία "σοσιαλιστική κατάκτηση". Δέν θά κάναμε ίσως περισσότερο σοσιαλισμό στη Ρωσία παρ'ότι ο Στάλιν, αλλά θά κάναμε λιγώτερο καπιταλισμό!

καπιταλιστική ανάπτυξη της ΕΣΣΔ

Θά μπορούσε νά νομιστεί ότι, στη διάρκεια της έπιταχυμένης συσσώρευσης του κεφαλαίου, ή αυταρχική παρέμβαση του κράτους έμπόδιζε τό ελεύθερο παιχνίδι των νόμων της άγοράς, του ανταγωνισμού και του κεφαλαίου. Κι αυτά ήταν μία από τίς δέθεν σοσιαλιστικές πλευρές της Ρωσίας. Άλλά εφόσον, αυτή ή παρέμβαση ήταν πραγματική, δέν έκφραζε διόλου τό ξεπέραςμα του καπιταλισμού. Απεναντίας, ο ρώσικος καπιταλισμός ήταν ακόμα πολύ αδύναμος και πολύ λίγο ανεπτυγμένος και είχε ανάγκη από τήν κηδεμονία του κράτους. Αν ή πίεση του κράτους δέν είχε επιβάλλει τήν αύξηση της παραγωγής με κάθε θυσία δέν θά μπορούσε νά άντέξει στο άμεσο σόκ με τήν παγκόσμια άγορά, δέν θά μπορούσε ν' άντέξει μία έργατική αντίσταση, δέν θά μπορούσε ν' άντέξει τήν ελεύθερη σύγκρουση της άγοράς, δέν θά μπορούσε νά αναπτυχθεί τόσο γρήγορα. Αν, τοπικά, στο επίπεδο της επιχείρησης τό "σχέδιο" απαιτούσε μία τέτοια αύξηση της παραγωγής χωρίς νά ληφθεί υπόψη ότι τό κέρδος, ήταν ακριβώς γιατί έπρεπε πρώτα νά φτάσει ή παραγωγή και τό κέρδος γενικά σέ ένα επαρκές επίπεδο. Διότι ο ρώσικος καπιταλισμός ήταν πιο κάτω από τό όριο όπου τό παιχνίδι των οικονομικών νόμων τόν κάνει νά λειτουργεί, διότι έπρεπε νά δυναμωθεί ή γενική συσσώρευση για νά φταστεί αυτό τό όριο τό γρηγορώτερο δυνατό.

Από εκείνη ήδη τήν περίοδο δείξαμε άφ' ενός μόν ότι, παρά τούς "σοσιαλιστικούς" ισχυρισμούς αυτής της κρατικής παρέμβασης, ή ανάπτυξη της ρώσικης οικονομίας ακολουθούσε γενικά τούς νόμους του καπιταλισμού. Από τήν άλλη μεριά, αυτή ή ίδια ή ανάπτυξη, τήν οδηγούσε στο στάδιο όπου έπρεπε ν' άνη-

συχέι για τις προόδους κάθε επιχείρησης και κάθε μέρους του κεφαλαίου. Είχε φτάσει σ' ένα στάδιο όπου η φύετική έννοια της "κρατικής βιομηχανίας" έπρεπε να γίνει χίλια κομμάτια, ο ανταγωνισμός μεταξύ κλάδων και επιχειρήσεων φαινόταν ανοιχτά για να πραγματοποιήσει μεγαλύτερες κέρδη και να αγωνιστεί ενάντια στην πτώση του δείκτη εκμετάλλευσης για να εξαφανίσει τις λιγώτερο προσοδοφόρες επιχειρήσεις & να οδηγηθεί σε μια πραγματική συγκέντρωση και συγκεντρωτικοποίηση του κεφαλαίου.

Η περίφημη "φιλελευθεροποίηση" του Κροϋτσεφ μακριά από το να είναι μια επιστροφή στον Μάρξ και Λένιν εξέφραζε ακριβώς τις απαιτήσεις αυτού του καινούργιου σταδίου όπου, όπως ο Κροϋτσεφ τό είχε στο 22ο Συνέδριο "πρέπει κάθε ρούβλι που επενδύεται να αποδίδει το περισσότερο δυνατό". Οι μαοϊκοί θέλουν να αναγνωρίσουν έδω μια "καπιταλιστική παλινδρόσηση", αλλά δεν θα μπορούσε, δυστυχώς για αυτούς, να ξαναγυρίσει κάτι που δεν καταργήθηκε ποτέ! Πρόκειται απλά για το πέρασμα σ' ένα πιο προχωρημένο στάδιο του ρώσικου καπιταλισμού, ένα στάδιο που δεν επιτρέπει πλέον αὐταπάτες. Και πράγματι οι ρώσοι οικονομολόγοι και οι κρατικές προσωπικότητες δεν σταμάτησαν να αναγνωρίζουν, όλο και πιο περισσότερο ανοιχτά, ότι οι μηχανισμοί που διέπουν τη ρώσικη οικονομία δεν είναι άλλοι από αυτούς του κεφαλαίου, με τη διαφορά ενός "επιθέτου": στη Ρωσία ο μισθός είναι "σοσιαλιστικός", η αγορά είναι "σοσιαλιστική", το κέρδος είναι "σοσιαλιστικό", με δύο λόγια, τό... κεφάλαιο είναι "σοσιαλιστικό" έξ ορισμού. "Αν υπάρχουν διαφορές μεταξύ Δυτικού και Ανατολικού καπιταλισμού, οφείλονται στο γεγονός ότι ο τελευταίος είναι στο στάδιο της οίκοδομησης της εσωτερικής αγοράς, ακόμα ανοδικής, δηλαδή ότι είναι ακόμα σχετικά νέος.

Τό γεγονός ότι τό ρώσικο κράτος προέδρευε και προεδρεύει την ανάπτυξη του ρώσικου καπιταλισμού, δημιουργώντας έτσι τις υλικές βάσεις του κομμουνισμού (κοινωνικοποιώντας την παραγωγή) και την κοινωνική δύναμη που πρέπει να τον πραγματοποιήσει (με τατρέποντας τό ρώσσο μουζίκιο και τό τάταρο νομάδο σε μοντέρνο προλετάριο), είναι ασφαλώς θετικό ιστορικό γεγονός. Αλλά αυτό αρκεί για να δώσει την έτι κέττα ενός σοσιαλιστικού κράτους; Ασφαλώς όχι.

Αυτό δείχνει μονάχα ότι στην επικράτειά του εκπλήρωσε αυτό που είναι ακριβώς τό ιστορικό καθήκον της μπουρζουαζίας και του καπιταλισμού.

Αυτό δεν αρκεί για να οίκοδομηθεί ένα σοσιαλιστικό κράτος. Είμαστε έτοιμοι να αναλάβουμε αυτό τό αστικό καθήκον που θά παρέμενε αστικό αν και θά γινόταν μ' ένα τρόπο λιγώτερο τρομερό κι αίματηρό.

Αυτό που δείχνει την ταξική φύση του ρώσικου κράτους, είναι τό γεγονός ότι για να εκπληρώσει τό αστικό του καθήκον, κατέστρεψε όχι μόνο τό κράτος που ήταν γέννημα του 'Οχτώβρη αλλά ιδίως τό διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, τό γεγονός ότι εργάζεται έδω και μισό αιώνα ήδη για τη διατήρηση και σταθερότητα του παγκόσμιου καπιταλισμού.

Η αστική άντεπανάσταση στη Ρωσία έκανε αρκετά χρόνια για να επιβληθεί. Στά 1936 είναι ήδη τόσο σύγουρη που δολοφονεί ανοικτά τους διευθύνοντες της έπανάστασης και τό γενικό έπιτελετο του Κοκκινού Στρατού. Ταυτόχρονα καταργεί τό Σύνταγμα του 1918, για να δώσει στη Ρωσία "τό πιο δημοκρατικό σύνταγμα του κόσμου", ένα σύνταγμα που αξίζει καλά αυτόν τό χαρακτηρισμό, εφόσον αντικαθιστά στη Ρωσία μια "αστική δημοκρατία συνηθισμένου τύπου".

Αυτό τό Σύνταγμα μετασχηματίζει τά σοβιέτ σε συγκεντρώσεις κοινοβουλευτικού τύπου, αποδίδει την πολιτική ισότητα σ' όλους τους πολίτες, τά ίδια δικαιώματα και τά ίδια καθήκοντα. 'Ο στρατός, όπως τό σύνολο του κράτους, παύει πλέον να είναι ταξικός στρατός για να γίνει ένας έθνικός στρατός "όλου του λαού". Οι νόμοι δεν είναι πλέον συγκυριακοί και μεταβατικοί αλλά διακηρύσσονται σαν ή ιδεώδης κι αίω-

νια κωδικοποίηση της κοινωνικής ζωής. "Υμνοι άφιερώνονται στην οίκογένεια, στον πατριωτισμό, στη ρώσικη γλώσσα, στην έθνική κουλτούρα κλπ. Με δύο λόγια, καταργεί όλα τά χαρακτηριστικά που έκαναν τό ρώσικο κράτος "άλλο πράγμα" από μια συνηθισμένη αστική δημοκρατία.

Αλλά όπως η έπαναστατική δράση των μπολσεβίκων ήταν βασικά στραμμένη προς την παγκόσμια έπανάσταση ή άντεπαναστατική δράση του σταλινισμού έκδηλώθηκε ιδίως στο έπίπεδο της διεθνούς ταξικής πάλης. Είναι αξιοσημείωτο ότι στά 1926, έτος του "σοσιαλισμού" σε μία μόνο χώρα, είναι τό έτος του σαμποταρίσματος της άπεργίας των "Αγγλων άνθρακωρύχων υποταγμένων στους έργατοπατέρες των τρέιντ-γιούνιους με την "Αγγλο-ρώσικη έπιτροπή", της σφαγής της Σαγκάης & της διάλυσης του Κ.Κ. Κίνας, στο όποιο είχαν επιβά-λει μία μενσεβίκικη πολιτική υποταγής στο Κουομιντάγκ.

Η άντεπανάσταση στην πράξη

Η άδυναμία του παγκόσμιου κινήματος, ιδιαιτέρα δέ του εύρωπαϊκού, έπέτρεψε τό θρίαμβο της άντεπανάστασης στη Ρωσία, που ξαναγύρισε σαν ένα μούμερ-ανγκ ενάντια στο κομμουνιστικό κίνημα μετατρέποντας την άδυναμία του και την οπισθοχώρησή του σε κατα-στροφή. Ακόμα κι έκε ένήργησε με σταδιακό τρόπο. Στηρίχτηκε στα λάθη και στις άμφιταλαντεύσεις της Κομμ. Διεθνούς, τονίζοντας τά λάθη της και αυξάνο-
ντας τις άμφιταλαντεύσεις της, ως τό σημείο ρήξης ό που έσπασε πλέον άνεπανόρθωτα ή πολιτική γραμμή που έκανε την Κομιντέρν διεύθυνση για τό παγκόσμιο έπαναστατικό κίνημα.

Μπορούμε να πούμε ότι με την χωρίς μάχη κατάρ-ρευση του ΚΚ Γερμανίας στά 1933 και τό πέρασμα στά Λαϊκά Μέτωπα στά 34-35, αυτή ή ρήξη έπληθε τελειωτι-κά. Από τότε τά ΚΚ δεν εργάζονται πλέον παρά για να σώσουν τον παγκόσμιο καπιταλισμό για να του υποτά-ξουν τό προλεταριάτο καθώς και τους καταπιεσμένους λαούς των άποικιών και μισο-άποικιών.

Είναι άλήθεια, πάντως ότι τά ΚΚ παρέμειναν δε-μένα με τη Μόσχα κι ότι, στη διάρκεια μιας μεγάλης περιόδου, τό ρώσικο κράτος μόρεσε να τά χρησιμο-ποιήσει στην ύπηρεσία της διπλωματίας τους και της έθνικής του άμυνας. Τό γεγονός της έκμετάλλευσης της Κομμ. Διεθνούς και της δυνατότητας προσανατολι-σμού της δράσης των ΚΚ άποτελούσε ένα περίφημο άτο για τό ρώσικο κράτος άπέναντι σ' άλλα αστικά κρά-τη και ασφαλώς έμφεληθήκε. Η Κίνα, άπεναντίας δεν μόρεσε να δημιουργήσει μία παρόμοια δύναμη στήρι-ξης και δεν είναι έκπληκτικό: μία έπαναστατική Διεθνής μπορεί να έκφυλιστεί και να πέσει στα χέρια της μπουρζουαζίας, αλλά δύσκολο να "κατασκευαστεί" μία άπορτουνιστική Διεθνής έκ γενετής.

Ο δέσμός με τη Μόσχα χρησίμευσε έξ άλλη για να καλυφθεί έν μέρει τό πέρασμα των ΚΚ στη ταξική συν-εργασία. 'Υπηρετούσαν την καπιταλιστική διατήρηση σε παγκόσμια κλίμακα, διαμέσου της Ρωσίας, κι αυτό τούς έπέτρεπε να διατηρούν μία σχετική άπόσταση από τις άντίστοιχες μπουρζουαζίες τους. Στη διάρκεια ό-λης αυτής της περιόδου, τά ΚΚ ταλαντεύονταν έτσι ά-νάμεσα στην ανοικτή υπεράσπιση των συμφερόντων της δικιάς τους μπουρζουαζίας και της έθνικής τους οί-κονομίας και σε μία "άντιπολίτευση" που, κι αν ήταν μερικές φορές βίαιη, δεν τοποθετώταν καθόλου σε τα-ξικό έπίπεδο, αλλά ήταν άπόρροια του διπλωματικού παιχνιδιού και των συμμαχιών της Ρωσίας. Αναφέρουμε απλά την παρωδία της "έπαναστατικής ήττοπάθειας" του ΚΚ Γαλλίας, τό 1939, την έποχή της γερμανο-ρω-σικής συμφωνίας, σπάζοντας έτσι την πατριωτική και πολεμοχαρή πολιτική του των προηγούμενων έτών.

Αυτό τό παράδειγμα δείχνει εξάλλου τά όρια αὐ-
τῆς τῆς ἀντιπολίτευσης, καί τό ἀναπότρεπτο τῆς ἐξέ-
λιξης τῶν ΚΚ. Ὁ σταλινισμός γιά νά καταστρέψει τίς
ἐπαναστατικές θέσεις καί παραδόσεις, στηρίχτηκε στά
πιό "ἀμφίβολα" στοιχεῖα τῶν ΚΚ, πάνω στους σοσιαλο-
δημοκράτες πού δέν εἶχαν ἀρκετά "κοκκινίσει", καί
πού μία ἀνεπαρκῆς ἐπιλογή τους εἶχε ἀφήσει νά περά-
σουν.

Μέ αὐτό τό ἴδιο τό γεγονός, ἐπιτεινόμενο ἀπό
τὴν ἀντικομμουνιστική του γραμμή, ἐνθάρρυναν σ' αὐτά
τά κόμματα τή τάση πού ἤθελε νά συνεργαστεῖ μέ τὴν
δικιὰ τῆς μπουρζουαζίας. "Ἐτσι στά 1939, τό ΚΚ Γαλ-
λίας, ἐντελῶς πιά σωβινιστικό, τραντάχτηκε ἀπό τό
γερμανο-ρώσικο σύμφωνο καί δέν ξαναβρῆκε τὴν αὐτο-
πεποίθησή του παρά όταν μπόρεσε ἀργότερα νά ριχτεῖ
ἀνοιχτά στήν ἀντίστασιν καί στήν ὑπερπατριωτισμό.

Στή διάρκεια καί μετά τό δεύτερο παγκόσμιο ἱ-
μπεριαλιστικό πόλεμο, ἡ στελέχωση τοῦ προλεταριάτου
ἦταν ἐξασφαλισμένη ἀπό τίς δύο ομάδες τῶν ὀππορτου-
νιστικῶν κομμάτων, τὰ Σοσιαλιστικά κόμματα καί τὰ
κομμουνιστικά κόμματα, συνδεδεμένα ἀντίστοιχα μέ τὰ
δύο κέντρα τοῦ παγκόσμιου καπιταλισμοῦ τίς ΕΠΑ καί
τὴν ΕΣΣΔ. Αὐτά τὰ κόμματα ἐργαζόντουσαν πότε χέρι-
χέρι, πότε τό ἓνα ἐναντίον τοῦ ἄλλου, σύμφωνα μέ τόν
βαθμό συμφωνίας ἢ διαφωνίας τῶν πατρῶν τους, σύμ-
φωνα μέ τὰ ἄν τὰ κοινά συμφέροντα τῆς καπιταλιστι-
κῆς διατήρησης τοῦ κόσμου ἢ τὰ εἰδικά συμφέροντα ἀ-
νταγωνιστικῶν δυνάμεων περνοῦσαν σέ πρῶτο πλάνο.

Ἀλλά ὁ ρόλος τοῦ πράχτορα τῆς μπουρζουαζίας μέ-
σα στό προλεταριάτο ἔχει τή δικιὰ του δύναμη, καί
προστίθεται σήμερα στίς συγκεντρωτικές τάσεις πού ἡ
ἐξαγρίωση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ γεννάει ἀνάμεσα στά δύο
μπλόκ, τό ἀνατολικό καί τό δυτικό. Αὐτά τὰ κόμματα
εἶναι ὅλο καί πιό ὑποχρεωμένα νά ὑπηρετοῦν τὰ καπι-
ταλιστικά συμφέροντα τῶν δικῶν τους ἀστικῶν τάξεων,
τῶν οἰκονομικῶν τους, τοῦ κράτους τους. Ἀναπόφευκτα
τά ΚΚ ὁδηγοῦνται στήν ἀποσύνδεση μέ τή Ρωσσία καί
σὴν προώθηση τῶν περιφημῶν "ἐθνικῶν δρόμων στό σο-
σιαλισμό", δηλαδή τῶν ἐθνικῶν κι ὄχι τῶν "ὑπερεθνι-
κῶν" δρόμων συνεργασίας ς τῶν τάξεων.

Κι ἐνῶ ὑποτάσσουν πραχτικά τό προλεταριάτο στά
συμφέροντα τοῦ κεφαλαίου, στόν πόλεμο καί στήν ἀνα-
συγκρότηση, στούς ἀποικιακούς πολέμους καί στήν "ἀπο-
-αποικιοποίηση", στό οἰκονομικό μκούμ τοῦ μεταπολέ-
μου ὅπως καί στήν ἀρχή τῆς σημερινῆς κρίσης ὁ σταλι-
νισμός κι οἱ διάδοχοί του πραγματοποιήσαν ἓνα ὅλο-
κληρωτικό θεωρητικό καί πολιτικό ξεπούλημα τοῦ κομ-
μουνιστικοῦ κινήματος. Γιά νά παρουσιάσουν σάν "οἱ
κοδόμητοι τοῦ σοσιαλισμοῦ" τὴν ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλι-
σμοῦ στή Ρωσσία, ὑποχρεώθηκαν νά παραποιήσουν ἐντε-
λῶς τό μαρξισμό, νά ἀλλοιώσουν ὄχι μόνο τὴν ἔννοια
τοῦ σοσιαλισμοῦ, ἀλλά κι αὐτή τὴν ἴδια τὴν ἔννοια
τοῦ καπιταλισμοῦ. Αὐτός ὁ ἱστορικός τρόπος παραγω-
γῆς πού ὀρίζεται βασικά ἀπό τὴν παραγωγή ἐμπορευμά-
των, χρησιμοποιώντας τή μισθωτή ἐργασία (ὅλες οἱ ἄλ-
λες κατηγορίες ἀπορρέοντες ἀπ' αὐτή τή βάση), τόν ταύ-
τισαν ἐτσιθελικά μέ τὴν "προσωπική ἰδιοκτησία" τῶν
μέσων παραγωγῆς. Κι ἐνῶ ὁ Μάρξ κι ὁ Ἐνγκελς ἀπέδει-
ξαν ὅτι τό κεφάλαιο αὐτό τό ἴδιο τείνει νά γίνεται
ὅλο καί πιό ἀπρόσωπο, αὐτοὶ ἰσχυρίστηκαν ὅτι τό "πέ-
ρσασμα στό σοσιαλισμό" εἶναι ἀπλᾶ ἡ ὁλοκληρωτική ἀπο-
προσωποποίηση τοῦ κεφαλαίου μέ τὴν κρατικοποίησή
του, ἐνῶ ταυτόχρονα ὅλες οἱ σχέσεις κι ὅλοι οἱ μη-
χανισμοὶ λειτουργίας τοῦ κεφαλαίου παραμένουν σέ ἰσ-
χύ.

Στὴν πραγματικότητα, αὐτή ἡ ὑπέρταση ἀπόπροσωπο-
ποίηση καί συγκέντρωση τοῦ κεφαλαίου δέν εἶναι παρά
ὁ διαλεκτικός προθάλαμος τοῦ σοσιαλισμοῦ καί δέν εἶ-
ναι παρά ἡ προλεταριακή ἐξουσία πού θά ἀναλάβει τὴν
καταστροφή αὐτῶν τῶν σχέσεων καί μηχανισμῶν. Θέτον-
τάς τους ἀπεναντίας σὰ φυσικούς καί αἰώνιους, οἱ στα-
λινικοί κατήγγειλαν τὴν ἱστορική ἀναγκαιότητα τῆς ἐ-
πανάστασης καί τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου.

Ἀργά ἢ γρήγορα, ἀφοῦ τίς εἶχαν πολεμήσει ἀπό πολύ

καιρό ἤδη στήν πραγματικότητα, ἔπρεπε κάποτε νά φτά-
σουν νά τίς καταργήσουν καί στή θεωρία. Ἐπρεπε νά
φτάσουν στήν ἀνοιχτή ἀποκήρυξη τῆς ἐπανάστασης καί
τῆς ταξικῆς διχτατορίας πρὸς ὄφελος ἐνός "μετώπου ὁ-
λου τοῦ λαοῦ", μιᾶς "λαϊκῆς δημοκρατίας", "προχωρη-
μένης" ἢ "πραγματικῆς". Ἡ θεωρία τους γιά τό "εἰρη-
νικό καί δημοκρατικό πέρασμα" σ' ἓνα "σοσιαλισμό μέ
Γιουγκοσλάβικο, Γαλλικό ἢ Ἑλληνικό χρώμα", σέ ἓνα
σοσιαλισμό πού δέν εἶναι παρά ἓνα μυθικός καπιταλι-
σμός χωρίς ἀντιφάσεις, οὔτε ἐκμετάλλευση, οὔτε καταπί-
εση, δικαιολογεῖ τὴν πραχτική ὑποταγή τῶν προλετα-
ριῶν στό συμφέρον τοῦ ἐθνικοῦ τους κεφαλαίου.

Ἡ συνέπεια τῆς ἀντεπανάστασης πού ἰσχυρίστηκε
ὅτι οἰκοδομεῖ τό σοσιαλισμό στή Ρωσσία εἶναι ὅτι τό
προλεταριάτο εἶναι ἀπὸν σάν αὐτόνομη δύναμη ἀπὸ τὴν
ἱστορική σκηνή ἐδῶ καί μισό αἰῶνα. Κι ὄχι μόνο δέν
μόρεσε νά πολεμήσει γιά τὴν ἱστορική του ἀπελευθε-
ρωση ἀλλά δέν ἦταν οὔτε κἂν σέ θέση νά ὑπερασπίσει
ἀποτελεσματικά τὰ ἄμεσα συμφέροντά του. Σήμερα ἀκό-
μα, τὴ στιγμή πού οἱ πρῶτες δονήσεις τῆς κρίσης τρα-
ντάζουν τὴν καπιταλιστική εὐημερία κι ἀνάπτυξη, πού
οἱ μισθοὶ χάνουν τὴν ἀγοραστική ἀξία τους ἐνῶ ἡ ἀν-
εργία μεγαλώνει, πού σ' ὅλες τίς χώρες ἡ μπουρζουα-
ζία αὐξάνει τὴν ὑλική καί πολιτική πίεσή τῆς ἐπάνω
στό προλεταριάτο, τό προλεταριάτο δέν ἀντιδρᾷ ἀκόμα
παρά μέ σποραδικούς καί διασκορπισμένους ἀγῶνες.

Ὅταν μερικοὶ μιλάνε γιά "ἐπαναστατική κατάσταση"
ἢ προκηρύσσουν ἀκόμα ὅτι ἡ "προλεταριακή ἐπανάσταση
ἄρχισε στήν Εὐρώπη", τό προλεταριάτο δέν βρῆκε δυστυ-
χῶς ἀκόμα τὴ δύναμη νά διεξάγει ἀγῶνες ἀντίστασης
μέ τρόπο πραγματικά ἀποτελεσματικό καί νά τοὺς κά-
νει ἓνα χωρὸ ταξικῆς ὁργάνωσης, πλατύ καί διαρκῆ.
Γιά νά σπάσει ἡ ὀππορτουνιστική στελέχωση πού μπλο-
κάρει τοὺς ἐργατικούς ἀγῶνες πρέπει, νά γίνῃ συνά-
ντηση δύο φαινομένων:

1. Βίαιη ἐκκρηξη τῶν προλεταριακῶν ἀγῶνων, προϊόν
τῆς οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς κρίσης τοῦ καπιταλι-
σμοῦ καί
2. Ἀνασύνταξη τοῦ ταξικοῦ κόμματος καί τῆς ἐπιρρο-
ῆς του τουλάχιστον πάνω στήν προλεταριακή πρωτοπο-
ρία. Ἀλλά σ' αὐτό τό σκληρό ἀγῶνα γιά τὴν ἀνασύνταξη
τοῦ κόμματος, ὁ ρώσικος ψευδοσοσιαλισμός (καί κατὰ
μεγαλύτερο λόγο ὁ κινέζικος ἢ ἄλλος) ἀποτελοῦν ἓνα
τρομερό ἐμπόδιο, ταυτόχρονα στό πραχτικό καί στό θε-
ωρητικό ἐπίπεδο.

Πραχτικά, αὐτοὶ πού πιστεύουν λίγο ἢ περίπου στή
ὑπαρξη σοσιαλιστικῶν στοιχείων στή Ρωσσία, παραμέ-
νουν πάντοτε λίγο ἢ πολύ δεμένοι στήν ΕΣΣΔ καί στά Κ.
Κ. Πράγματι, ὁδηγοῦνται μοιραῖα στή θέση ὅτι τό ρώ-
σικο κράτος καί τὰ ΚΚ ὑπερασπίζονται "μέ ἓνα σχετικό
τρόπο", "ἄσχημα", "ἀνεπαρκῶς", ἀλλά ὑπερασπίζονται
παρ' ὅλο αὐτά τὴν ὑπόθεση τοῦ σοσιαλισμοῦ. Μέ τόν ἱ-
δίο τρόπο, ἀκόμα κι αὐτοὶ πού δέν ἀποδέχονται τὴν ὑ-
παρξη στό σημερινό ρώσικο κράτος "μιᾶς μορφῆς διχ-
τατορίας τοῦ προλεταριάτου", σταματᾶνε πάντοτε στά
μισὰ τοῦ δρόμου σὴν κριτική τῆς Ρωσσίας, καί τῶν ΚΚ.
Δέν φτάνουν στό σημεῖο νά ξεκόψουν ὁλοκληρωτικά μ'
αὐτά, ἀπεναντίας, ὁδηγοῦν κι ὑποτάσσουν στόν ὀππορ-
τουνισμό τὰ πρωτοποριακά στοιχεῖα πού ἐπιχειροῦν νά
διαφύγουν. Αὐτοὶ πού ἐκλιπαροῦν χωρίς σταματημό τὰ
ΚΚ νά "ξεκόψουν μέ τή μπουρζουαζία", ἀποδεικνύοντας
ἔτσι τὴν ἀνικανότητά τους νά ξεκόψουν μέ τόν ὀππορ-
τουνισμό, δικαιολογοῦνται μέ δύο εἴδη ἐπιχειρημάτων.
Τό πρῶτο συγγέει λαθεμένα, τόν σοσιαλ-πατριωτικό ὀπ-
πορτουνισμό, πράχτορα τῆς μπουρζουαζίας μέσα στό
προλεταριάτο, μ' ἓνα ἀφελή ρεφορμισμό πού ἐκφράζει
τὰ ἄμεσα συμφέροντα τῶν ἐργατῶν. Τό ἄλλο ἀπορρέει ἀ-
πὸ τὴν "ἀνάλυση" πού κάνουν γιά τὴ φύση τῆς Ρωσσίας.

Ἀλλά αὐτή ἡ ἀνάλυση τοὺς ὁδηγεῖ ἀκριβῶς νά συμ-
μετέχουν στήν ἄρνηση καί στήν καταστροφή τῆς ἐπανα-
στατικῆς θεωρίας, διαστρεβλώνοντας τὴ μαρξιστική ἀ-
ντίληψη τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ περάσματος στό σο-
σιαλισμό. Μ' αὐτό τό τρόπο παράγονται παραλλαγές "θε-
ωρητικῶν τεράτων". Ἀλλοὶ πιστεύουν ὅτι ὑπάρχει "σο-

σιαλισμός" στη ρώσικη οικονομία ενώ η εξουσία δεν είναι στα χέρια του προλεταριάτου, που πάει να πει ότι οποιοσδήποτε μπορεί να πραγματοποιήσει το πέρασμα στο σοσιαλισμό. "Άλλοι πάλι υποστηρίζουν ότι όχι μόνο η ρώσικη οικονομία είναι σοσιαλιστική και αποφεύγει τη αντίφαση του κεφαλαίου (τήν ίδια στιγμή που οι ρώσοι ηγέτες είναι υποχρεωμένοι να δηλώνουν το αντίθετο), αλλά επίσης ότι πρόκειται για μία μορφή δικτατορίας του προλεταριάτου. Μ' άλλα λόγια δηλαδή η προλεταριακή δικτατορία σε μία χώρα βάλθηκε να συντρίψει το διεθνές προλεταριακό κίνημα.

Από τη βασική μαρξιστική έννοια, τη δικτατορία του προλεταριάτου δεν απομένει τίποτε σ' αυτούς τους ανθρώπους, τίποτε περισσότερο απ' αυτούς που τη ταυτίζουν μ' ένα οποιοδήποτε μπλόκ τάξεων. Είναι χίλιες φορές καλύτερο νάχουμε να κάνουμε με τους αναρχικούς κι αναρχίζοντες κάθε είδους που αρνούνται κάθε σοσιαλιστικό χαρακτήρα της Οκτωβριανής επανάστασης. Κι είναι φυσικό από μέρους τους εφόσον αγνοούν ή περιφρονούν την πολιτική πάλη, εφόσον αμφισβητούν την αναγκαιότητα ενός προλεταριακού κράτους, της δικτατορίας και του κόμματος που πρέπει να το διευθύνει. Τουλάχιστον αυτοί είναι συνεπείς με τον έαυτό τους.

Ενάντια στους μόν και στους δέ, δείξαμε ότι η επανάσταση όπως η αντεπανάσταση, η νίκη όπως και η ήττα έπιβεβαιώνουν το μαρξισμό, μοναδική δυνατή βάση για μία αναγέννηση του ταξικού κινήματος.

Ενάντια σ' όλους τους απόστολους μιάς οποιασδήποτε δημοκρατίας, βγάλαμε τα μαθήματα της μιάς και της άλλης: η μοναδική "έξασφάλιση" της επιτυχίας στην επίθεση όπως στην αντίσταση έγκειται στη θεωρητική, πολιτική, τακτική κι οργανωτική σταθερότητα του κόμματος.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΥΠΟΣ

Il programma comunista	: Εφημερίδα στα Ιταλικά
Le Proletaire	: Εφημερίδα στα Γαλλικά
programme communiste	: Διεθνής θεωρητική Επιθεώρηση στα Γαλλικά
Communist Program	: Διεθνής θεωρητική Επιθεώρηση στα Αγγλικά
Kommunistisches Programm	: Θεωρητική Επιθεώρηση στα Γερμανικά
Proletarier	: Εφημερίδα στα Γερμανικά
El Comunista	: Εφημερίδα στα Ισπανικά
EL PROLETARIO	: Εφημερίδα στα Ισπανικά για τη Λατινική Αμερική
EL PROGRAMA COMUNISTA	: Θεωρητική Επιθεώρηση στα Ισπανικά
el-oumami	: Εφημερίδα στα Γαλλικά-Αραβικά για τη Βόρ. Αφρική.

κυκλοφορεί

τα κείμενα του
διεθνούς κομμουνιστικού κόμματος

1

ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

- **θέσεις της διεθνούς πάνω στο ρόλο του κομμουνιστικού κόμματος στην προλεταριακή επανάσταση (1920)**
- **κόμμα και εργατική τάξη (1921)**
- **κόμμα και ταξική δράση (1921)**
- **προλεταριακή δικτατορία και ταξικό κόμμα (1951)**

εκδόσεις
κομμουνιστικό πρόγραμμα

Αυτή η συλλογή συγκεντρώνει τις θέσεις πάνω στο ρόλο του Κομμουνιστικού Κόμματος στην προλεταριακή επανάσταση, που πάρθηκαν από το IIo Συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς στα 1920, καθώς και 3 κείμενα της Ιταλικής κομμουνιστικής Αριστεράς πάνω στο ίδιο θέμα. Τα δύο πρώτα δημοσιεύτηκαν στα 1921-1922 όταν έλο το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ιταλίας (PARTITO COMUNISTA D' ITALIA) ήταν συσπειρωμένο γύρω απ' αυτές τις θέσεις, και το τρίτο μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, όταν η Αριστερά ήταν πλέον οργανωμένη σε Κόμματα έξω από τις οργανώσεις που συμβιβάστηκαν με τον ανεπανόρθωτο σταλινικό εκφυλισμό κι έναντια σ' αυτές.

Αυτά τα τέσσερα κείμενα έχουν σαν κοινό σημείο τη διαβεβαίωση του πρωταρχικού ρόλου του Κόμματος, όχι μόνο στην προπαρασκευή και την πραγματοποίηση της επαναστατικής κατάκτησης της εξουσίας, αλλά επίσης και στην άσκηση της προλεταριακής δικτατορίας, εφόσον ο πόλεμος των τάξεων, μακριά από το να μετριάζεται μετά την επανάσταση, δύνανται και εξαπλώνεται σε παγκόσμια κλίμακα.

Στη φάση της δύσκολης προετοιμασίας της διεθνούς επανάληψης της ταξικής πάλης που διανύουμε, ορискόμαστε μπροστά σε μία καινούργια ένταση της μικρο-αστικής κι αναρχικής αποστροφής για τη συγκέντρωση, τη δικτατορία κι ιδίως για το κόμμα (κι άρα για το πρόγραμμα). Αυτή η ενστικτώδης αντίδραση, άλλ' εσφαλμένη, απέναντι στα εγκλήματα του σταλινισμού έχει σαν στόχο όχι τη συγκέντρωση, τη δικτατορία και το κόμμα της αντεπανάστασης, άλλ' απλά τη συγκέντρωση, τη δικτατορία, το κόμμα και το πρόγραμμα. Σήμερα περισσότερο από ποτέ άλλοτε είναι αναγκαίο να χτιστεί το παγκόσμιο Κομμουνιστικό Κόμμα πάνω στη βάση μιάς απόλυτης σαφήνειας κι ομοιογένειας, θεωρητικής και προγραμματικής, διότι αυτές είναι οι προϋποθέσεις χωρίς τις οποίες δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματικότητα στο οργανωτικό πεδίο κι αίσθησή κι όχι τυπική, πειθαρχία. Ο ακρογωνιαίος λίθος αυτής της ομοιογένειας και σαφήνειας, είναι η σαφής συνειδητοποίηση της φύσης, του ρόλου και της λειτουργίας του Κόμματος μέσα στην επανάσταση και στην προλεταριακή δικτατορία, που διεκδικούμε χωρίς καμιά αμφιβολία ή μετριάση ενάντια σε κάθε τάση που προσπαθεί να τις αδειάσει από το αυθεντικό κι αμετάβλητο περιεχόμενό τους.